

แผนพัฒนาการเกษตรระดับอำเภอ

พ.ศ. ๒๕๖๖ – ๒๕๗๐

ฉบับทบทวน ปี พ.ศ. ๒๕๖๕

สำนักงานเกษตรอำเภอภูเรือ

จังหวัดเลย

กรมส่งเสริมการเกษตร

กระทรวงเกษตรและสหกรณ์

คำนำ

การจัดทำแผนพัฒนาการเกษตรระดับอำเภอ ของอำเภอภูเรือ จังหวัดเลยนี้ จัดทำขึ้นเพื่อเป็นแผนในการพัฒนาอาชีพการเกษตรในชุมชน ประจำปี ๒๕๖๖ – ๒๕๗๐ ของกรมส่งเสริมการเกษตร เป็นการจัดทำแผนพัฒนาการเกษตรในระยะยาว ๕ ปี เพื่อให้สอดคล้องกับร่างแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ ๑๓ (พ.ศ. ๒๕๖๖ – ๒๕๗๐) และวาระการขับเคลื่อนจังหวัดเลย (THAILOEI ๔.๐) โดยใช้วิธีการวิเคราะห์จุดอ่อน – จุดแข็ง – โอกาส – ภาวะคุกคาม (SWOT) ของอำเภอ มุ่งเน้นถึงสถานการณ์และสภาพปัญหาที่เกิดขึ้นจริงในปัจจุบัน และให้มีความสอดคล้องกับความต้องการของคนในชุมชนให้มากที่สุด โดยใช้ข้อมูลที่ได้มาจากการจัดกระบวนการเรียนรู้ในชุมชนผ่านคณะกรรมการศูนย์บริการและถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรระดับตำบล (ศบกต.) คณะกรรมการศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.) และคณะกรรมการศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตรเครือข่าย (ศพก.เครือข่าย) อาสาสมัครเกษตรประจำหมู่บ้าน ตลอดจนหน่วยงานราชการต่างๆ ในพื้นที่

การศึกษาวิเคราะห์ข้อมูล ตามแผนพัฒนาการเกษตรฉบับนี้ ผู้จัดทำขอขอบพระคุณคณะกรรมการศูนย์ถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรประจำตำบล คณะกรรมการศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร และศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตรเครือข่าย อาสาสมัครเกษตร และผู้เข้าร่วมการประชุมทุกท่าน ที่ให้ข้อมูลและความร่วมมือเป็นอย่างดี และหวังเป็นอย่างยิ่งว่าแผนพัฒนาการเกษตรฉบับนี้จะช่วยพัฒนาชีวิตความเป็นอยู่ของเกษตรกรและอาชีพทางการเกษตรในอำเภอภูเรือให้ดีขึ้น เกิดความมั่นคง และยั่งยืนสืบไป

สำนักงานเกษตรอำเภอภูเรือ

มกราคม ๒๕๖๕

	สารบัญ	หน้า
คำนำ		ข
สารบัญ		ค
สารบัญตาราง		ฅ
สารบัญภาพ		ฎ
บทที่ ๑ ข้อมูลสภาพทั่วไป		
๑.๑ ที่ตั้ง อาณาเขต ขอบเขตการปกครอง		๑
๑.๑.๑ ที่ตั้ง ขนาดพื้นที่		๑
๑.๑.๒ อาณาเขต		๑
๑.๑.๓ การแบ่งเขตการปกครอง		๒
๑.๒ ลักษณะภูมิประเทศ (Topographic)		๒
๑.๒.๑ สภาพพื้นที่ ป่าไม้และภูมิประเทศ		๒
๑.๒.๒ สภาพพื้นที่ ความลาดชัน		๓
๑.๒.๓ ลักษณะดิน กลุ่มชุดดิน		๔
๑.๓ สภาพภูมิอากาศ		๑๐
๑.๓.๑ ลักษณะภูมิอากาศ		๑๐
๑.๓.๒ ฤดูกาล		๑๐
๑.๓.๓ ปริมาณน้ำฝน		๑๑
๑.๓.๔ อุณหภูมิ		๑๑
๑.๔ เส้นทางคมนาคม		๑๑
๑.๔.๑ เส้นทางคมนาคม		๑๑
๑.๕ แหล่งน้ำและระบบชลประทาน		๑๒
๑.๕.๑ แหล่งน้ำและระบบชลประทาน		๑๒
๑.๖ สภาพเศรษฐกิจและสังคม		๑๔
๑.๖.๑ โครงสร้างทางเศรษฐกิจที่สำคัญ		๑๔
๑.๖.๒ ผลิตภัณฑ์มวลรวมจังหวัดเลย /ผลิตภัณฑ์มวลรวมเฉลี่ยต่อหัว		๑๕
๑.๖.๓ จำนวนครัวเรือน		๑๖
๑.๖.๔ การศึกษา		๑๖
๑.๖.๕ การสาธารณสุข		๑๗
๑.๖.๖ ศาสนา ประเพณีและวัฒนธรรม		๑๗
๑.๗ การใช้ประโยชน์ที่ดิน (Land Used) อำเภอภูเรือ จังหวัดเลย		๑๘
๑.๘ ข้อมูลด้านการเกษตรที่สำคัญ/ พืชเศรษฐกิจที่สำคัญ		๒๑

สารบัญ (ต่อ)

บทที่ ๒ การวิเคราะห์สถานการณ์การเกษตรของอำเภอ

๒.๑ ข้อมูลประกอบการวิเคราะห์พื้นที่ของอำเภอ	๒๓
๒.๑.๑ เกษตรกรและองค์กรเกษตรกร	๒๓
๒.๑.๒ ศักยภาพพื้นที่/ทรัพยากรการเกษตร	๓๒
๒.๑.๓ สินค้าเกษตรที่สำคัญ	๓๖
ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์	
ระดับชั้นความเหมาะสมสำหรับปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์	๓๖
พื้นที่ปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ อำเภอภูเรือ จังหวัดเลย	๓๗
ปริมาณการผลิตข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ อำเภอภูเรือ จังหวัดเลย	๓๘
สถานการณ์ใช้เทคโนโลยีการผลิตข้าวโพดเลี้ยงสัตว์	๓๙
ปฏิทินการเพาะปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์	๔๒
ต้นทุนการผลิตข้าวโพดเลี้ยงสัตว์	๔๒
สถานการณ์การตลาด/วิถีตลาด	๔๓
เกษตรกรต้นแบบในพื้นที่	๔๔
มันสำปะหลัง	
ระดับชั้นความเหมาะสมสำหรับปลูกมันสำปะหลัง	๔๕
พื้นที่ปลูกมันสำปะหลัง อำเภอภูเรือ จังหวัดเลย	๔๖
ปริมาณการผลิตมันสำปะหลัง อำเภอภูเรือ จังหวัดเลย	๔๗
สถานการณ์ใช้เทคโนโลยีการผลิตมันสำปะหลัง	๔๘
ปฏิทินการเพาะปลูกมันสำปะหลัง	๔๙
ต้นทุนการผลิตมันสำปะหลัง	๕๐
สถานการณ์การตลาด/วิถีการตลาด	๕๐
แก้วมังกร	
พื้นที่ปลูกแก้วมังกร อำเภอภูเรือ จังหวัดเลย	๕๒
ปริมาณการผลิตแก้วมังกร อำเภอภูเรือ จังหวัดเลย	๕๒
สถานการณ์ใช้เทคโนโลยีการผลิตแก้วมังกร	๕๓
ปฏิทินการเพาะปลูกแก้วมังกร	๕๔
ต้นทุนการผลิตแก้วมังกร	๕๔
สถานการณ์การตลาด/วิถีการตลาด	๕๕

สารบัญ (ต่อ)

มะคาเดเมีย	
พื้นที่ปลูกมะคาเดเมีย อำเภอภูเรือ จังหวัดเลย	๕๖
ปริมาณการผลิตมะคาเดเมีย อำเภอภูเรือ จังหวัดเลย	๕๖
สถานการณ์ใช้เทคโนโลยีการผลิตมะคาเดเมีย	๕๗
ปฏิทินการเพาะปลูกการผลิตและการดูแลรักษามะคาเดเมีย	๖๐
ต้นทุนการผลิตมะคาเดเมีย	๖๑
สถานการณ์การตลาด/วิธีการตลาด	๖๒
๒.๒ ประเด็นปัญหา สภาพของปัญหาแนวทางการแก้ไข	๖๓
๒.๓ การจัดทำ TOWS Matrix	๖๕
๒.๔ การกำหนดเป็นกลยุทธ์	๖๗
บทที่ ๓ ทิศทาง/แนวทางการพัฒนาการเกษตรระดับอำเภอ	
๓.๑ พัฒนาการผลิตรายสินค้า (พืช ปศุสัตว์ ประมง)	๖๘
๓.๑.๑ ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์	๖๘
- เป้าหมาย/เป้าประสงค์	๖๘
- กลยุทธ์/วิธีการดำเนินงาน	๖๘
กลยุทธ์ที่ ๑ สร้างองค์ความรู้และถ่ายทอดให้แก่เกษตรกรอย่างทั่วถึงและยั่งยืน	
โครงการที่ ๑ โครงการระบบส่งเสริมการเกษตรแบบแปลงใหญ่	
โครงการที่ ๒ โครงการส่งเสริมและถ่ายทอดเทคโนโลยีการป้องกันกำจัดหนอนกระทู้ข้าวโพดลายจุด	
กลยุทธ์ที่ ๒ ส่งเสริมให้เกษตรกรจัดทำแหล่งผลิตพันธุ์พืชเพื่อใช้ในเชิงการค้า และการบริโภคในพื้นที่	
โครงการที่ ๑ โครงการผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์	
กลยุทธ์ที่ ๓ ประชาสัมพันธ์สร้างการรับรู้	
โครงการที่ ๑ โครงการรณรงค์ป้องกันกำจัดหนอนกระทู้ข้าวโพด (Kick off)	
๓.๑.๒ แก้วมังกร	๖๘
- เป้าหมาย/เป้าประสงค์	๖๘
- กลยุทธ์/วิธีการดำเนินงาน	๖๘
กลยุทธ์ที่ ๑ สร้างองค์ความรู้และถ่ายทอดให้แก่เกษตรกรอย่างทั่วถึงและยั่งยืน	
โครงการที่ ๑ โครงการระบบส่งเสริมการเกษตรแบบแปลงใหญ่	
โครงการที่ ๒ พัฒนาประสิทธิภาพการผลิตและลดต้นทุนการผลิตพืชเศรษฐกิจ	
กลยุทธ์ที่ ๒ ส่งเสริมให้เกษตรกรมีการจัดการด้านการผลิตและการตลาด	
โครงการที่ ๑ โครงการส่งเสริมการผลิต การสร้างมูลค่าเพิ่ม และการตลาดสินค้าเกษตร	

สารบัญ (ต่อ)

๓.๑.๓ ไม้ดอกไม้ประดับ	๖๘
- เป้าหมาย/เป้าประสงค์	๖๘
- กลยุทธ์/วิธีการดำเนินงาน	๖๘
กลยุทธ์ที่ ๑ สร้างองค์ความรู้และถ่ายทอดเทคโนโลยีให้แก่เกษตรกร	
โครงการที่ ๑ โครงการส่งเสริมและพัฒนาศักยภาพการผลิตไม้ดอกไม้ประดับครบวงจร	
โครงการที่ ๒ โครงการระบบส่งเสริมการเกษตรแบบแปลงใหญ่	
กลยุทธ์ที่ ๒ สนับสนุนให้ใช้เทคโนโลยีที่เหมาะสมสอดคล้องกับศักยภาพของพื้นที่เพื่อเพิ่มผลผลิตอย่างมีคุณภาพได้มาตรฐาน	
โครงการที่ ๑ โครงการเพิ่มขีดความสามารถในการดำเนินธุรกิจและการบริหารจัดการ	
กลยุทธ์ที่ ๓ ประชาสัมพันธ์สร้างการรับรู้	
โครงการที่ ๑ โครงการท่องเที่ยวเชิงเกษตร	
๓.๑.๔ มะคาเดเมีย	๖๙
- เป้าหมาย/เป้าประสงค์	๖๙
- กลยุทธ์/วิธีการดำเนินงาน	๖๙
กลยุทธ์ที่ ๑ สร้างองค์ความรู้และถ่ายทอดเทคโนโลยีให้แก่เกษตรกร	
โครงการที่ ๑ โครงการส่งเสริมการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตพืชเคี้ยวมัน (มะคาเดเมีย, มะม่วงหิมพานต์) เพื่อความยั่งยืน	
โครงการที่ ๒ โครงการส่งเสริมการแปรรูปสินค้าเกษตร	
กลยุทธ์ที่ ๒ สนับสนุนให้ใช้เทคโนโลยีที่เหมาะสมสอดคล้องกับศักยภาพของพื้นที่เพื่อเพิ่มผลผลิตอย่างมีคุณภาพได้มาตรฐาน	
โครงการที่ ๑ โครงการเพิ่มขีดความสามารถในการดำเนินธุรกิจและการบริหารจัดการ	
กลยุทธ์ที่ ๓ ประชาสัมพันธ์สร้างการรับรู้	
โครงการที่ ๑ โครงการท่องเที่ยวเชิงเกษตร	
๓.๒ พัฒนาเกษตรกร/กลุ่ม/องค์กร	๖๙
๓.๒.๑ Young Smart Farmer (YSF)	๖๙
- เป้าหมาย/เป้าประสงค์	๖๙
- กลยุทธ์/วิธีการดำเนินงาน	๖๙
กลยุทธ์ที่ ๑ การสร้างมูลค่าเพิ่ม (Value Added)	
โครงการที่ ๑ โครงการพัฒนาบรรจุภัณฑ์	
โครงการที่ ๒ โครงการพัฒนาการผลิตพืชปลอดภัยโดยระบบโรงเรือน	

สารบัญ (ต่อ)

กลยุทธ์ที่ ๒ พัฒนาเยาวชนภาคเกษตรให้มีความรู้ตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงเพื่อ
สร้างเกษตรกรรุ่นใหม่

โครงการที่ ๑ โครงการฝึกอบรมเพื่อพัฒนาและสร้างเกษตรกรรุ่นใหม่

๓.๒.๒ กลุ่มยุวเกษตรกร/กลุ่มแม่บ้านเกษตรกร/กลุ่มส่งเสริมอาชีพ ๗๐

- เป้าหมาย/เป้าประสงค์ ๗๐

- กลยุทธ์/วิธีการดำเนินงาน ๗๐

กลยุทธ์ที่ ๑ การพัฒนาศักยภาพ

โครงการที่ ๑ โครงการส่งเสริมและพัฒนากลุ่มยุวเกษตรกร

โครงการที่ ๒ โครงการพัฒนาศักยภาพกลุ่มยุวเกษตรกร

โครงการที่ ๓ โครงการพัฒนาศักยภาพกลุ่มส่งเสริมอาชีพ

กลยุทธ์ที่ ๓ การสร้างมูลค่าเพิ่ม (Value Added)

โครงการที่ ๑ โครงการส่งเสริมและพัฒนาบรรจุภัณฑ์

โครงการที่ ๒ โครงการส่งเสริมการแปรรูปสินค้าเกษตร

โครงการที่ ๓ โครงการพัฒนากระบวนการผลิตการแปรรูปให้มีความปลอดภัยและได้มาตรฐาน

๓.๒.๓ วิสาหกิจชุมชน ๗๐

- เป้าหมาย/เป้าประสงค์ ๗๐

- กลยุทธ์/วิธีการดำเนินงาน ๗๐

กลยุทธ์ที่ ๑ การสร้างมูลค่าเพิ่ม (Value Added)

โครงการที่ ๑ โครงการพัฒนาบรรจุภัณฑ์

กลยุทธ์ที่ ๒ การพัฒนาศักยภาพ

โครงการที่ ๑ โครงการส่งเสริมและศักยภาพวิสาหกิจชุมชน

โครงการที่ ๒ โครงการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ต้นแบบวิสาหกิจชุมชน

๓.๒.๔ แหล่งเรียนรู้/เกษตรกรต้นแบบ ๗๑

- เป้าหมาย/เป้าประสงค์ ๗๑

- กลยุทธ์/วิธีการดำเนินงาน ๗๑

กลยุทธ์ที่ ๑ พัฒนาศูนย์เรียนรู้ต้นแบบด้านการเกษตรในพื้นที่ เพื่อถ่ายทอดเทคโนโลยีให้แก่

เกษตรกรได้นำไปปฏิบัติในพื้นที่ของตนเอง

โครงการที่ ๑ โครงการศูนย์เรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียงชุมชน

โครงการที่ ๒ โครงการศูนย์จัดการศัตรูพืชชุมชน

โครงการที่ ๓ โครงการศูนย์จัดการดินปุ๋ยชุมชน

โครงการที่ ๓ โครงการศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.)

สารบัญ (ต่อ)

กลยุทธ์/วิธีการดำเนินงาน พัฒนาศักยภาพเกษตรกรต้นแบบ	
กลยุทธ์ที่ ๑ พัฒนาเกษตรกรต้นแบบ	
โครงการที่ ๑ โครงการพัฒนาเกษตรกรปราดเป็รื่อง	
๓.๓ พัฒนาพื้นที่และทรัพยากรการเกษตร	๗๑
๓.๓.๑ ที่ดิน	๗๑
- เป้าหมาย/เป้าประสงค์	๗๑
- กลยุทธ์/วิธีการดำเนินงาน	๗๑
กลยุทธ์ที่ ๑ ส่งเสริมให้มีการปรับปรุงบำรุงดินโดยการรณรงค์ให้เกษตรกรไม่เผาและมีการปลูกพืชปุ๋ยสด	
โครงการที่ ๑ โครงการส่งเสริมปรับปรุงคุณภาพดินให้เหมาะสมกับการปลูกพืชเศรษฐกิจ	
โครงการที่ ๒. โครงการรณรงค์ลดการเผาเศษวัสดุการเกษตรในไร่นา	
โครงการที่ ๓ โครงการผลิตปุ๋ยหมักจากเปลือกข้าวโพด	
กลยุทธ์ที่ ๒ การเพิ่มความอุดมสมบูรณ์ของดินและอนุรักษ์ดิน	
โครงการที่ ๑ โครงการส่งเสริมการไถระเบิดดินดาน	
โครงการที่ ๒ โครงการส่งเสริมการปลูกพืชปุ๋ยสด	
โครงการที่ ๓ โครงการผลิตปุ๋ยหมักและน้ำหมักชีวภาพ	
โครงการที่ ๔ โครงการส่งเสริมและสนับสนุนให้เกษตรกรใช้สารเคมีอย่างถูกต้อง	
และเหมาะสม	
กลยุทธ์ที่ ๓ การป้องกันกำจัดศัตรูพืช	
โครงการที่ ๑ โครงการส่งเสริมการผลิตและการใช้สารชีวภัณฑ์	
๓.๓.๒ แหล่งน้ำ	๗๒
- เป้าหมาย/เป้าประสงค์	๗๒
- กลยุทธ์/วิธีการ	๗๒
กลยุทธ์ที่ ๑ ส่งเสริมให้เกษตรกรมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการน้ำอย่างมีประสิทธิภาพ	
โครงการที่ ๑ โครงการขุดสระน้ำขนาดเล็ก	
โครงการที่ ๒ โครงการฝายเก็บกักน้ำเพื่อการเกษตร	
โครงการที่ ๓ โครงการพัฒนาแหล่งน้ำ (ปรับปรุงสระเก่า)	
โครงการที่ ๒ โครงการจัดตั้งกลุ่มผู้ใช้น้ำบาดาลเพื่อการเกษตร	

สารบัญญัตราสาร

ตารางที่ ๑	แสดงการแบ่งเขตการปกครอง จำแนกรายตำบล อำเภอภูเรือ จังหวัดเลย	๒
ตารางที่ ๒	แสดงพื้นที่กลุ่มชุดดินอำเภอภูเรือ	๘
ตารางที่ ๓	แสดงผลิตภัณฑ์มวลรวมจังหวัดเลย ตามราคาประจำปีจำแนกตามสาขาการผลิต พ.ศ. ๒๕๕๘-๒๕๖๒	๑๕
ตารางที่ ๔	แสดงจำนวนประชากร และจำนวนครัวเรือน อำเภอภูเรือ จังหวัดเลย	๑๖
ตารางที่ ๕	แสดงการใช้ประโยชน์ที่ดิน (Land Used) อำเภอภูเรือ จังหวัดเลย	๑๙
ตารางที่ ๖	แสดงพื้นที่ปลูกพืชเศรษฐกิจที่สำคัญของอำเภอภูเรือ	๒๑
ตารางที่ ๗	แสดงหัวหน้าครัวเรือนจำแนกตามอายุ อำเภอภูเรือ จังหวัดเลย	๒๓
ตารางที่ ๘	แสดงลักษณะการประกอบอาชีพเกษตรกร อำเภอภูเรือ จังหวัดเลย	๒๔
ตารางที่ ๙	แสดงลักษณะการถือครองที่ดินของเกษตรกร อำเภอภูเรือ จังหวัดเลย	๒๕
ตารางที่ ๑๐	แสดงลักษณะประเภทเอกสารสิทธิ์ อำเภอภูเรือ จังหวัดเลย	๒๕
ตารางที่ ๑๑	แสดงจำนวนและสมาชิกสถาบันเกษตรกรอำเภอภูเรือ จังหวัดเลย	๒๖
ตารางที่ ๑๒	แสดงจำนวนแหล่ง/ศูนย์เรียนรู้และบริการด้านการเกษตร อำเภอภูเรือ จังหวัดเลย	๒๗
ตารางที่ ๑๓	แสดงข้อมูลอาสาสมัครเกษตรกรอำเภอภูเรือ จังหวัดเลย	๒๗
ตารางที่ ๑๔	แสดงข้อมูลปราชญ์ชาวบ้านอำเภอภูเรือ จังหวัดเลย	๒๘
ตารางที่ ๑๕	ศูนย์เครือข่ายของศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตรอำเภอภูเรือ	๒๙
ตารางที่ ๑๖	แสดงปฏิทินการทำงานแปลงใหญ่แก้วมังกร	๓๑
ตารางที่ ๑๗	แสดงปฏิทินการทำงานแปลงใหญ่คริสต์มาส ตำบลหนองบัว อำเภอภูเรือ จังหวัดเลย	๓๒
ตารางที่ ๑๘	แสดงปริมาณการปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ อำเภอภูเรือ จังหวัดเลย	๓๘
ตารางที่ ๑๙	แสดงต้นทุนการผลิตข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ อำเภอภูเรือ จังหวัดเลย	๔๒

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่ ๒๐	แสดงแหล่งรับซื้อผลผลิตทางการเกษตรพืชไร่ อำเภอกูเรือ	๔๓
ตารางที่ ๒๑	แสดง Smart Farmer ต้นแบบใน อำเภอกูเรือ จังหวัดเลย	๔๔
ตารางที่ ๒๒	แสดงปริมาณการปลูกมันสำปะหลัง อำเภอกูเรือ จังหวัดเลย	๔๗
ตารางที่ ๒๓	แสดงต้นทุนการผลิตมันสำปะหลังต่อไร่ อำเภอกูเรือ จังหวัดเลย	๕๐
ตารางที่ ๒๔	แสดงแหล่งรับซื้อผลผลิตทางการเกษตรพืชไร่ อำเภอกูเรือ	๕๑
ตารางที่ ๒๕	แสดงปริมาณการปลูกแก้วมังกร อำเภอกูเรือ จังหวัดเลย	๕๒
ตารางที่ ๒๖	แสดงต้นทุนการผลิตแก้วมังกรต่อไร่ อำเภอกูเรือ จังหวัดเลย	๕๔
ตารางที่ ๒๗	แสดงปริมาณการปลูกมะคาเดเมีย อำเภอกูเรือ จังหวัดเลย	๕๖
ตารางที่ ๒๘	แสดงปฏิทินการเพาะปลูกการผลิตและการดูแลรักษามะคาเดเมีย อำเภอกูเรือ จังหวัดเลย	๖๐
ตารางที่ ๒๙	แสดงต้นทุนการผลิตมะคาเดเมียต่อไร่ อำเภอกูเรือ จังหวัดเลย	๖๑
ตารางที่ ๓๐	ประเด็นปัญหา สภาพของปัญหาแนวทางการแก้ไข	๖๓
ตารางที่ ๓๑	แสดงการวิเคราะห์ตาราง TOWS Matrix	๖๕

สารบัญภาพ

ภาพที่ ๑	แสดงที่ตั้งและอาณาเขตของอำเภอกูเรือ	๑
ภาพที่ ๒	แสดงพื้นที่ป่าไม้ อำเภอกูเรือ	๓
ภาพที่ ๓	แสดงลักษณะภูมิประเทศ อำเภอกูเรือ	๔
ภาพที่ ๔	แสดงกลุ่มชุดดินของอำเภอกูเรือ	๙
ภาพที่ ๕	แสดงปริมาณน้ำฝนสะสม รายเดือน ตั้งแต่ ปี ๒๕๕๙ - ๒๕๖๔	๑๐
ภาพที่ ๖	แสดงตารางอุณหภูมิเฉลี่ยสูงสุด - ต่ำสุด รายเดือน ตั้งแต่ ปี พ.ศ. ๒๕๕๙ - ๒๕๖๔	๑๑
ภาพที่ ๗	แผนที่แสดงเส้นทางคมนาคม อำเภอกูเรือ	๑๒
ภาพที่ ๘	แผนที่แสดงแหล่งน้ำ อำเภอกูเรือ	๑๔
ภาพที่ ๙	แผนที่แสดงการใช้ประโยชน์ที่ดิน อำเภอกูเรือ จังหวัดเลย	๒๐
ภาพที่ ๑๐	แผนภูมิแสดงประเภทการใช้ประโยชน์ที่ดิน อำเภอกูเรือ จังหวัดเลย	๒๐
ภาพที่ ๑๑	แผนภูมิแสดงพืชเศรษฐกิจที่สำคัญของอำเภอกูเรือ	๒๒
ภาพที่ ๑๒	แสดงหัวหน้าครัวเรือนเกษตรกรจำแนกตามอายุ อำเภอกูเรือ จังหวัดเลย	๒๓
ภาพที่ ๑๓	แสดงลักษณะการประกอบอาชีพ อำเภอกูเรือ จังหวัดเลย	๒๔
ภาพที่ ๑๔	แสดงลักษณะการถือครองที่ดิน อำเภอกูเรือ จังหวัดเลย	๒๕
ภาพที่ ๑๕	แสดงประเภทเอกสารสิทธิ์ อำเภอกูเรือ จังหวัดเลย	๒๖
ภาพที่ ๑๖	แสดงที่ตั้งศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.)	๓๐
ภาพที่ ๑๗	แสดงพื้นที่ทรัพยากรดินอำเภอกูเรือ จังหวัดเลย	๓๒
ภาพที่ ๑๘	แผนภูมิแสดงทรัพยากรดินอำเภอกูเรือ จังหวัดเลย	๓๓
ภาพที่ ๑๙	แสดงตำแหน่งแหล่งน้ำใต้ดินอำเภอกูเรือ จังหวัดเลย	๓๔

สารบัญภาพ (ต่อ)

ภาพที่ ๒๐	แผนภูมิแสดงจำนวนบ่อบาดาลอำเภอกูเรือ จังหวัดเลย	๓๔
ภาพที่ ๒๑	แสดงแหล่งน้ำผิวดินอำเภอกูเรือ จังหวัดเลย	๓๕
ภาพที่ ๒๒	แสดงเขตความเหมาะสม (พื้นที่ศักยภาพ) สำหรับปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ อำเภอกูเรือ	๓๖
ภาพที่ ๒๓	แสดงร้อยละแต่ละระดับชั้นความเหมาะสมสำหรับข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ อำเภอกูเรือ	๓๗
ภาพที่ ๒๔	แสดงพื้นที่ปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ (พื้นที่ปลูกจริง) อำเภอกูเรือ	๓๗
ภาพที่ ๒๕	แผนที่แสดงพื้นที่ปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ ตามระดับชั้นความเหมาะสม อำเภอกูเรือ	๓๘
ภาพที่ ๒๖	แสดงปริมาณการปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ อำเภอกูเรือ จังหวัดเลย	๓๘
ภาพที่ ๒๗	แสดงปฏิทินการเพาะปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ ในอำเภอกูเรือ จังหวัดเลย	๔๒
ภาพที่ ๒๘	แสดงวิธีการตลาดข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ อำเภอกูเรือ จังหวัดเลย	๔๓
ภาพที่ ๒๙	แผนที่แสดงเขตความเหมาะสม (พื้นที่มีศักยภาพ) สำหรับปลูกมันสำปะหลัง อำเภอกูเรือ	๔๕
ภาพที่ ๓๐	แสดงร้อยละแต่ละระดับชั้นความเหมาะสมสำหรับปลูกมันสำปะหลัง อำเภอกูเรือ	๔๖
ภาพที่ ๓๑	แผนที่แสดงพื้นที่ปลูกมันสำปะหลัง ตามระดับชั้นความเหมาะสม อำเภอกูเรือ	๔๗
ภาพที่ ๓๒	แสดงปริมาณการปลูกมันสำปะหลัง อำเภอกูเรือ จังหวัดเลย	๔๘
ภาพที่ ๓๓	แสดงปฏิทินการเพาะปลูกมันสำปะหลัง ในอำเภอกูเรือ จังหวัดเลย	๔๙
ภาพที่ ๓๔	แสดงวิธีการตลาดข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ อำเภอกูเรือ จังหวัดเลย	๕๑
ภาพที่ ๓๕	แสดงปริมาณการปลูกแก้วมังกร อำเภอกูเรือ จังหวัดเลย	๕๒
ภาพที่ ๓๖	แสดงปฏิทินการเพาะปลูกแก้วมังกร ในอำเภอกูเรือ จังหวัดเลย	๕๔
ภาพที่ ๓๗	แสดงปริมาณการปลูกมะคาเดเมียอำเภอกูเรือ จังหวัดเลย	๕๗

บทที่ ๑
ข้อมูลสภาพทั่วไป

๑.๑ ที่ตั้ง อาณาเขต ขอบเขตการปกครอง

๑.๑.๑ ที่ตั้ง ขนาดพื้นที่

อำเภอภูเรือ ตั้งอยู่ทางตอนกลางของจังหวัด มีอาณาเขตติดต่อกับอำเภอข้างเคียง ดังนี้

๑.๑.๒ อาณาเขต

อำเภอภูเรือ มีอาณาเขตติดต่อกับจังหวัดใกล้เคียง ดังนี้

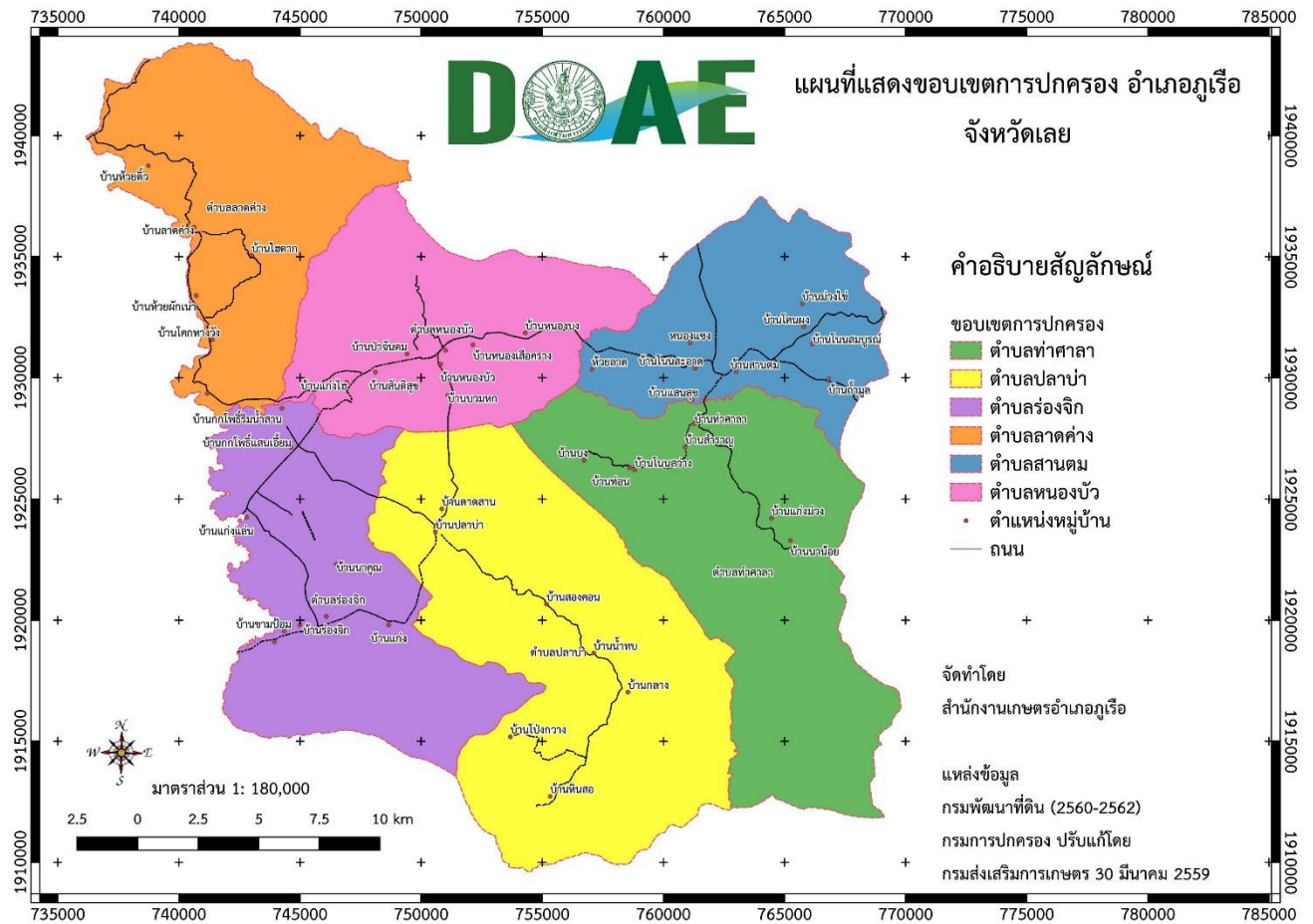
ทิศเหนือ ติดต่อกับ แขวงไซยะบูลี (ประเทศลาว) และอำเภอท่าลี่

ทิศใต้ ติดต่อกับ อำเภออำเภอภูหลวง อำเภอด่านซ้าย และอำเภอหล่มเก่า จังหวัด

เพชรบูรณ์

ทิศตะวันออก ติดต่อกับ อำเภอเมืองเลย และอำเภอวังสะพุง

ทิศตะวันตก ติดต่อกับ อำเภออำเภอด่านซ้าย

ภาพที่ ๑ แสดงที่ตั้งและอาณาเขตของอำเภอภูเรือ
(ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอภูเรือ, ๒๕๖๓)

๑.๑.๓ การแบ่งเขตการปกครอง

การบริหารราชการ แบ่งออกเป็น ๒ ส่วน ได้แก่

- การบริหารราชการส่วนภูมิภาค แบ่งเขตการปกครองออกเป็น ๖ ตำบล ๔๗ หมู่บ้าน
- การบริหารราชการส่วนท้องถิ่น แบ่งเขตการปกครองออกเป็น เทศบาลตำบล

จำนวน ๒ แห่ง ได้แก่ เทศบาลตำบลภูเรือ และเทศบาลตำบลร่องจิก องค์การบริหารส่วนตำบล จำนวน ๕ แห่ง

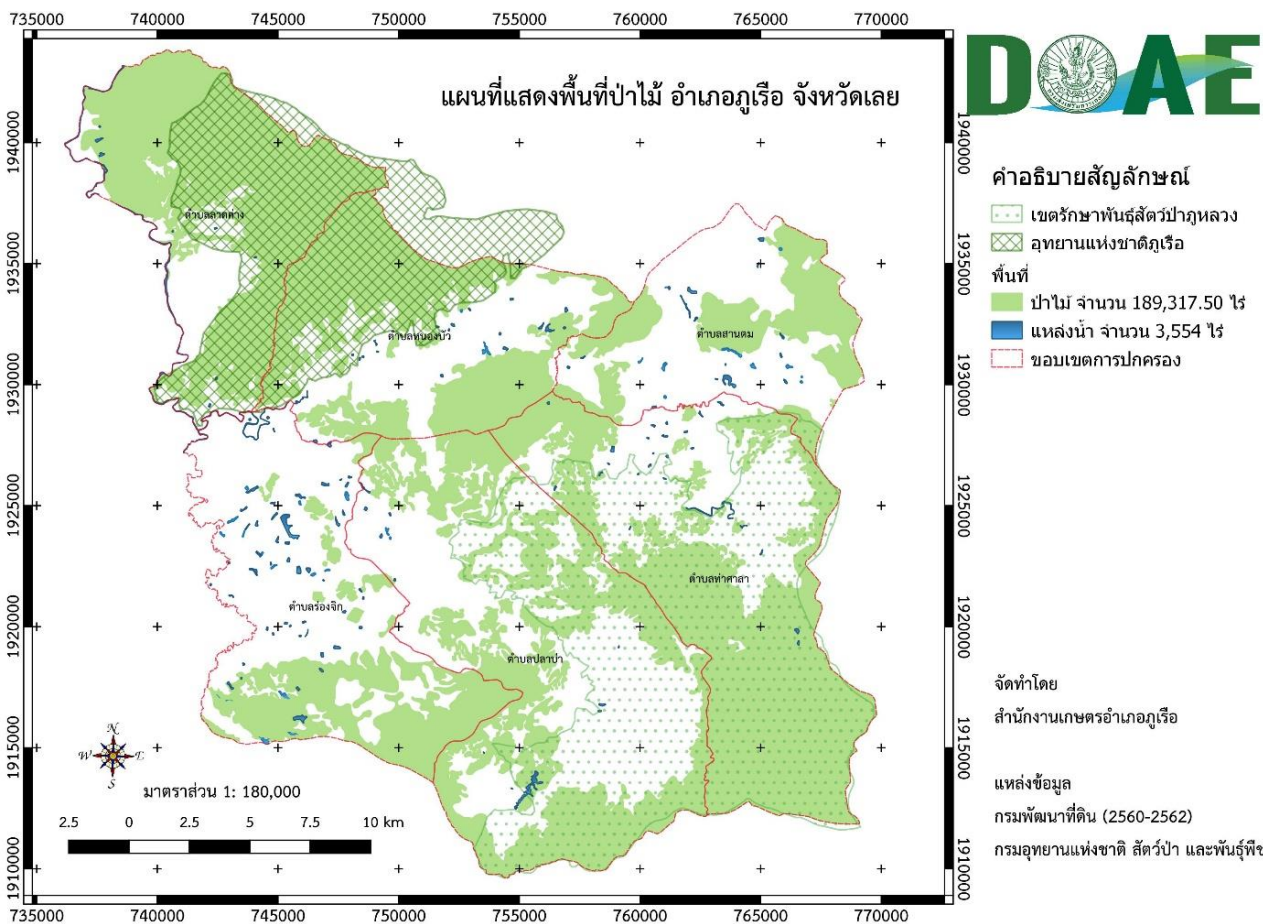
ตารางที่ ๑ แสดงการแบ่งเขตการปกครอง จำแนกรายตำบล อำเภอภูเรือ จังหวัดเลย

ตำบล	พื้นที่ (ไร่)	องค์การบริหารส่วนตำบล	เทศบาล	จำนวนหมู่บ้าน
หนองบัว	๖๐,๒๕๙.๒๘	๑	๑	๘
ท่าศาลา	๘๖,๐๕๘.๙๘	๑	-	๗
ร่องจิก	๖๗,๙๖๘.๓๔	-	๑	๑๐
ปลาบ่า	๑๐๓,๗๘๑.๙๑	๑	-	๗
ลาดค่าง	๕๙,๑๙๐.๑๐	๑	-	๖
सानตม	๔๖,๐๓๑.๓๗	๑	-	๙
รวม	๔๒๓,๒๘๙.๙๘	๕	๒	๔๗

(ที่มา : ที่ว่าการอำเภอภูเรือ, พ.ศ.๒๕๖๓)

๑.๒ ลักษณะภูมิประเทศ (Topographic)

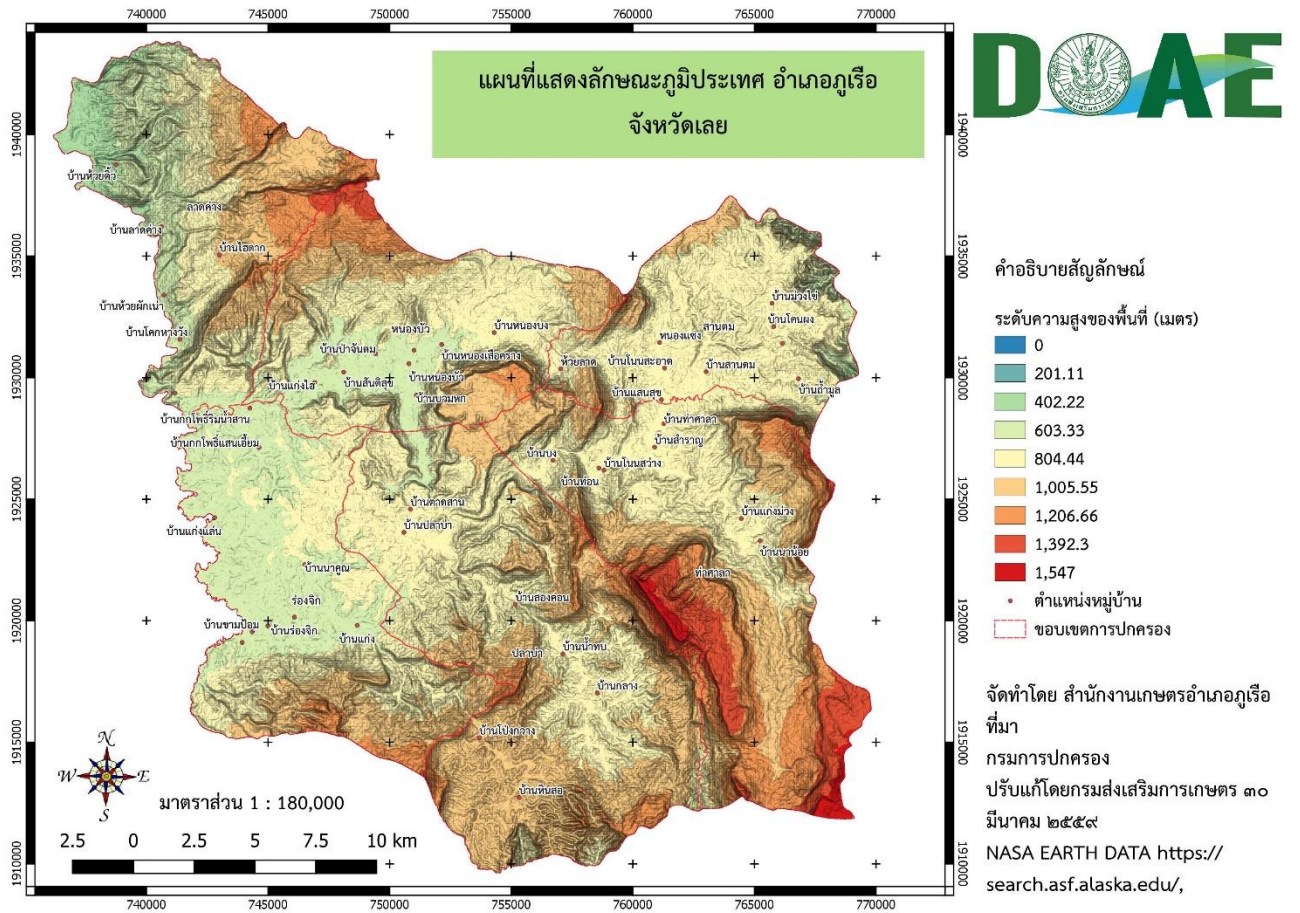
๑.๒.๑ สภาพพื้นที่ เป็นทิวเขาสลับซับซ้อนประกอบด้วย เขาหินทรายเป็นส่วนใหญ่ นอกจากนั้นเป็น หินแกรนิตสลับกันไป ลักษณะเช่นนี้จึงทำให้มีที่ราบสูงสลับกับ ยอดเขาสูงทั่วไป มียอดเขาสูงที่สุดคือ ยอดภูเรือ มีความสูงถึง ๑,๓๖๕ เมตรจากระดับน้ำทะเลปานกลาง ยังมียอดเขาที่สำคัญ คือ ยอดเขาภูสัน มีความสูง ๑,๐๓๕ เมตรจากระดับน้ำทะเลปานกลาง และยอดภู มีความสูง ๑,๐๐๐ เมตรจากระดับน้ำทะเลปานกลาง ลักษณะเช่นนี้เองจึงเป็น แหล่งต้นน้ำลำธารที่สำคัญก่อให้เกิดลำธารหลายสาย เช่น ห้วยน้ำด่าน ห้วยบง ห้วยเถียงนา ห้วยทรายขาว ห้วยตัว และ ห้วยไผ่ ซึ่งเป็นต้นกำเนิดของน้ำตกห้วยไผ่ที่สวยงามแห่งหนึ่ง ยังมีสภาพป่าหลายชนิดปะปนกันอย่างสวยงาม ทั้งป่าเบญจพรรณ ป่าเต็งรัง ป่าดงดิบ ป่าสนเขา โดยเฉพาะยอดภูเรือ ประกอบด้วยป่าสนเขา สลับกับสวนหินธรรมชาติแซมด้วยพุ่มไม้เตี้ย สลับด้วยทุ่งหญ้าเป็นระยะ ไม้พื้นล่างที่พบโดยทั่วไป ได้แก่ กุหลาบป่า มอส เฟิน และกล้วยไม้ที่สวยงาม เช่น ม้าวิ่ง สามปอย ไอยเรศ เอื้องคำ เอื้องผึ้ง เอื้องเงิน ซึ่งขึ้นตามต้นไม้และโขดหิน กล้วยไม้เหล่านี้จะออกดอกบานสะพรั่งให้ชมสลับกันไปตลอดทั้งปี นอกจากนี้ยังมีสัตว์ป่าที่ที่ชุกชุมพอสมควร ที่พบบ่อย เช่น ได้แก่ หมี เก้ง หม่าใน ไก่ฟ้าพญาลอ เต่าปูลู โดยเฉพาะในฤดูหนาวจะอพยพมาจากประเทศจีนเป็นจำนวนมาก

ภาพที่ ๒ แสดงพื้นที่ป่าไม้ อำเภอภูเรือ จังหวัดเลย
(ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอภูเรือ, พ.ศ.๒๕๖๓)

๑.๒.๒ สภาพพื้นที่ ความลาดชัน

สภาพพื้นที่อำเภอภูเรือ ประกอบไปด้วย พื้นที่ลาดชันสูง เนื้อที่ประมาณ ๒๙๕,๑๐๖ ไร่ พื้นที่ตอนในเขตดินแห้ง เนื้อที่ประมาณ ๑๑๕,๔๖๔ ไร่ และพื้นที่ราบลุ่ม เนื้อที่ประมาณ ๑๒,๗๒๐ ไร่

ภาพที่ ๓ แสดงสภาพพื้นที่ ความลาดชัน และลักษณะภูมิประเทศ อำเภอลำพูน (ที่มา : NASA ERATH DATA <http://search.asf.alaska.edu/> , พ.ศ.๒๕๖๓)

๑.๒.๓ ลักษณะดิน กลุ่มชุดดิน

อำเภอลำพูน มีกลุ่มชุดดินเหมาะสมกับการปลูกพืช จำนวน ๘ กลุ่มชุดดิน โดยมีรายละเอียดดังนี้

๑. กลุ่มชุดดินที่ ๒๙

ชุดดิน : ชุดดินบ้านจ้อย (Bg) ชุดดินเชียงของ (Cg) ชุดดินโชคชัย (Ci) ชุดดินแม่แตง (Mt) ชุดดินหนองมด (Nm) ชุดดินปากช่อง (Pc) และชุดดินสูงเนิน (Sn)

ลักษณะเด่น : กลุ่มดินเหนียวลึกถึงลึกมากที่เกิดจากวัตถุต้นกำเนิดดินเนื้อละเอียด ปฏิกริยาดินเป็นกรดจัด การระบายน้ำดีถึงดีปานกลาง ความอุดมสมบูรณ์ต่ำ

ปัญหา : ความอุดมสมบูรณ์ต่ำ ขาดแคลนน้ำ และเกิดการชะล้างพังทลายสูญเสียหน้าดินในพื้นที่ลาดชัน บางพื้นที่ดินเป็นกรดจัดมาก

แนวทางการจัดการ : ปลูกพืชไร่หรือพืชผัก เลือกรพื้นที่ค่อนข้างราบเรียบ ปรับปรุงดินด้วยปุ๋ยหมักหรือปุ๋ยคอก ๑-๒ ตัน/ไร่ หรือไกลบพืชปุ๋ยสด (หวานเมล็ดถั่วพุ่ม ๘-๑๐ กิโลกรัม/ไร่ เมล็ดถั่วพุ่ม ๖-๘ กิโลกรัม/ไร่ หรือปอเทือง ๔-๖ กิโลกรัม/ไร่ ไกลบระยะออกดอก ปล่อยให้ ๑-๒ สัปดาห์) ร่วมกับการใช้ปุ๋ยเคมีหรือปุ๋ยอินทรีย์น้ำ มีระบบอนุรักษ์ดินและน้ำ เช่น ไถพรวนและปลูกพืชตามแนวระดับ มีวัสดุคลุมดิน ปลูกพืชหมุนเวียน หรือปลูกพืชสลับเป็นแถบ พัฒนาแหล่งน้ำและจัดระบบการให้น้ำในแปลงปลูก พื้นที่ที่เป็นกรดจัดมาก ควรใช้วัสดุปูน ๒๐๐-๓๐๐ กิโลกรัม/ไร่

ปลูกไม้ผล ชุดหลุมปลูกขนาด ๕๐x๕๐x๕๐ ซม. ปรับปรุงหลุมปลูกด้วยปุ๋ยหมักหรือปุ๋ยคอก ๑๕-๒๕ กิโลกรัม/หลุม มีระบบอนุรักษ์ดินและน้ำ เช่น ทำคันดิน ทำชั้นบันได ปลูกพืชคลุมดิน มีวัสดุคลุมดิน ปลูกพืชแซม ทำแนวรั้วหรือฐานหญ้าแฝกเฉพาะต้น ในช่วงเจริญเติบโต ก่อนเก็บผลผลิตและหลังเก็บผลผลิต ใช้ปุ๋ยหมักหรือปุ๋ยคอกร่วมกับปุ๋ยเคมีหรือปุ๋ยอินทรีย์น้ำตามชนิดพืชที่ปลูก พัฒนาแหล่งน้ำและจัดระบบการให้น้ำในแปลงปลูก พื้นที่ที่เป็นกรดจัดมาก ควรใช้วัสดุปูน ๐.๕-๑.๐ กิโลกรัม/หลุม

๒. กลุ่มชุดดินที่ ๓๑

ชุดดิน : ชุดดินเลย (Lo) และชุดดินวังไผ่ (Wi)

ลักษณะเด่น : กลุ่มดินเหนียวลึกถึงลึกมากที่เกิดจากวัตถุต้นกำเนิดดินเนื้อละเอียด ปฏิกริยาดินเป็นกลางหรือเป็นด่าง การระบายน้ำดีถึงดีปานกลาง ความอุดมสมบูรณ์ปานกลาง

ปัญหา : ขาดแคลนน้ำ ในพื้นที่ลาดชันสูงเกิดการชะล้างพังทลายสูญเสียหน้าดิน

แนวทางการจัดการ : ปลูกพืชไร่หรือพืชผัก เลือกพื้นที่ค่อนข้างราบเรียบ ปรับปรุงดินด้วยปุ๋ยหมักหรือปุ๋ยคอก ๑-๒ ตัน/ไร่ หรือไถกลบพืชปุ๋ยสด (หวานเมล็ดถั่วพุ่ม ๘-๑๐ กิโลกรัม/ไร่ เมล็ดถั่วพุ่ม ๖-๘ กิโลกรัม/ไร่ หรือปอเทือง ๔-๖ กิโลกรัม/ไร่ ไถกลบระยะออกดอก ปล่อยให้ ๑-๒ สัปดาห์) ร่วมกับการใช้ปุ๋ยเคมีหรือปุ๋ยอินทรีย์น้ำ มีระบบอนุรักษ์ดินและน้ำ เช่น ไถพรวนและปลูกพืชตามแนวระดับ มีวัสดุคลุมดิน ปลูกพืชหมุนเวียน หรือปลูกพืชสลับเป็นแถบ พัฒนาแหล่งน้ำและจัดระบบการให้น้ำในแปลงปลูก

ปลูกไม้ผล ชุดหลุมปลูกขนาด ๕๐x๕๐x๕๐ ซม. ปรับปรุงหลุมปลูกด้วยปุ๋ยหมักหรือปุ๋ยคอก ๑๕-๒๕ กิโลกรัม/หลุม มีระบบอนุรักษ์ดินและน้ำ เช่น การสร้างคันดิน ทำชั้นบันได ปลูกพืชคลุมดิน มีวัสดุคลุมดิน ปลูกพืชแซม ทำแนวรั้วหรือฐานหญ้าแฝกเฉพาะต้น ในช่วงเจริญเติบโต ก่อนเก็บผลผลิตและภายหลังเก็บผลผลิต ใช้ปุ๋ยหมักหรือปุ๋ยคอกร่วมกับปุ๋ยเคมีหรือปุ๋ยอินทรีย์น้ำ ตามชนิดพืชที่ปลูก พัฒนาแหล่งน้ำและจัดระบบการให้น้ำในแปลงปลูก

๓. กลุ่มชุดดินที่ ๓๕

ชุดดิน : ชุดดินดอนไร่ (Dr) ชุดดินด่านซ้าย (Ds) ชุดดินห้างฉัตร (Hc) ชุดดินโคราช (Kt) ชุดดินมาบบอน (Mb) ชุดดิน สตึก (Suk) ชุดดินวาริน (Wn) และชุดดินยโสธร (Yt)

ลักษณะเด่น : กลุ่มดินร่วนละเอียดลึกถึงลึกมากที่เกิดจากตะกอนลำน้ำหรือวัตถุต้นกำเนิดดินเนื้อหยาบ ปฏิกริยาดินเป็นกรดจัดมาก การระบายน้ำดีถึงดีปานกลาง ความอุดมสมบูรณ์ต่ำ

ปัญหา : ดินปนทราย ความอุดมสมบูรณ์ต่ำ ขาดแคลนน้ำ และในพื้นที่ที่มีความลาดชัน ดินง่ายต่อการถูกชะล้างพังทลายสูญเสียหน้าดิน บางพื้นที่ดินเป็นกรดจัดมาก

แนวทางการจัดการ : ปลูกพืชไร่หรือพืชผัก เลือกพื้นที่ค่อนข้างราบเรียบ ปรับปรุงดินด้วยปุ๋ยหมักหรือปุ๋ยคอก ๒-๓ ตัน/ไร่ หรือไถกลบพืชปุ๋ยสด (หวานเมล็ดถั่วพุ่ม ๘-๑๐ กิโลกรัม/ไร่ เมล็ดถั่วพุ่ม ๖-๘ กิโลกรัม/ไร่ หรือปอเทือง ๔-๖ กิโลกรัม/ไร่ ไถกลบระยะออกดอก ปล่อยให้ ๑-๒ สัปดาห์) ร่วมกับปุ๋ยเคมีหรือปุ๋ยอินทรีย์น้ำ มีวัสดุคลุมดิน ปลูกพืชหมุนเวียน หรือปลูกพืชสลับเป็นแถบ พัฒนาแหล่งน้ำและระบบการให้น้ำในแปลงปลูก พื้นที่ที่เป็นกรดจัดมาก ควรใช้วัสดุปูน ๒๐๐-๓๐๐ กิโลกรัม/ไร่

ปลูกไม้ผล ชุดหลุมปลูกขนาด ๕๐x๕๐x๕๐ ซม. ปรับปรุงหลุมปลูกด้วยปุ๋ยหมักหรือปุ๋ยคอก ๒๐-๓๕ กิโลกรัม/หลุม ร่วมกับปุ๋ยเคมีหรือปุ๋ยอินทรีย์น้ำ มีระบบอนุรักษ์ดินและน้ำ เช่น การทำชั้นบันได หรือการสร้างคันดิน ปลูกพืชคลุมดิน ปลูกพืชแซม วัสดุคลุมดิน ทำแนวรั้วหรือทำฐานหญ้าแฝกเฉพาะต้น ในช่วงเจริญเติบโต ก่อนเก็บผลผลิตและภายหลังเก็บผลผลิต ใช้ปุ๋ยหมักหรือปุ๋ยคอกร่วมกับปุ๋ยเคมีหรือปุ๋ยอินทรีย์น้ำ ตามชนิดพืชที่ปลูก พัฒนา

แหล่งน้ำและมีระบบการให้น้ำในแปลงปลูก พื้นที่ที่เป็นกรดจัดมาก ควรใช้วัสดุปูน ๐.๕-๑.๐ กิโลกรัม/หลุม

๔. กลุ่มชุดดินที่ ๔๗

ชุดดิน : ชุดดินลี (Li) ชุดดินมวกเหล็ก (ML) ชุดดินนครสวรรค์ (Ns) ชุดดินโป่งน้ำร้อน (Pon) ชุดดินสบปราบ (So) และชุดดินท่าลี่ (TL)

ลักษณะเด่น : กลุ่มดินต้นถึงชั้นหินพื้น ปฏิกริยาดินเป็นกรดถึงเป็นกลาง มีการระบายน้ำดี ความอุดมสมบูรณ์ต่ำ

ปัญหา : ดินต้นถึงชั้นหินพื้น ความอุดมสมบูรณ์ต่ำ ขาดแคลนน้ำและเกิดการชะล้างพังทลายสูญเสียหน้าดินในพื้นที่ลาดชัน บางพื้นที่มีเศษหินหรือหินพื้นผิวที่โผล่บริเวณหน้าดิน

แนวทางการจัดการ : พื้นที่ที่เป็นดินต้นมาก มีเศษหินหรือหินพื้นผิวที่โผล่มา ไม่เหมาะสมสำหรับการทำ การเกษตร ควรปล่อยไว้ให้เป็นป่า หรือปลูกไม้ใช้สอยโตเร็ว

ปลูกพืชไร่หรือพืชผัก เลือกพื้นที่ที่มีหน้าดินหนา จัดระบบการปลูกพืชหมุนเวียน ปรับปรุงดินด้วยปุ๋ยหมักหรือปุ๋ยคอก ๓ - ๔ ตัน/ไร่ หรือไถกลบพืชปุ๋ยสด (หวานเมล็ดถั่วพุ่ม ๑๐-๑๒ กิโลกรัม/ไร่ เมล็ดถั่วพุ่ม ๘-๑๐ กิโลกรัม/ไร่ หรือปอเทือง ๖-๘ กิโลกรัม/ไร่ ไถกลบระยะออกดอก ปล่อยไว้ ๑-๒ สัปดาห์) ร่วมกับปุ๋ยเคมีหรือปุ๋ยอินทรีย์น้ำ ไถพรวน และปลูกพืชตามแนวระดับ มีวัสดุคลุมดิน หรือปลูกพืชสลับเป็นแถบ พัฒนาแหล่งน้ำและจัดระบบการให้น้ำในแปลงปลูก

ปลูกไม้ผล ชุดหลุมปลูกถึงชั้นหินพื้นหรือชุดหลุมขนาด ๕๐x๕๐x๕๐ ซม. ปรับปรุงหลุมปลูกด้วยหน้าดินที่ไม่มีเศษหินหรือก้อนหินร่วมกับปุ๋ยหมักหรือปุ๋ยคอก ๒๕-๕๐ กิโลกรัม/หลุม ควรมีไม้ค้ำยันและเอาหน้าดินบริเวณใกล้เคียง มาผสมกับปุ๋ยหมักหรือปุ๋ยคอกพูนโคนอยู่เป็นประจำ มีระบบอนุรักษ์ดินและน้ำ เช่น ปลูกพืชคลุมดิน มีวัสดุคลุมดิน ปลูกพืชแซม ทำแนวรั้วหรือทำฐานหญ้าแฝกเฉพาะต้น ใช้ปุ๋ยหมักหรือปุ๋ยคอกร่วมกับปุ๋ยเคมีหรือปุ๋ยอินทรีย์น้ำ ตามชนิดพืชที่ปลูก พัฒนาแหล่งน้ำและจัดระบบการให้น้ำในแปลงปลูก

๕. กลุ่มชุดดินที่ ๔๘

ชุดดิน : ชุดดินแมร์ม (Mr) ชุดดินน้ำซุน (Ncu) ชุดดินพะเยา (Pao) และชุดดินท่ายาง (Ty)

ลักษณะเด่น : กลุ่มดินต้นถึงก้อนหินหรือเศษหิน และอาจพบชั้นหินพื้นภายในความลึก ๑๕๐ ซม. จากผิวดิน ปฏิกริยาดินเป็นกรดถึงเป็นกลาง การระบายน้ำดี ความอุดมสมบูรณ์ต่ำ

ปัญหา : ดินต้นถึงชั้นก้อนกรวดหรือลูกรังหนาแน่นมาก ความอุดมสมบูรณ์ต่ำ ขาดแคลนน้ำ และเกิดการชะล้างพังทลายสูญเสียหน้าดิน ในพื้นที่ที่มีความลาดชัน

แนวทางการจัดการ : พื้นที่ดินต้นมากหรือมีก้อนกรวดหรือลูกรังบริเวณหน้าดินมาก ไม่ควรนำมาใช้ประโยชน์ ปล่อยไว้ให้เป็นป่า พื้นที่เลี้ยงสัตว์หรือปลูกไม้ใช้สอยโตเร็ว

ปลูกพืชไร่หรือพืชผัก เลือกพื้นที่ที่มีหน้าดินหนาและมีสภาพพื้นที่ค่อนข้างราบเรียบ จัดระบบการปลูกพืชให้ หมุนเวียนตลอดทั้งปีและปลูกพืชบำรุงดินร่วมอยู่ด้วย ปรับปรุงดินด้วยปุ๋ยหมักหรือปุ๋ยคอก ๓-๔ ตัน/ไร่ หรือไถกลบพืช ปุ๋ยสด (หวานเมล็ดถั่วพุ่ม ๑๐-๑๒ กิโลกรัม/ไร่ เมล็ดถั่วพุ่ม ๘-๑๐ กิโลกรัม/ไร่ หรือปอเทือง ๖-๘ กิโลกรัม/ไร่ ไถกลบ ระยะออกดอก ปล่อยไว้ ๑-๒ สัปดาห์) ร่วมกับการใช้ปุ๋ยเคมีหรือปุ๋ยอินทรีย์น้ำ ไถพรวนและปลูกพืชตามแนวระดับ มี วัสดุคลุมดิน หรือทำแนวรั้วหญ้าแฝก พัฒนาแหล่งน้ำและจัดระบบการให้น้ำในแปลงปลูก

ปลูกไม้ผล ชุดหลุมปลูกขนาด ๗๕x๗๕x๗๕ ซม. ปรับปรุงหลุมปลูกด้วยหน้าดินร่วมกับปุ๋ยหมักหรือปุ๋ยคอก ๒๕-๕๐ กิโลกรัม/หลุม มีระบบอนุรักษ์ดินและน้ำ เช่น การสร้างคันดิน ทำชั้นบันได ทำฐานปลูกเฉพาะต้น ปลูกพืชคลุม

ดิน ทำแนวรั้วหรือทำฐานเฉพาะต้นหญ้าแฝก ในช่วงเจริญเติบโต ก่อนเก็บผลผลิตและภายหลังเก็บผลผลิต ใช้ปุ๋ยหมักหรือปุ๋ยคอกร่วมกับปุ๋ยเคมีหรือปุ๋ยอินทรีย์น้ำ ตามชนิดพืชที่ปลูก พัฒนาแหล่งน้ำและจัดระบบการให้น้ำในแปลงปลูก

๖. กลุ่มชุดดินที่ ๕๙

ชุดดิน : ดินตะกอนน้ำพาเชิงซ้อนที่มีการระบายน้ำเลว (AC-pd : Alluvial Complex, poorly drained)

ลักษณะเด่น : กลุ่มดินร่วนหยาบหรือดินร่วนละเอียดที่เกิดจากดินตะกอนน้ำพาเชิงซ้อน ชั้นดินมีลักษณะเป็นชั้นสลับ เนื้อดินไม่แน่นอนขึ้นอยู่กับตะกอนที่มาทับถม ปฏิกริยาดินเป็นกรดจัดถึงเป็นกลาง การระบายน้ำเลวถึงค่อนข้างเลว ความอุดมสมบูรณ์ต่ำ

ปัญหา : เนื้อดินค่อนข้างเป็นทราย ความอุดมสมบูรณ์ต่ำ ขาดแคลนน้ำนาน และบางปีอาจประสบปัญหาเรื่องการถูกน้ำท่วม

แนวทางการจัดการ : ปลูกข้าว ไถกลบตอซัง ปลอยทิ้งไว้ ๓-๔ สัปดาห์ หรือไถกลบพืชปุ๋ยสด (โสนอัฟริกัน หรือโสนอินเดีย ๔-๖ กิโลกรัม/ไร่ ไถกลบเมื่ออายุ ๕๐-๗๐ วัน ปลอยไว้ ๑-๒ สัปดาห์) ร่วมกับการใช้ปุ๋ยอินทรีย์น้ำหรือปุ๋ยเคมีสูตร ๑๖-๑๖-๘ ใส่ปุ๋ยแต่งหน้าหลังปักดำ ๓๕-๔๕ วัน พัฒนาแหล่งน้ำไว้ใช้ในช่วงที่ข้าวขาดน้ำหรือใช้ทำนาครั้งที่ ๒ หรือปลูกพืชไร่ พืชผักหรือพืชตระกูลถั่วหลังเก็บเกี่ยวข้าว โดยทำร่องแบบเตี้ย ปรับปรุงดินด้วยปุ๋ยหมักหรือปุ๋ยคอก ๒-๓ ตัน/ไร่ ร่วมกับปุ๋ยเคมีหรือปุ๋ยอินทรีย์น้ำ

ปลูกพืชไร่ พืชผักหรือไม้ผล ยกร่องกว้าง ๖-๘ เมตร คูน้ำกว้าง ๑.๐-๑.๕ เมตร ลึก ๐.๕-๑.๐ เมตร และมีคันดินอัดแน่นล้อมรอบ ปรับปรุงดินด้วยปุ๋ยหมักหรือปุ๋ยคอก ๒-๓ ตัน/ไร่ ร่วมกับปุ๋ยเคมีหรือปุ๋ยอินทรีย์น้ำ หรือชุดหลุมปลูกขนาด ๕๐x๕๐x๕๐ ซม. ปรับปรุงหลุมปลูกด้วยปุ๋ยหมักหรือปุ๋ยคอก ๒๐-๓๕ กิโลกรัม/หลุม ในช่วงเจริญเติบโต ก่อนเก็บผลผลิตและภายหลังเก็บผลผลิต ใช้ปุ๋ยหมักหรือปุ๋ยคอกร่วมกับปุ๋ยเคมีหรือปุ๋ยอินทรีย์น้ำ ตามชนิดพืชที่ปลูก พัฒนาแหล่งน้ำและจัดระบบการให้น้ำในแปลงปลูก

๗. กลุ่มชุดดินที่ ๖๐

ชุดดิน : ดินตะกอนลำน้ำเชิงซ้อนที่มีการระบายน้ำดี (AC-wd : Alluvial Complex, well drained)

ลักษณะเด่น : กลุ่มดินร่วนที่เกิดจากดินตะกอนน้ำพาเชิงซ้อน ปฏิกริยาดินเป็นกรดจัดถึงเป็นกลาง การระบายน้ำดีถึงดีปานกลาง ความอุดมสมบูรณ์ต่ำ

ปัญหา : ดินปนทราย ความอุดมสมบูรณ์ต่ำ ขาดแคลนน้ำ และในพื้นที่ที่มีความลาดชันดินง่ายต่อการถูกชะล้างพังทลายสูญเสียหน้าดิน

แนวทางการจัดการ : ปลูกพืชไร่หรือพืชผัก เลือกพื้นที่ค่อนข้างราบเรียบ ปรับปรุงดินด้วยปุ๋ยหมักหรือปุ๋ยคอก ๒-๓ ตัน/ไร่ หรือไถกลบพืชปุ๋ยสด (หวานเมล็ดถั่วพรี ๘-๑๐ กิโลกรัม/ไร่ เมล็ดถั่วพุ่ม ๖-๘ กิโลกรัม/ไร่ หรือปอเทือง ๔-๖ กิโลกรัม/ไร่ ไถกลบระยะออกดอก ปลอยไว้ ๑-๒ สัปดาห์) ร่วมกับปุ๋ยเคมีหรือปุ๋ยอินทรีย์น้ำ มีวัสดุคลุมดิน หรือปลูกพืชหมุนเวียน พัฒนาแหล่งน้ำและจัดระบบการให้น้ำในแปลงปลูก

ปลูกไม้ผล ชุดหลุมปลูกขนาด ๕๐x๕๐x๕๐ ซม. ปรับปรุงหลุมปลูกด้วยปุ๋ยหมักหรือปุ๋ยคอก ๒๐-๓๕ กิโลกรัม/หลุม ร่วมกับปุ๋ยเคมีหรือปุ๋ยอินทรีย์น้ำ มีระบบอนุรักษ์ดินและน้ำ เช่น การสร้างคันดิน ปลูกพืชคลุมดิน ปลูกพืชแซม วัสดุคลุมดิน ทำแนวรั้วหรือทำฐานหญ้าแฝกเฉพาะต้น ในช่วงเจริญเติบโต ก่อนเก็บผลผลิตและภายหลังเก็บผลผลิต ใช้ปุ๋ยหมักหรือปุ๋ยคอกร่วมกับปุ๋ยเคมีหรือปุ๋ยอินทรีย์น้ำ ตามชนิดพืชที่ปลูก พัฒนาแหล่งน้ำและจัดระบบการให้น้ำในแปลงปลูก

๘. กลุ่มชุดดินที่ ๖๒

ชุดดิน : พื้นที่ลาดชันเชิงซ้อน (SC : slope complex)

ลักษณะเด่น : พื้นที่ลาดชันเชิงซ้อนที่มีความลาดชันมากกว่า ๓๕ เปอร์เซ็นต์ พื้นที่บริเวณนี้ยังไม่มีการศึกษาสำรวจและจำแนกดิน เนื่องจากสภาพพื้นที่มีความลาดชันสูง ซึ่งถือว่ายากต่อการจัดการดูแลรักษาสำหรับการเกษตร

ปัญหา : มีความลาดชันสูงมาก ในพื้นที่ทำการเกษตรจะเกิดการชะล้างพังทลายสูญเสียหน้าดินอย่างรุนแรงขาดแคลนน้ำและบางพื้นที่อาจพบชั้นหินพื้นหรือเศษหินกระจัดกระจายอยู่บริเวณหน้าดิน

แนวทางการจัดการ : ควรปล่อยไว้ให้เป็นป่าตามธรรมชาติ เป็นที่อยู่อาศัยของสัตว์ป่า แหล่งต้นน้ำลำธาร ในกรณีที่ต้องนำมาใช้ประโยชน์ทางการเกษตร จำเป็นต้องมีการศึกษาดินก่อน เพื่อให้ทราบถึงความเหมาะสมของดินสำหรับการปลูกพืช โดยมีการใช้ประโยชน์ที่ดินในเชิงอนุรักษ์หรือวนเกษตร ในบริเวณพื้นที่ที่เป็นดินลึกและสามารถพัฒนาแหล่งน้ำได้ มีระบบอนุรักษ์ดินและน้ำ เช่น ปลูกพืชคลุมดิน ทำแนวรั้วหญ้าแฝกและชุดหลุมปลูกเฉพาะต้น โดยไม่มีการทำลายไม้พื้นล่าง สำหรับในพื้นที่ที่ไม่มีศักยภาพทางการเกษตร ควรรักษาไว้ให้เป็นสวนป่า สร้างสวนป่าหรือใช้ปลูกไม้ใช้สอยโตเร็ว

ตารางที่ ๒ แสดงพื้นที่กลุ่มชุดดินอำเภอภูเรือ

กลุ่มชุดดิน	พื้นที่ตำบล (ไร่)						ผลรวมทั้งหมด
	หนองบัว	ท่าศาลา	ร่องจิก	ปลาบ่า	ลาดค่าง	สถานตม	
กลุ่มชุดดินที่ ๗	๒,๔๐๗.๔	๖.๙	๐	๕๒๒.๖	๐	๔๗.๖	๒,๙๘๔.๕
กลุ่มชุดดินที่ ๑๕	๐	๒๐.๔	๐	๐	๐	๐	๒๐.๔
กลุ่มชุดดินที่ ๑๘	๐	๐	๒,๑๙๔.๘	๐	๐	๐	๒,๑๙๔.๘
กลุ่มชุดดินที่ ๒๒	๔๓.๗	๐	๒,๐๙๔.๗	๓๐๒.๒	๐	๑๗๓.๗	๒,๖๑๔.๓
กลุ่มชุดดินที่ ๒๙	๐	๐	๐	๕๕๗.๘	๔.๒	๐	๕๖๒.๐
กลุ่มชุดดินที่ ๓๑	๐	๐	๐	๖๗๓.๒	๐	๐	๖๗๓.๒
กลุ่มชุดดินที่ ๓๕	๖,๓๕๖.๕	๐	๓๔,๔๑๑	๔,๘๘๖.๐	๒,๕๙๘.๒	๐	๔๘,๒๕๑.๗
กลุ่มชุดดินที่ ๓๖	๐	๐	๐	๐	๘๗.๐	๐	๘๗.๐
กลุ่มชุดดินที่ ๔๗	๐	๖,๐๓๕.๐	๐	๐	๖๕๗.๒	๑๘,๓๘๖.๙	๒๕,๐๗๙.๑
กลุ่มชุดดินที่ ๕๕	๐	๔,๔๑๓.๑	๕๒.๙	๓,๕๐๒.๒	๐	๖,๕๓๓.๘	๑๔,๕๐๒.๐
กลุ่มชุดดินที่ ๕๖	๑๒,๙๐๑.๒	๑,๔๓๐.๘	๔,๒๐๐.๙	๘,๑๙๘.๓	๖,๓๓๔.๑	๑,๔๕๐.๓	๓๔,๕๑๕.๖
กลุ่มชุดดินที่ ๖๒	๑๐,๗๕๑.๒	๖,๙๘๑.๘	๒๒,๗๔๖.๖	๒๖,๑๖๗.๖	๑๒,๔๖๓.๘	๑๘,๒๐๑.๑	๙๗,๓๑๒.๑
ป่าไม้	๒๕,๗๖๙.๒	๖๖,๙๐๐.๐	๓๕๔.๗	๕๘,๑๐๑.๘	๓๕,๑๗๐.๘	๔๑๔.๖	๑๘๖,๗๑๑.๑
พื้นที่ชุมชน	๒,๐๑๖.๗	๓๓.๖	๑,๓๙๓.๘	๙๒๔.๙	๓๔๗.๗	๗๘๗.๕	๕,๕๐๔.๒
ก้อนหิน	๐	๐	๐	๐	๑,๕๖๗.๕	๐	๑,๕๖๗.๕
ผลรวมทั้งหมด	๖๐,๒๔๕.๙	๘๕,๘๒๑.๖	๖๗,๔๔๙.๔	๑๐๓,๘๓๖.๖	๕๙,๒๓๐.๕	๔๕,๙๙๕.๕	๔๒๒,๕๗๙.๕

(ที่มา : กรมพัฒนาที่ดิน <http://gisinfo.ddd.go.th/>)

๑.๓ สภาพภูมิอากาศ

๑.๓.๑ ลักษณะภูมิอากาศ

อำเภอภูเรือ ตั้งอยู่ในเขตพื้นที่สูง ทำให้มีอากาศหนาวเย็นเกือบตลอดทั้งปี อยู่ภายใต้อิทธิพลของลมมรสุมตะวันตกเฉียงใต้ และลมมรสุมตะวันออกเฉียงเหนือ ประกอบกับภูมิประเทศเต็มไปด้วยภูเขา ทำให้มีอากาศร้อนจัดในฤดูร้อน และหนาวจัดในฤดูหนาว จังหวัดเลย มีพื้นที่เป็นภูเขาสูง จึงทำให้อุณหภูมิเปลี่ยนแปลงง่าย ช่วงเดือนมิถุนายนถึงตุลาคมจะมีลม มรสุมหรือแนวปะทะโซนร้อน (Inter Tropical Convergence Zone: ITCZ) พาดผ่านเป็นครั้งคราว ทำให้มีฝนตกหนัก

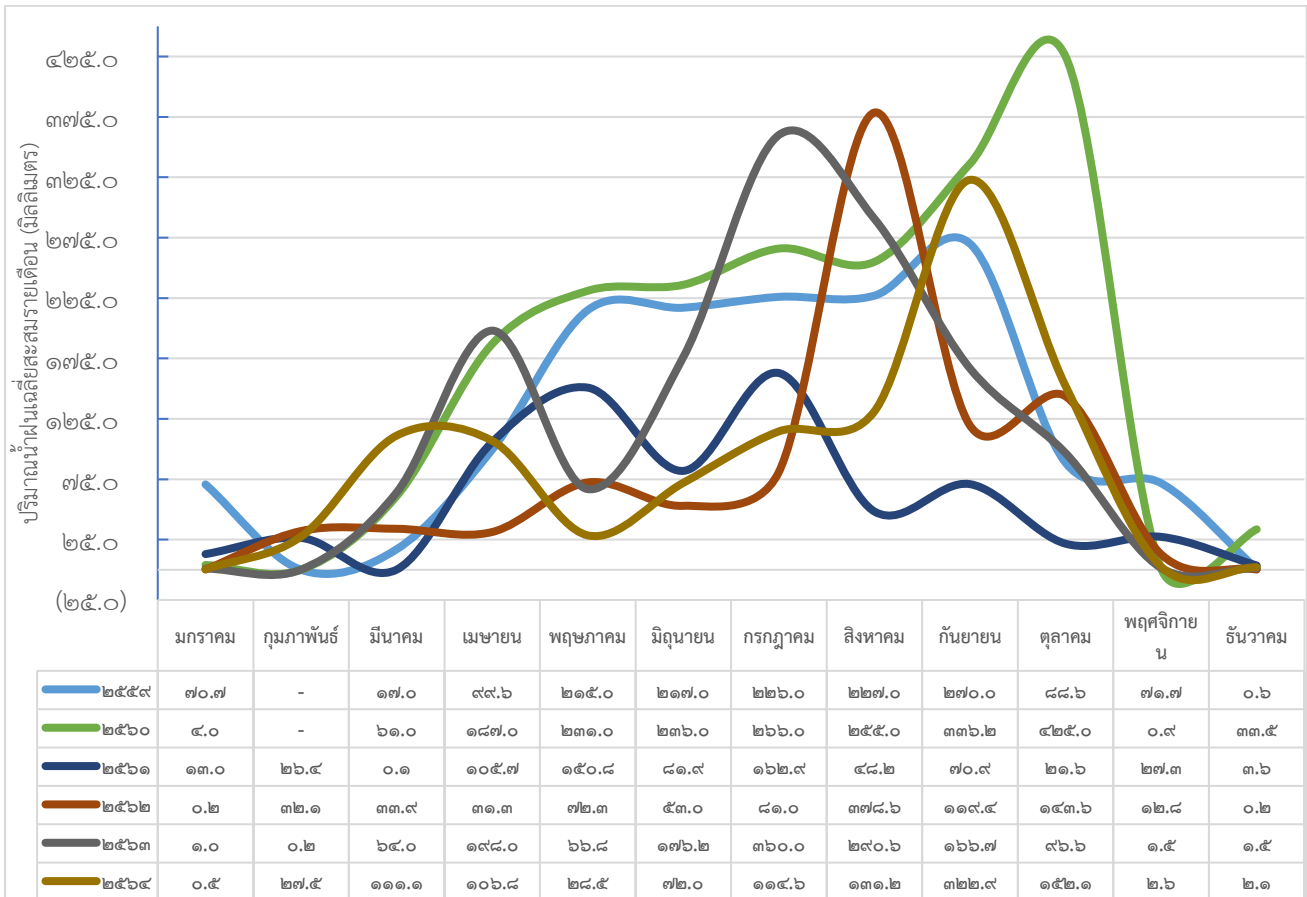
๑.๓.๒ ฤดูกาล

ฤดูหนาว จะมีอากาศหนาวจัด ในช่วงเดือนธันวาคม-มกราคม

ฤดูร้อน อากาศร้อนระหว่างเดือนมีนาคม - พฤษภาคม

ฤดูฝน เริ่มมีฝนตกเล็กน้อย ตั้งแต่เดือนกุมภาพันธ์ เป็นต้นไป จนถึงเดือนเมษายน และปริมาณฝนจะเริ่มตกชุก ระหว่างเดือนพฤษภาคม-กันยายน โดยจะตกมากในช่วงเดือนสิงหาคม-กันยายน และปริมาณน้ำฝนจะลดลงเรื่อย ๆ จนหมดฝนในเดือนธันวาคมของแต่ละปี

๑.๓.๓ ปริมาณน้ำฝน

ภาพที่ ๕ แสดงปริมาณน้ำฝนเฉลี่ยสะสม รายเดือน ตั้งแต่ ปี ๒๕๕๙ - ๒๕๖๔

ที่มา: ศูนย์เทคโนโลยีอิเล็กทรอนิกส์และคอมพิวเตอร์แห่งชาติ http://agritronics.nstda.or.th/view_site.php,

๒๕๕๙ - ๒๕๖๔

๑.๓.๔ อุณหภูมิ

เดือน พ.ศ.	ค่าเฉลี่ย	มกราคม	กุมภาพันธ์	มีนาคม	เมษายน	พฤษภาคม	มิถุนายน	กรกฎาคม	สิงหาคม	กันยายน	ตุลาคม	พฤศจิกายน	ธันวาคม
๒๕๕๙	สูงสุด	๑๓.๕๐	๒๘.๐๐	๑๓.๕๐	๒๘.๐๐	๑๓.๕๐	๒๘.๐๐	๑๓.๕๐	๒๘.๐๐	๑๓.๕๐	๒๘.๐๐	๑๓.๕๐	๒๘.๐๐
	ต่ำสุด	๑๒.๗๕	๓๐.๒๐	๑๒.๗๐	๓๐.๒๐	๑๒.๗๐	๓๐.๒๐	๑๒.๗๐	๓๐.๒๐	๑๒.๗๐	๓๐.๒๕	๑๒.๗๐	๓๐.๒๕
๒๕๖๐	สูงสุด	๒๗.๐๐	๓๒.๐๐	๓๔.๐๐	๓๔.๐๐	๓๓.๐๐	๒๙.๐๐	๒๙.๐๐	๓๐.๐๐	๓๑.๐๐	๒๘.๗๕	๓๑.๐๐	๒๗.๕๐
	ต่ำสุด	๑๕.๐๐	๑๔.๐๐	๑๖.๐๐	๑๙.๐๐	๑๙.๐๐	๒๐.๐๐	๑๙.๐๐	๑๙.๐๐	๑๘.๐๐	๑๖.๗๕	๑๕.๖๐	๑๐.๔๐
๒๕๖๑	สูงสุด	๒๙.๐๐	๓๐.๑๐	๓๓.๐๐	๓๓.๕๐	๓๓.๓๐	๓๑.๗๐	๒๙.๙๐	๓๐.๐๐	๓๑.๙๐	๓๑.๔๐	๓๐.๓๐	๒๙.๘๐
	ต่ำสุด	๑๕.๗๐	๑๖.๒๐	๑๘.๓๐	๒๐.๑๐	๒๑.๙๐	๒๒.๖๐	๒๒.๔๐	๒๒.๒๐	๒๑.๖๐	๒๐.๔๐	๑๘.๓๐	๑๗.๓๐
๒๕๖๒	สูงสุด	๒๙.๕๐	๓๔.๐๐	๓๕.๙๐	๓๘.๐๐	๓๔.๗๐	๓๔.๐๐	๓๑.๖๐	๓๐.๒๐	๓๑.๔๐	๓๒.๒๐	๓๐.๗๐	๒๙.๗๐
	ต่ำสุด	๑๖.๖๐	๑๖.๘๐	๑๘.๖๐	๒๑.๗๐	๒๓.๐๐	๒๓.๓๐	๒๒.๕๐	๒๒.๗๐	๒๑.๒๐	๒๐.๖๐	๑๗.๘๐	๑๔.๐๐
๒๕๖๓	สูงสุด	๓๒.๐๐	๓๒.๔๐	๓๕.๘๐	๓๕.๖๐	๓๖.๙๐	๓๓.๖๐	๓๓.๒๐	๓๐.๗๑	๓๑.๗๐	๒๘.๐๒	๒๙.๓๔	๒๘.๕๒
	ต่ำสุด	๑๖.๐๐	๑๖.๗๐	๒๐.๒๐	๒๑.๔๐	๒๓.๓๐	๒๓.๒๐	๒๓.๑๐	๒๒.๕๒	๒๒.๕๕	๒๐.๖๒	๑๘.๖๙	๑๕.๐๑
๒๕๖๔	สูงสุด	๒๘.๑๗	๓๑.๓๑	๓๔.๒๗	๓๒.๓๖	๓๔.๒๙	๓๑.๘๕	๓๐.๘๖	๓๑.๖๕	๓๐.๒๗	๒๙.๗๔	๒๙.๖๖	๒๗.๕๓
	ต่ำสุด	๑๒.๘๖	๑๔.๙๙	๑๙.๙๓	๒๑.๐๙	๒๒.๖๐	๒๒.๗๕	๒๒.๕๑	๒๒.๕๙	๒๑.๙๔	๒๑.๑๐	๑๙.๑๘	๑๔.๑๗

ภาพที่ ๖ แสดงตารางอุณหภูมิเฉลี่ยสูงสุด – ต่ำสุด รายเดือน ตั้งแต่ ปี พ.ศ. ๒๕๕๙ - ๒๕๖๔

ที่มา: ศูนย์เทคโนโลยีอิเล็กทรอนิกส์และคอมพิวเตอร์แห่งชาติ http://agritronics.nstda.or.th/view_site.php,
๒๕๕๙ - ๒๕๖๔

๑.๔ เส้นทางคมนาคม

อำเภอภูเรือ ห่างจากตัวอำเภอเมืองเลย ประมาณ ๔๘ กิโลเมตร โดยใช้ทางหลวงหมายเลข ๒๐๓

เส้นทางการคมนาคมตำบลหนองบัว

- มีทางหลวงหมายเลข ๒๑๑๕ (สายเลย - หล่มสัก) มีรถยนต์โดยสารประจำทางผ่าน
- ทางหลวงหมายเลข ๒๓๓๙ (สายปลาบ่า - เลย) มีรถยนต์โดยสารผ่าน

เส้นทางการคมนาคมตำบลท่าศาลา

มีถนนตัดผ่าน ๒ สาย คือสายที่ ๑ สายสานตม - เขตอนุรักษ์พันธุ์สัตว์ป่าภูหลวงจะผ่านบ้านท่าศาลา บ้านแก่งม่วง และน่าน้อย การคมนาคมสะดวก มีรถโดยสารประจำทางวิ่งผ่าน และมีถนนสายรองแยกจากตำบลท่าศาลา ได้แก่สายท่าศาลา - บ้านบง ถนนภายในหมู่บ้านเป็นถนนคอนกรีต ประมาณ ๗๕% ทุกหมู่บ้าน

เส้นทางการคมนาคมตำบลร่องจิก

มีถนนสายหลักตัดผ่าน ๑ สาย คือสายเมืองเลย - หล่มสัก มีรถโดยสารประจำทางวิ่งผ่านตลอด และมีถนนสายรองแยกจากบ้านโนนแสงแก้วไปบ้านร่องจิก, นาคุณ, แก่งบ้านท่ามะนาว, บ้านขามป้อมและบ้านนาขามป้อม และ ถนนภายในหมู่บ้านเป็นถนนคอนกรีต ประมาณ ๘๕% ทุกหมู่

เส้นทางการคมนาคมตำบลลาดค่าง

ในการเดินทางไปตำบลลาดค่าง ถ้าออกจากตัวเมืองจังหวัดเลย สามารถใช้เส้นทางหลวงแผ่นดิน หมายเลข ๒๐๓ โดยจะผ่านบ้านแก่งเกลี้ยง หมู่ ๖ ซึ่งห่างจากอำเภอภูเรือเป็นระยะทาง ๑๐ กิโลเมตร ผ่านบ้านโคกหางวัง หมู่ ๓ ซึ่งห่างจากอำเภอภูเรือเป็นระยะทาง ๑๔ กิโลเมตร ผ่านบ้านห้วยผักเนา หมู่ ๑ ซึ่งห่างจากอำเภอภูเรือเป็นระยะทาง ๑๕ กิโลเมตร ผ่านบ้านลาดค่าง หมู่ ๔ ซึ่งห่างจากอำเภอภูเรือเป็นระยะทาง ๑๙ กิโลเมตร ผ่านบ้านห้วยตี้ว หมู่ ๕ ซึ่งห่างจากอำเภอภูเรือเป็นระยะทาง ๒๓ กิโลเมตร ส่วนบ้านไฮตาก ห่างจากอำเภอภูเรือเป็นระยะทาง ๑๘

กิโลเมตร โดยมีถนนแยกออกไปอีกเส้นหนึ่ง จากบ้านโคกหางวัง หมู่ ๓ ซึ่งการคมนาคมในปัจจุบันค่อนข้างจะสะดวก โดยถนนมีการลาดยางตลอดเส้นทาง

เส้นทางการคมนาคมตำบลสานตม

การคมนาคมในปัจจุบันค่อนข้างจะสะดวก เนื่องจากมีถนนลาดยางเชื่อมถนนการคมนาคมในตำบลสานตม ใช้การคมนาคมทางบกเป็นสำคัญในการคมนาคมติดต่อและขนส่งผลผลิตทางการเกษตรออกสู่ตลาด จำแนกได้ดังนี้

ตำบลสานตมมีเส้นทางติดต่อกับภายนอกตำบล ๓ เส้นทางหลัก คือ ทางหลวงแผ่นดินหมายเลข ๒๐๓ โดยเริ่มจากอำเภอเมืองเลย จะผ่านบ้านโนนสมบูรณ์ บ้านสานตม บ้านโนนสะอาด ไปยังอำเภอภูเรือ ทางหลวงแผ่นดินหมายเลข ๒๑๔๐ จากบ้านถ้ำมูลไปยังอำเภอวังสะพุง และถนนเส้นที่ผ่านบ้านแสนสุข ผ่านตำบลท่าศาลา โดยสิ้นสุดที่เขตอนุรักษ์พันธุ์สัตว์ป่าภูหลวง นอกจากนี้ยังมีทางลูกรัง ทางเกวียนและทางเดินเท้าอีกหลายเส้นทางเพื่อใช้เดินทางไปไร่/นา/สวน และเพื่อขนส่งสินค้าผลผลิตทางการเกษตร

ภาพที่ ๗ แผนที่แสดงเส้นทางคมนาคม อำเภอภูเรือ (ที่มา: สำนักงานเกษตรอำเภอภูเรือ, ๒๕๖๓)

๑.๕ แหล่งน้ำและระบบชลประทาน

๑.๕.๑ แหล่งน้ำธรรมชาติ

ตำบลหนองบัว

- หมู่ ๑. บ้านหนองบัว ได้แก่ ลำน้ำสาน
- หมู่ ๒. บ้านหนองเสือคราง ได้แก่ ห้วยตอกล่อ ห้วยหมูเฒ่า ห้วยหนามหญ้า
- หมู่ ๓. บ้านแก่งไฮ ได้แก่ ห้วยชัน ห้วยภูหนิบ ลำน้ำสาน

- หมู่ ๔. บ้านหนองบง ได้แก่ ห้วยเหิน ห้วยหมู่เนา ห้วยปากกล้วยฮก
 หมู่ ๕. บวมหก ได้แก่ หนองบุงกกเชียงน้อย หนองบุงกกเชียงใหญ่ ห้วยฤๅษี ห้วยเหินลำน้ำसान
 หมู่ ๖. บ้านป่าจันทม ได้แก่ ห้วยลึก ห้วยไผ่ ห้วยท่าวัด ลำน้ำसान
 หมู่ ๗. บ้านภูเรือ ได้แก่ ห้วยเถียงนา
 หมู่ ๘. บ้านสันติสุข ได้แก่ ห้วยซ้อ ห้วยทรายขาว ห้วยไผ่ ห้วยท่าวัด ห้วยส้มเลา ลำน้ำसान

ตำบลท่าศาลา

๑. ลำห้วยसानตม ไหลผ่าน บ้านบง หมู่ที่ ๑
๒. ห้วยชันน้อย ไหลผ่าน บ้านโนนสว่าง บ้านท่อน หมู่ที่ ๔,๖
๓. ห้วยผาสอง ไหลผ่าน บ้านท่าศาลา หมู่ที่ ๕
๔. ห้วยซาง ไหลผ่าน บ้านท่าศาลา หมู่ที่ ๕
๕. ห้วยसानน้อย ไหลผ่าน บ้านแก่งม่วง บ้านน่าน้อย หมู่ที่ ๒,๓

ตำบลร่องจิก

๑. ลำห้วยน้ำसान ไหลผ่าน หมู่ที่ ๖,๘ และ ๑๐
๒. ลำห้วยน้ำข้าวมัน ไหลผ่าน หมู่ที่ ๑,๒ ๔,๖,๗ และ ๙

ตำบลปลาบ่า ลำน้ำसान ไหลผ่านทั้ง ๗ หมู่บ้าน

ตำบลลาดค่าง

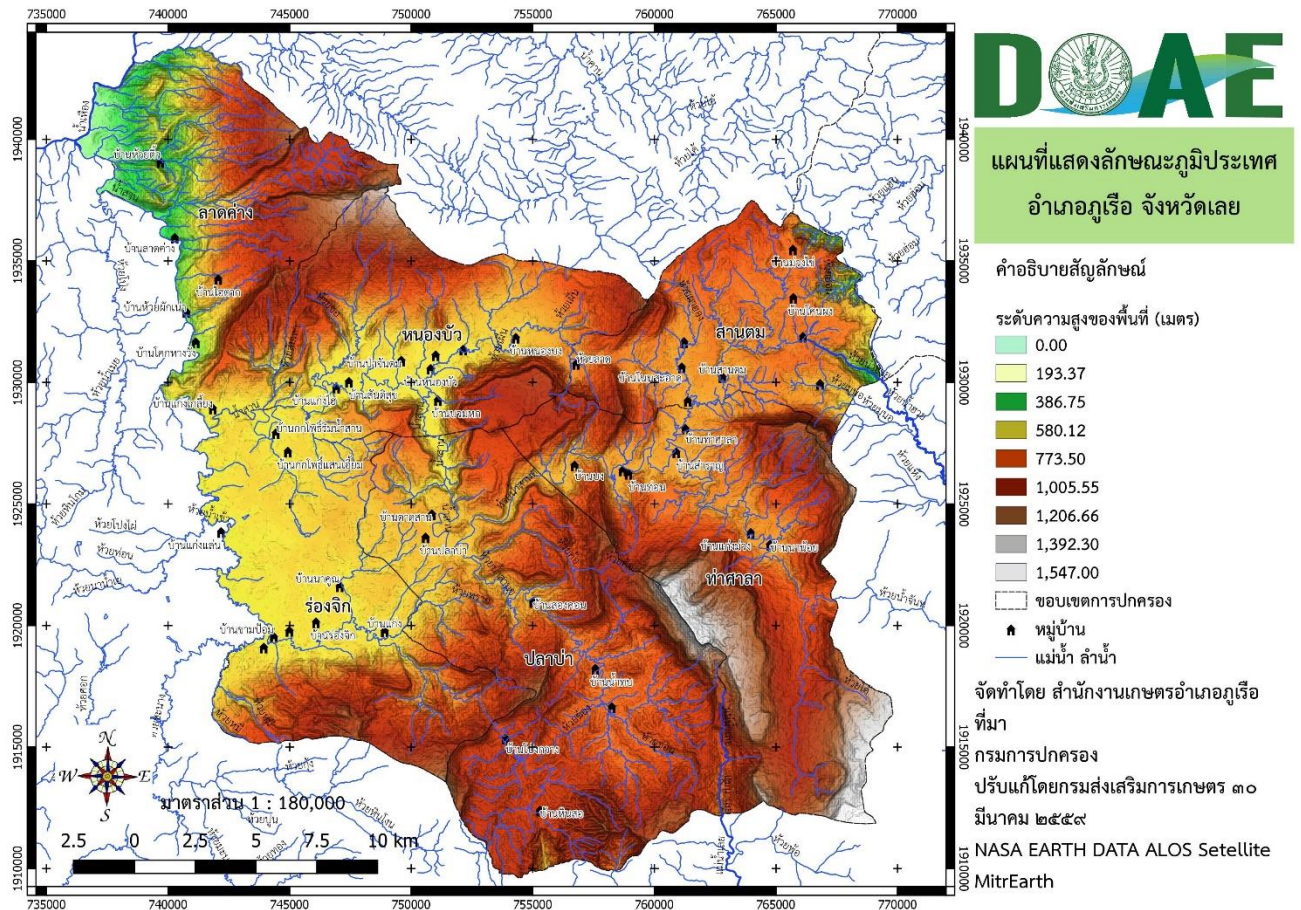
๑. ลำน้ำसान ไหลผ่านบ้านแก่งเกลี้ยง บ้านโคกหางวัง บ้านห้วยผักเนา บ้านลาดค่าง และบ้านห้วยตัว แล้วไหลลงลำน้ำเหือง มีระยะความยาวประมาณ ๓๐ กิโลเมตร ซึ่งเป็นลำน้ำกั้นเขตระหว่างอำเภอภูเรือกับอำเภอด่านซ้าย

๒. ลำน้ำเหือง ซึ่งไหลจากอำเภอนาแห้วผ่านเขตบ้านห้วยตัว ไปอำเภอท่าลี่ และเป็นลำน้ำกั้นพรมแดนเขตของประเทศไทยและประเทศสาธารณรัฐประชาชนลาว

๓. ลำน้ำห้วยกาหวาก ไหลจากเขตอุทยานแห่งชาติภูเรือ ไหลลงสู่ลำน้ำसान ไหลผ่านพื้นที่การเกษตรระหว่างบ้านลาดค่างและบ้านห้วยตัว

ตำบลसानตม

๑. ลำห้วยसानตม ไหลผ่าน บ้านसानตม หมู่ที่ ๑ บ้านแสนสุข หมู่ที่ ๕
๒. ลำห้วยอีเลื่อน ไหลผ่าน บ้านหนองแซง หมู่ที่ ๒
๓. ลำห้วยลาด ไหลผ่านบ้านห้วยลาด หมู่ที่ ๓
๔. ลำห้วยริมบ้าน ไหลผ่าน บ้านถ้ำมูล หมู่ที่ ๔
๕. ลำห้วยผาสอง ไหลผ่าน บ้านโนนสะอาด หมู่ที่ ๖ บ้านแสนสุขหมู่ที่ ๕
๖. ลำห้วยร่องบึง ไหลผ่าน บ้านม่วงไข่ หมู่ที่ ๘ และบ้านโคนผง หมู่ที่ ๙

ภาพที่ ๘ แผนที่แสดงแม่น้ำลำห้วย อำเภอกุฉี (ที่มา: <http://agri-map-online.moac.go.th/>)

๑.๖ สภาพทางเศรษฐกิจและสังคม

๑.๖.๑ โครงสร้างเศรษฐกิจที่สำคัญ

เกษตรกรอำเภอกุฉี ส่วนใหญ่จะมีการประกอบอาชีพด้านการเกษตรที่มีความหลากหลายอาชีพ การใช้แรงงานในการประกอบอาชีพการเกษตรจึงมีความแตกต่างกันอย่างเห็นได้ชัด ซึ่งสามารถจำแนกออกเป็นกลุ่มอาชีพหลักที่สำคัญดังนี้

- ๑) กลุ่มพัฒนาและส่งเสริมการผลิตไม้ผลไม้ยืนต้น เช่น แก้วมังกร ฝรั่ง มะขามหวานสีทองและสีชมพู มะคาเดเมีย เป็นต้น
- ๒) กลุ่มพัฒนาและส่งเสริมการผลิตไม้ดอกไม้ประดับ เช่น คริสต์มาสสีแดงขำดูง ดาวเรืองขำดูง และไม้เอกไม้ประดับอื่นๆ เป็นต้น
- ๓) กลุ่มพัฒนาและส่งเสริมการผลิตพืชไร่ เช่น ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ มันสำปะหลัง และขิง เป็นต้น
- ๔) รายได้ รายจ่ายของครัวเรือนเกษตรกร
รายได้ของเกษตรกรส่วนใหญ่มาจากภาคการเกษตร ร้อยละ ๙๐ รองลงมาคือค้าขาย ร้อยละ ๑๐ ส่วนรายจ่ายของเกษตรกร ได้แก่ ภาระหนี้สิน
- ๕) สินเชื่อและภาระหนี้ของเกษตรกร
เกษตรกรส่วนใหญ่ ได้สินเชื่อจาก ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร (ธ.ก.ส.) ธนาคารออมสิน และสหกรณ์การเกษตรอำเภอกุฉี

๑.๖.๒ ผลิตภัณฑ์มวลรวมจังหวัดเลย / ผลิตภัณฑ์มวลรวมเฉลี่ยต่อหัว

ผลิตภัณฑ์มวลรวมจังหวัด (Gross Provincial Product : GPP) ณ ราคาประจำปี ในปี พ.ศ.๒๕๖๒ เท่ากับ ๕๔,๙๘๕ ล้านบาท ผลิตภัณฑ์มวลรวมเฉลี่ยต่อหัว (Per Capita GPP) เท่ากับ ๑๐๑,๕๒๔ บาทต่อคนต่อปี และจากข้อมูล จปฐ.ปี ๒๕๖๑ อำนวยเฉลี่ยต่อคนต่อปี ๗๘,๗๓๔.๖ บาท

ตารางที่ ๓ แสดงผลิตภัณฑ์มวลรวมจังหวัดเลย ตามราคาประจำปี จำแนกตามสาขาการผลิต พ.ศ. ๒๕๕๘-๒๕๖๒

หน่วย : ล้านบาท

สาขาการผลิต	ปี พ.ศ.				
	๒๕๕๘	๒๕๕๙	๒๕๖๐	๒๕๖๑	๒๕๖๒
ภาคเกษตร	๑๒,๗๗๓	๑๓,๒๕๓	๑๔,๖๐๘	๑๔,๗๘๙	๑๔,๖๘๒
๑. เกษตรกรรม การล่าสัตว์และการป่าไม้ และประมง	๑๒,๗๗๓	๑๓,๒๕๓	๑๔,๖๐๘	๑๔,๗๘๙	๑๔,๖๘๒
ภาคนอกเกษตร	๒๙,๗๙๓	๓๓,๕๑๕	๓๗,๗๔๓	๓๙,๙๘๐	๔๐,๓๐๓
๒. เหมืองแร่และเหมืองหิน	๗๑๙	๑,๐๘๔	๑,๓๗๕	๑,๒๑๕	๑,๐๙๙
๓. อุตสาหกรรม	๔,๒๕๕	๕,๗๓๘	๗,๔๑๕	๗,๘๖๘	๘,๐๘๔
๔. การไฟฟ้า ก๊าซ และการประปา	๔๘๒	๕๑๐	๕๑๒	๖๕๔	๙๑๑
๕. อุปทานน้ำ การจัดการขยะมูลฝอยและการฟื้นฟู	๑๔๒	๑๕๐	๑๘๖	๑๘๗	๑๙๙
๖. การก่อสร้าง	๑,๗๙๐	๑,๙๖๐	๒,๑๐๔	๒,๑๔๖	๒,๑๐๐
๗. ขายส่ง การขายปลีก การซ่อมแซมยานยนต์ จักรยานยนต์ ของใช้ส่วนบุคคลและของใช้ในครัวเรือน	๕,๑๗๑	๕,๙๙๕	๖,๗๔๐	๗,๓๒๐	๗,๔๔๙
๘. ที่พักและกิจกรรมการให้บริการอาหาร	๕๖๑	๖๒๑	๗๐๒	๗๘๖	๘๖๙
๙. การขนส่ง สถานที่เก็บสินค้าและการคมนาคม	๗๓๗	๘๑๙	๙๕๑	๑,๑๐๐	๑,๓๘๑
๑๐. ข้อมูลและการสื่อสาร	๓๔๑	๒๙๒	๓๕๑	๓๖๙	๔๔๗
๑๑. กิจกรรมทางการเงินและการประกันภัย	๒,๗๘๗	๓,๐๑๙	๓,๑๘๕	๓,๔๑๗	๓,๗๐๖
๑๒. กิจกรรมด้านอสังหาริมทรัพย์	๑,๕๖๐	๑,๗๗๕	๒,๑๕๑	๒,๕๕๖	๒,๕๐๔
๑๓. กิจกรรมทางวิชาชีพด้านวิทยาศาสตร์และด้านเทคนิค	๓๒	๑๘	๒๕	๑๕	๒๓
๑๔. กิจกรรมการบริหารและการสนับสนุน	๙๓	๑๐๘	๑๑๕	๑๔๒	๑๔๘
๑๕. การบริหารและการป้องกันประเทศ การประกันสังคมภาค บังคับ	๒,๕๙๘	๒,๖๘๘	๒,๗๕๗	๒,๙๓๕	๓,๐๐๘
๑๖. การศึกษา	๖,๔๐๕	๖,๔๘๒	๖,๗๗๔	๖,๖๗๒	๖,๗๙๒
๑๗. กิจกรรมด้านสุขภาพ และกิจกรรมเพื่อสังคม	๑,๕๐๐	๑,๕๙๕	๑,๖๖๑	๑,๗๘๕	๑,๙๓๓
๑๘. ศิลปะ บันเทิง และนันทนาการ	๑๙๑	๒๓๗	๒๘๑	๓๒๗	๓๘๗
๑๙. กิจกรรมการบริการอื่นๆ	๔๒๙	๔๒๕	๔๖๑	๔๘๖	๔๗๓
ผลิตภัณฑ์มวลรวมจังหวัด (GPP)	๔๒,๕๖๖	๔๖,๗๖๙	๕๒,๓๕๑	๕๔,๗๖๙	๕๔,๙๘๕
ผลิตภัณฑ์มวลรวมจังหวัดต่อหัว (บาท)	๗๘,๒๑๗	๘๕,๙๘๓	๙๖,๒๙๖	๑๐๐,๗๙๖	๑๐๑,๕๒๗
จำนวนประชากร (๑,๐๐๐ คน)	๕๔๔	๕๔๔	๕๔๔	๕๔๓	๕๔๒

หมายเหตุ : p = ตัวเลขเบื้องต้น (Preliminary based on annual figure)

ที่มา : สำนักงานคลังจังหวัดเลย

๑.๖.๓ จำนวนครัวเรือน

อำเภอภูเรือ มีประชากรรวมทั้งสิ้น ๒๒,๕๓๖ คน จำแนกเป็นชาย ๑๑,๕๒๐ คน หญิง ๑๑,๐๑๖ คน ประชากรส่วนใหญ่ของอำเภอจะนับถือศาสนาพุทธ

ตารางที่ ๔ แสดงจำนวนประชากร และจำนวนครัวเรือน อำเภอภูเรือ จังหวัดเลย

ที่	ตำบล	จำนวนบ้าน (หลัง)	ครัวเรือน เกษตรกร	ประชากร (คน)		
				ชาย	หญิง	รวม
๑	หนองบัว	๑,๔๗๐	๗๔๘	๑,๔๖๐	๑,๔๒๒	๒,๘๘๒
๒	ท่าศาลา	๘๓๖	๖๔๔	๑,๓๙๓	๑,๓๙๘	๒,๗๙๑
๓	ร่องจิก	๑,๘๗๐	๑,๐๒๐	๒,๖๔๑	๒,๕๑๒	๕,๑๕๓
๔	ปลาบ่า	๑,๑๘๒	๘๕๘	๑,๘๐๓	๑,๗๒๕	๓,๕๒๘
๕	ลาดค่าง	๗๐๘	๔๙๖	๑,๒๑๕	๑,๑๔๒	๒,๓๕๗
๖	सानตม	๑,๑๔๐	๖๐๗	๑,๕๒๑	๑,๔๘๒	๓,๐๐๓
รวม		๗,๒๐๖	๔,๓๗๓	๑๐,๐๓๓	๙,๖๘๑	๑๙,๗๑๔

ที่มา : <https://stat.bora.dopa.go.th/stat/statnew/statMONTH/statmonth/#/mainpage> : ที่ว่าการอำเภอภูเรือ, มกราคม ๒๕๖๔ และสำนักงานเกษตรอำเภอภูเรือ, ๒๕๖๓

๑.๖.๔ การศึกษา

ในเขตพื้นที่อำเภอภูเรือ ประกอบด้วย

๑) โรงเรียนมัธยมศึกษา จำนวน ๑ แห่ง ได้แก่ โรงเรียนภูเรือวิทยา

๒) ระดับประถมศึกษา

ในเขตพื้นที่เทศบาลตำบลภูเรือ ๑ แห่ง ได้แก่ โรงเรียนชุมชนภูเรือ

ในเขตพื้นที่ตำบลหนองบัว ๑ แห่ง ได้แก่ โรงเรียนบ้านหนองบง

ในเขตพื้นที่ตำบลท่าศาลา ๓ แห่ง ได้แก่ โรงเรียนบ้านท่อน โรงเรียนบ้านบ้านบง และ

โรงเรียนบ้านแก่งม่วง

ในเขตพื้นที่ตำบลร่องจิก ๖ แห่ง ได้แก่ โรงเรียนบ้านแก่ง โรงเรียนบ้านนาคุณ โรงเรียนบ้านร่องจิก โรงเรียนบ้านแก่งแล่น โรงเรียนบ้านกกโพธิ์แสนเอี่ยม และโรงเรียนบ้านนาขามป้อม

ในเขตพื้นที่ตำบลปลาบ่า ๕ แห่ง ได้แก่ โรงเรียนบ้านปลาบ่า โรงเรียนบ้านสองคอน โรงเรียนบ้านกลาง โรงเรียนบ้านโป่งกวาง และโรงเรียนบ้านหินสอ

ในเขตพื้นที่ตำบลลาดค่าง ๕ แห่ง ได้แก่ โรงเรียนบ้านห้วยผักเนา โรงเรียนบ้านไฮตาก โรงเรียนบ้านลาดค่าง โรงเรียนบ้านห้วยตัว และโรงเรียนบ้านแก่งเกลี้ยง

ในเขตพื้นที่ตำบลसानตม ๔ แห่ง ได้แก่ โรงเรียนบ้านโนนสมบูรณ์ โรงเรียนบ้านถ้ำมูล โรงเรียนบ้านโคนผาง และโรงเรียนบ้านसानตมมิตรภาพ ๑๐๑

๓) ระดับอนุบาล

ในเขตพื้นที่เทศบาลตำบลภูเรือ ๒ แห่ง ได้แก่ โรงเรียนอนุบาลเพลินจิตพัฒนา และโรงเรียนอนุบาลภูเรือ

ในเขตพื้นที่ตำบลหนองบัว ๑ แห่ง ได้แก่ ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเทศบาลตำบลภูเรือ

ในเขตพื้นที่ตำบลท่าศาลา ๒ แห่ง ได้แก่ ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กบ้านท่าศาลา ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

บ้านแก่งม่วง

ในเขตพื้นที่ตำบลร่องจิก ๑ แห่ง ได้แก่ ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กบ้านร่องจิก

ในเขตพื้นที่ตำบลปลาป่า ๑ แห่ง ได้แก่ ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กบ้านกลาง

ในเขตพื้นที่ตำบลลาดค่าง ๒ แห่ง ได้แก่ ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กบ้านโคกหางวัง และศูนย์พัฒนา

เด็กเล็กบ้านห้วยตัว

ในเขตพื้นที่ตำบลसानตม ๑ แห่ง ได้แก่ ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กบ้านसानตม ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

บ้านถ้ำมูล

๔) วิทยาลัย - แห่ง ได้แก่ ไม่มี

๑.๖.๕ การสาธารณสุข

๑. สถานพยาบาลของรัฐ ประกอบด้วย โรงพยาบาลภูเรือ

๒. สถานพยาบาลของเอกชน ประกอบด้วย

๑) สถานพยาบาลของเอกชน จำนวน ๒ แห่ง

๒) ร้านขายยาแผนปัจจุบัน จำนวน ๒ แห่ง

๓) ร้านขายยาแผนโบราณ - แห่ง

๔) คลินิกทันตกรรม - แห่ง

๕) สถานผดุงครรภ์ - แห่ง

๓. จำนวนบุคลากรทางการแพทย์

๑) แพทย์ จำนวน ๓ คน

๒) ทันตแพทย์ จำนวน ๖ คน

๓) เภสัชกร จำนวน ๔ คน

๔) พยาบาล จำนวน ๑๙ คน

๕) เจ้าหน้าที่สาธารณสุข จำนวน ๓๒ คน

๖) อาสาสมัครสาธารณสุข (อสม.) จำนวน ๓๘๖ คน

๑.๖.๖ ศาสนา ประเพณีและวัฒนธรรม

๑. การนับถือศาสนา

๑) ศาสนา ประชาชนส่วนใหญ่นับถือศาสนาพุทธ ประมาณ ๙๙ % และ ศาสนาอื่นๆ ประมาณ ๑ %

๒. วัฒนธรรมท้องถิ่นที่สำคัญ

ขนบธรรมเนียมประเพณี พิธีกรรม ตลอดจนอิทธิพลทางความคิดต่างๆที่ชุมชนยังคงยึดถือปฏิบัติ และคงอนุรักษ์สืบทอดต่อกันมาตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน สรุปลงได้

๑) บุญข้าวเปลือกข้าวสาร ชาวบ้านจะมีการกำหนดการทำบุญในเดือนสี่ โดยทุกคนจะเอาข้าวเปลือกข้าวสารมาทำบุญที่วัดซึ่งเป็นศูนย์รวมจิตใจของชุมชนแต่ละหมู่บ้าน พร้อมทั้งทำบุญใส่บาตร ถวายภัตตาหารแก่พระภิกษุสงฆ์ มีการสวดมนต์และฟังเทศน์ด้วย

๒) บุญสงกรานต์ นิยมทำในเดือนห้า โดยเริ่มตั้งแต่วันที่ ๑๓ เมษายน ถึงวันที่ ๑๕ เมษายน โดยวันที่ ๑๓ เมษายน เป็นวันสงกรานต์ ณ วันที่ ๑๔ เมษายน เป็นวันเนา และวันที่ ๑๕ เมษายน คือวันสุดท้ายเป็นวันเถลิงศก ชาวบ้านถือเป็นวันขึ้นปีใหม่ วันแรกมีพิธีสงฆ์พระพุทธรูปที่วัด ตอนกลางคืนอาจมีการคบงันที่วัด มีการเล่นต่างๆ และ

มีการสาดน้ำซึ่งกันและกันตลอด ๓ วัน คือวันที่ ๑๓-๑๔-๑๕ เมษายน ในวันที่ ๑๕ เมษายนบางแห่งตอนเช้าทำบุญตักบาตร ตอนบ่ายมีการแขวนธงยาวและก่อเจดีย์ทรายที่วัด นอกจากนี้มีการสงฆ์น้ำพระสงฆ์และผู้หลักผู้ใหญ่ หรือผู้เฒ่าผู้แก่ มีพิธีบายสีสู่ขวัญพระพุทธรูปและพระสงฆ์ การแห่ข้าวพันก้อน และการแห่ดอกไม้ด้วย

๓) บุญประจำปี นิยมทำกันในเดือนเจ็ด จัดทำขึ้นเพื่อชำระสิ่งที่เป็นเสนียดจัญไรต่างๆออกจากหมู่บ้าน ตำบล เชื่อว่าจะทำให้ประชาชนหายจากเหตุเภทภัยต่างๆ และอยู่เย็นเป็นสุข ชาวบ้านจัดทำปะรำขึ้นในบริเวณหมู่บ้านแห่งใดแห่งหนึ่ง มีต้นกล้วยผูกเสาปะรำสี่มุม จัดอาสนะสงฆ์ เตรียมเครื่องบูชาพระรัตนตรัยด้วยสายสิญจน์ น้ำพระพุทธรูป ฝ้ายผูกแขน เครื่องไทยทาน กรวดทราย หลัดไม้ไผ่แปดหลัก ตอนเย็นนิมนต์พระสงฆ์สวดพระ พุทธรูป ตอนเช้าถวายภัตตาหาร ถวายสังฆทาน พระสงฆ์ประพรมน้ำพระพุทธรูป แล้วคนเฒ่าคนแก่ผูกแขนให้ชาวบ้าน วงด้ายสายสิญจน์รอบหมู่บ้าน และชาวบ้านนำสิ่งปฏิภูลต่างๆ เช่น ขยะมูลฝอย ภาชนะชำรุด และสิ่งที่จะทำให้เกิดสกปรก ฯลฯ ไปทิ้งนอกหมู่บ้าน หรือทำการเผา หรือฝัง ให้บริเวณบ้านสะอาดเรียบร้อย เป็นเสร็จพิธี

๔) บุญเข้าพรรษา ถือเอาวันขึ้น ๑๕ ค่ำ เดือนแปด เป็นวันทำบุญ การเข้าพรรษา ได้แก่ พระภิกษุ สามเณร อยู่ประจำวัดใดวัดหนึ่งตลอด ๓ เดือน ตั้งแต่วันแรม ๑ ค่ำ เดือนแปด ถึง วันขึ้น ๑๕ ค่ำ เดือนสิบเอ็ด ห้ามมิให้ภิกษุสามเณรไปค้างที่อื่น นอกจากไปด้วยสัตตภัตตกรรม คือการไปค้างคืนนอกวัดในระหว่างอยู่ประจำพรรษา เมื่อมีเหตุจำเป็น ได้แก่

๑. สหธรรมิก (ผู้มีธรรมอันร่วมกัน) หรือมารดาบิดาป่วย ไปเพื่อรักษาพยาบาล
๒. สหธรรมิกกระจะสนจะสึก ไปเพื่อระงับ
๓. มีกิจสงฆ์เกิดขึ้น เช่น วิหารชำรุด ไปเพื่อปฏิสังขรณ์
๔. ทายกบำเพ็ญกุศล ส่งมานิมนต์ไปเพื่อบำรุงศรัทธา

แม้ธรรมาอื่นนอกจากนี้ ที่เป็นกิจจะลักษณะอนุโลมตามนี้ก็ไปค้างคืนที่อื่นได้ และต้องกลับมาภายใน ๗ วัน ในวันขึ้น ๑๕ ค่ำ เดือนแปด ชาวบ้านมีการถวายภัตตาหารเช้าหรือเพล พร้อมทั้งเครื่องใช้ต่างๆที่จำเป็นแก่พระสงฆ์ เช่น ไตรจีวร ตั้งเตียง ยารักษาโรค เป็นต้น โดยเฉพาะเครื่องให้แสงสว่าง เช่น เทียน ตะเกียง น้ำมัน เป็นต้น ถือเป็นสิ่งสำคัญเชื่อว่าถวายแล้วทำให้ตาทิพย์และสติปัญญาดี นอกจากนี้ มีการถวายต้น

เทียน ซึ่งหล่อเป็นเล่มหรือแท่งขนาดใหญ่ ตกแต่งอย่างสวยงาม และผ้าอาบน้ำฝน ตลอดบวรารอื่นๆแก่พระสงฆ์ มีการสวดมนต์ และฟังเทศน์ด้วย

๕) บุญข้าวประดับดิน เป็นประเพณีการทำบุญเพื่ออุทิศส่วนกุศลให้แก่เปรต หรือญาติพี่น้องที่ตายไปแล้ว ข้าวประดับดินจะประกอบด้วย ข้าว อาหารคาวหวาน หมากพลูและบุหรี ซึ่งเราห่อใส่กระหวงไปวางไว้ตามพื้นหรือแขวนไว้ตามต้นไม้ในบริเวณวัด ในวันแรม ๑๓ ค่ำ เดือน ๙ ญาติโยมนิยมถวายทาน รักษาศีล ฟังเทศน์ และมีการเตรียมอาหารคาวหวาน หมากพลู บุหรี โดยห่อใส่ใบตองหรือกระหวง รุ่งเช้าในวันแรม ๑๔ ค่ำ เวลาประมาณ ๔ ถึง ๕ นาฬิกา นำห่อหรือกระหวงที่เตรียมไว้ไปวางไว้ตามพื้น หรือแขวนไว้ตามต้นไม้ในบริเวณวัด เพื่ออุทิศส่วนกุศลให้แก่เปรตหรือญาติพี่น้องที่ตายไปแล้ว เป็นเสร็จพิธีทำบุญข้าวประดับดิน

๖) บุญข้าวสาก นิยมทำกันในวันขึ้น ๑๕ ค่ำ เดือน ๑๐ เป็นการทำบุญเพื่ออุทิศส่วนกุศลให้แก่ผู้ตาย ตอนเช้าจะนำภัตตาหารไปถวายแก่พระภิกษุสามเณรครั้งหนึ่งก่อน นอกจากนี้ชาวบ้านยังนำเอาห่อหรือชะลอมหรือข้าวสากไปวางไว้บริเวณวัด พร้อมจุดเทียนและบอกกล่าวให้ญาติมิตรผู้ล่วงลับไปแล้วมารับเอาอาหารและผลบุญที่อุทิศให้ มีการฟังเทศน์ฉลองข้าวสากและกรวดน้ำอุทิศส่วนกุศลไปให้ผู้ล่วงลับ

๗) บุญออกพรรษา ขึ้น ๑๕ ค่ำ เดือน ๑๐ มีการตักบาตร หรือตักบาตรเทโว ถวายภัตตาหาร มีการได้น้ำมันล้างประทีป มีการถวายผ้าห่มหนาวพระภิกษุสามเณร บางแห่งมีการกวาดข้าวทิพย์ถวาย มีการรับศีล ฟังเทศน์ ตอนค่ำจะมีการจุดประทีป

๘) บุญกฐิน เป็นบุญถวายผ้าไตรจีวรแก่พระสงฆ์ ซึ่งจำพรรษาแล้ว เริ่มตั้งแต่แรม ๑ ค่ำ เดือน ๑๑ ถึง วันเพ็ญ ๑๕ ค่ำ เดือน ๑๒ เป็นเขตทอดกฐินตามหลักพระวินัย

ศาสนาสิ่งยึดเหนี่ยวและข้อห้ามต่างๆ

ประชาชนนับถือศาสนาพุทธ คิดเป็นร้อยละ ๙๙ โดยมีประเพณีความเชื่อและสิ่งยึดเหนี่ยวในการครองตน และการอยู่ร่วมกันในชุมชนดังนี้

๑.วันพระ ประชาชนส่วนใหญ่จะงดกิจกรรมทางการเกษตร ละการทำบาป จะมีการไปทำบุญที่วัด ฟังธรรมเทศนาจากพระภิกษุสงฆ์ ถ้ามีใครคนใดฝ่าฝืนสิ่งศักดิ์สิทธิ์ของหมู่บ้านจะลงโทษ ทำให้ครอบครัวเดือนร้อน ซึ่งเป็นกุศโลบายอย่างหนึ่งในการพัฒนาจิตใจและไม่ให้คนทำบาป

๒.การบายศรีสู่ขวัญ เป็นพิธีการอย่างหนึ่งที่สร้างขวัญกำลังใจและปลุกจิตสำนึกให้กับผู้ที่ได้รับเคราะห์กรรมและผู้ที่ประสบความสำเร็จในหน้าที่การงาน เช่น คนที่ผ่านการถูกรถชน มีคดีความ หรือที่สอบบรรจุเข้ารับราชการได้ใหม่ๆคนเฒ่าแก่จะบายศรีสู่ขวัญให้ มีการผูกข้อมือและอวยพรให้แก่บุคคลดังกล่าว รอดพ้นภัยอันตรายมีแต่ความสุขความเจริญต่อไป

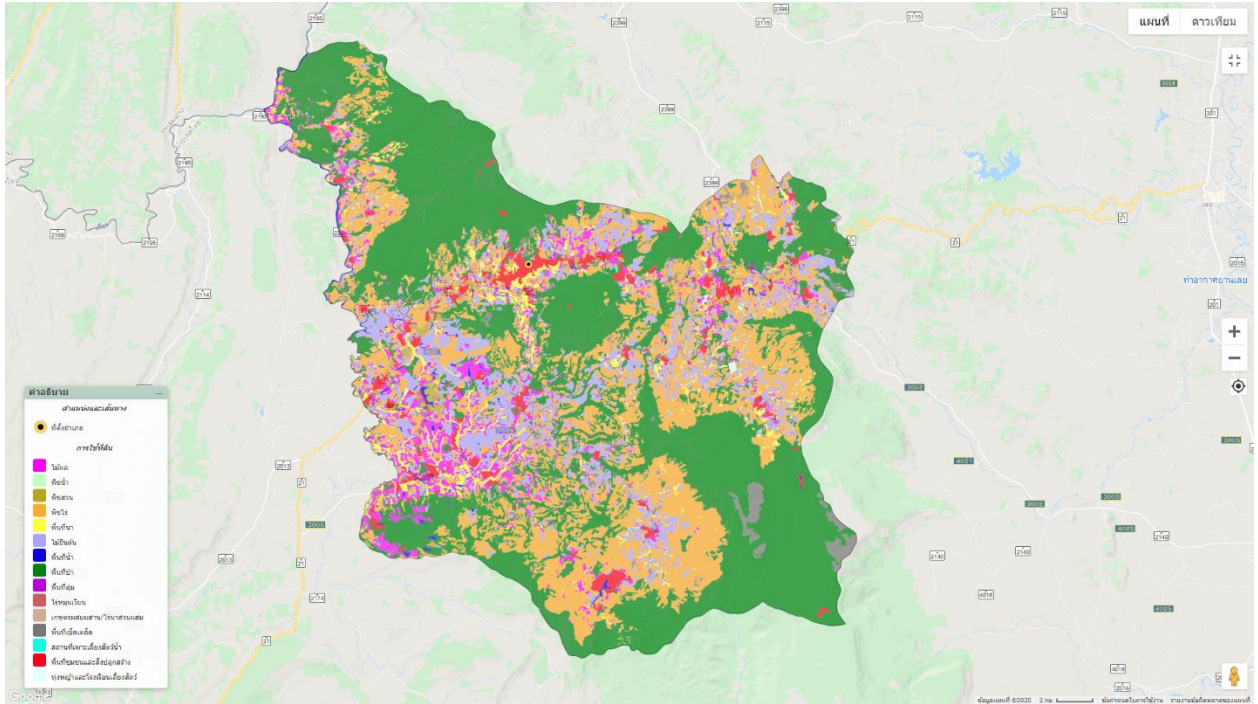
๑.๗ การใช้ประโยชน์ที่ดิน (Land Used) อำเภอภูเรือ จังหวัดเลย

อำเภอภูเรือ มีการใช้ประโยชน์ที่ดินส่วนใหญ่เป็นพื้นที่ป่าไม้ ร้อยละ ๔๔.๗๒ พื้นที่พืชไร่ ร้อยละ ๒๘.๑๖ พื้นที่ไม้ยืนต้น ร้อยละ ๑๐.๑๖ พื้นที่ไม้ผล ร้อยละ ๕.๖๗ พื้นที่นา ร้อยละ ๓.๔๔ ๕

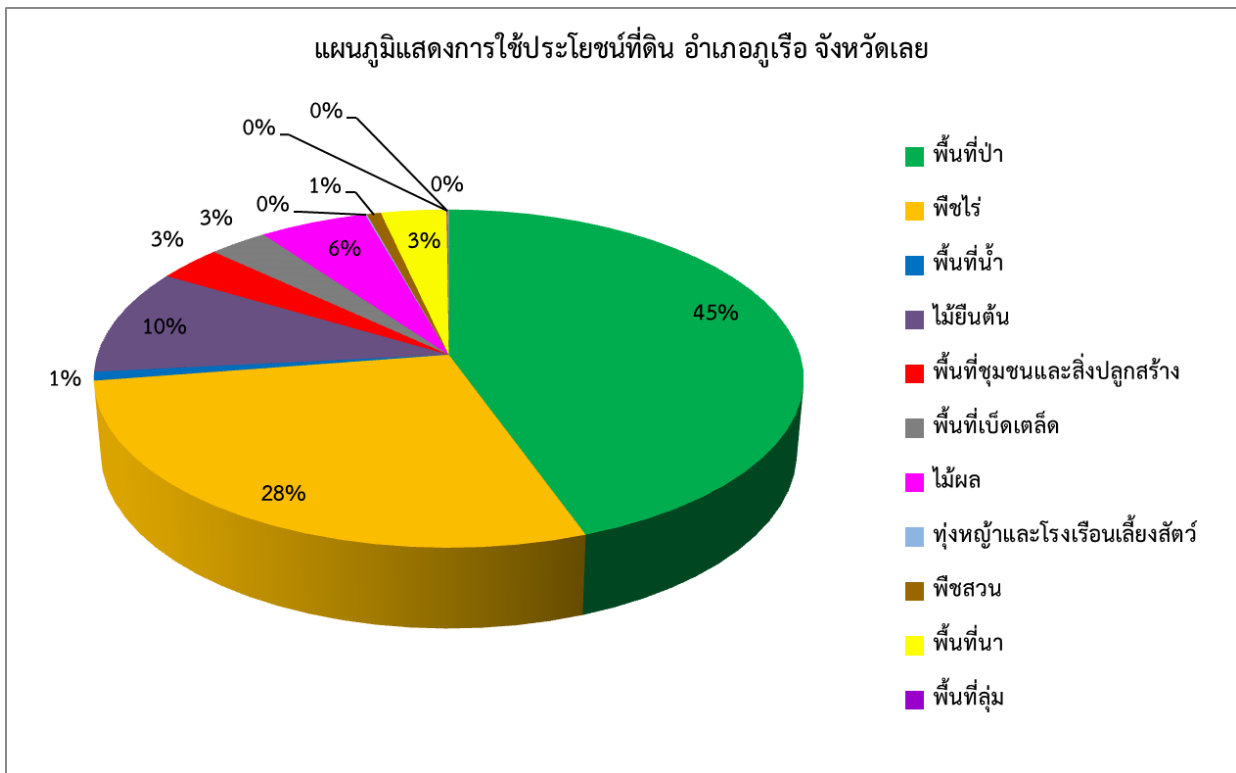
ตารางที่ ๕ แสดงการใช้ประโยชน์ที่ดิน อำเภอภูเรือ จังหวัดเลย

ประเภท	เนื้อที่ (ไร่)	ร้อยละ
พื้นที่ป่า	๑๘๙,๓๑๘	๔๔.๗๒
พืชไร่	๑๑๙,๒๒๕	๒๘.๑๖
พื้นที่น้ำ	๓,๕๕๔	๐.๘๓
ไม้ยืนต้น	๔๓,๐๔๑	๑๐.๑๖
พื้นที่ชุมชนและสิ่งปลูกสร้าง	๑๔,๔๕๓	๒.๙๔
พื้นที่เบ็ดเตล็ด	๑๓,๐๙๕	๓.๐๙
ไม้ผล	๒๔,๐๒๓	๕.๖๗
ทุ่งหญ้าและโรงเรือนเลี้ยงสัตว์	๓๘๑	๐.๐๙
พืชสวน	๓,๑๓๐	๐.๗๓
พื้นที่นา	๑๔,๕๙๖	๓.๔๔
พื้นที่ลุ่ม	๒๐๐	๐.๐๔
สถานที่เพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ	๑๖๔	๐.๐๓
เกษตรผสมผสาน/ไร่นาสวนผสม	๑๐๙	๐.๐๒

ที่มา : กรมพัฒนาที่ดิน (๒๕๖๑-๒๕๖๒)

ภาพที่ ๙ แผนที่แสดงการใช้ประโยชน์ที่ดิน อำเภอกูเรือ จังหวัดเลย
ที่มา : <http://agri-map-online.moac.go.th/>

ภาพที่ ๑๐ แผนภูมิแสดงประเภทการใช้ประโยชน์ที่ดิน อำเภอกูเรือ จังหวัดเลย
(ที่มา : กรมพัฒนาที่ดิน, ๒๕๖๑-๒๕๖๒)

๑.๘ ข้อมูลด้านการเกษตรที่สำคัญ/ พืชเศรษฐกิจที่สำคัญ

อำเภอภูเรือ พื้นที่ปลูกพืชเศรษฐกิจหลัก ได้แก่ มันสำปะหลัง มีพื้นที่ปลูกมากที่สุด จำนวน ๓๙,๖๕๘ ไร่ รองลงมาคือ ข้าวนาปี มีพื้นที่ปลูกจำนวน ๒๕,๘๔๙ ไร่ ยางพารา มีพื้นที่ปลูกจำนวน ๒๕,๕๙๔ ไร่ แก้วมังกร มีพื้นที่ปลูกจำนวน ๙,๕๙๒ ไร่ ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ มีพื้นที่ปลูกจำนวน ๘,๔๘๕ ไร่ มะคาเดเมีย มีพื้นที่ปลูกจำนวน ๓,๓๑๑ ไร่ ปาล์มน้ำมัน มีพื้นที่ปลูกจำนวน ๑,๘๓๔ ไร่ และอโวคาโด มีพื้นที่ปลูกจำนวน ๓๑๗ ไร่ ตามลำดับ

นอกจากนี้ยังมีพื้นที่ปลูกไม้ดอกไม้ประดับ มีพื้นที่ปลูกจำนวน ๒,๕๒๘ ไร่ ในพื้นที่ตำบลร่องจิก ตำบลสานตม และตำบลหนองบัว ของอำเภอภูเรือ เป็นส่วนใหญ่ แบ่งเป็นประเภทดังนี้

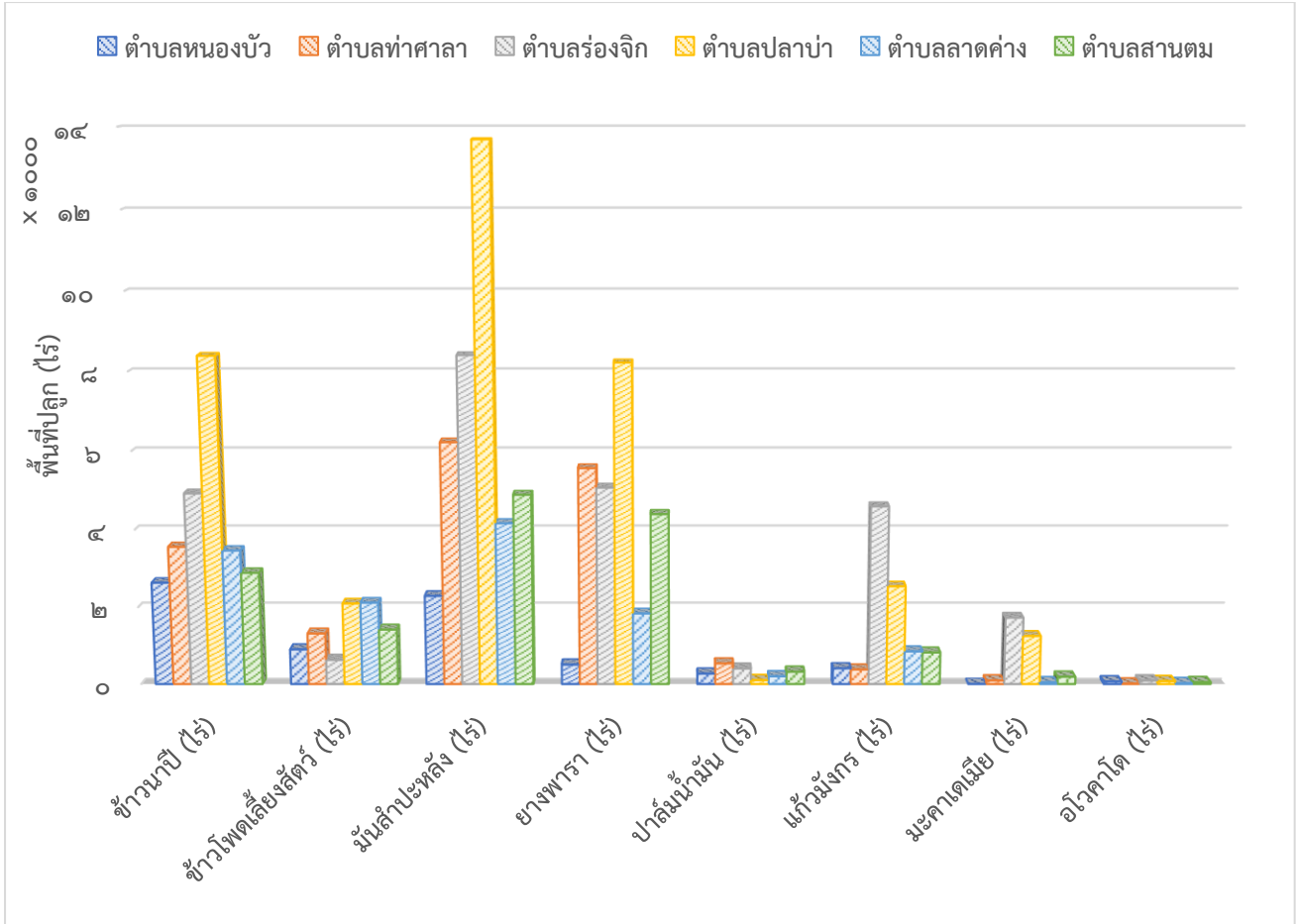
ประเภทต้นไม้ใบ ได้แก่ คริสต์มาสแดงชำถุง คริสต์มาสชมพูชำถุง คริสต์มาสขาวชำถุง ปูเล่ หมากเหลือง ฤๅษีผสม มอนสเตอร์ ฟิโลเดนดรอน เฟรินสไบนาง ฯลฯ

ประเภทต้นไม้ดอก ได้แก่ ดาวเรืองชำถุงและดาวเรืองตัดดอก กุหลาบชำถุง สร้อยไก่ ผีเสื้อ ปทุมมา ไฮเดรนเยีย พวงแสด แววมยุรา พิทูเนีย จิโซฟิลล่า วิกเตอเรียบูลส์ แพงพวย เสี้ยนฝรั่ง ดาวกระจายต้นเตี้ย เบญจมาศ ฯลฯ และไม้ดอกไม้ประดับอื่นๆ ซึ่งเกษตรกรจะขายผลผลิตผ่านทางพ่อค้าคนกลางที่เข้ามารับในพื้นที่ ซึ่งในปัจจุบันมีแนวโน้มปริมาณการปลูกกันมาก และเป็นพืชอีกชนิดหนึ่งสร้างรายได้ให้กับเกษตรกร

ตารางที่ ๖ แสดงพื้นที่ปลูกพืชเศรษฐกิจที่สำคัญของอำเภอภูเรือ

ข้อมูลพื้นฐานด้านการเกษตร อำเภอภูเรือ จังหวัดเลย							
พืชเศรษฐกิจ	ตำบลหนองบัว	ตำบลท่าศาลา	ตำบลร่องจิก	ตำบลปลาป่า	ตำบลลาดค่าง	ตำบลสานตม	รวมพื้นที่ปลูกพืชเศรษฐกิจ
ข้าวนาปี (ไร่)	๒,๖๓๒	๓,๕๕๖	๔,๙๒๑	๘,๓๙๐	๓,๔๖๓	๒,๘๘๗	๒๕,๘๔๙
ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ (ไร่)	๙๐๕	๑,๓๑๙	๖๓๐	๒,๐๙๕	๒,๑๑๖	๑,๔๒๐	๘,๔๘๕
มันสำปะหลัง (ไร่)	๒,๒๙๓	๖,๒๒๑	๘,๔๐๓	๑๓,๖๙๔	๔,๑๖๐	๔,๘๘๗	๓๙,๖๕๘
ยางพารา (ไร่)	๕๐๘	๕,๕๖๔	๕,๐๖๙	๘,๒๒๑	๑,๘๓๘	๔,๓๙๔	๒๕,๕๙๔
ปาล์มน้ำมัน (ไร่)	๒๗๑	๕๓๗	๔๐๓	๑๐๑	๒๐๒	๓๒๐	๑,๘๓๔
แก้วมังกร (ไร่)	๔๐๙	๓๗๘	๔,๕๙๐	๒,๕๔๑	๘๕๒	๘๒๒	๙,๕๙๒
มะคาเดเมีย (ไร่)	๒	๙๓	๑,๗๒๙	๑,๒๕๓	๔๕	๑๘๙	๓,๓๑๑
อโวคาโด (ไร่)	๖๘	๑๐	๙๑	๗๖	๒๔	๔๘	๓๑๗
รวม	๗,๐๘๘	๑๗,๖๗๘	๒๕,๘๓๖	๓๖,๓๗๑	๑๒,๗๐๐	๑๔,๙๖๗	๑๑๔,๖๔๐

ที่มา: สำนักงานเกษตรอำเภอภูเรือ, ปี ๒๕๖๔ ตัดยอด ๓๑ มกราคม ๒๕๖๕

ภาพที่ ๑๑ แผนภูมิแสดงพืชเศรษฐกิจที่สำคัญของอำเภอภูเรือ
(ที่มา: สำนักงานเกษตรอำเภอภูเรือ, ๒๕๖๔)

บทที่ ๒

การวิเคราะห์สถานการณ์การเกษตรของอำเภอ

๒.๑ ข้อมูลประกอบการวิเคราะห์

๒.๑.๑ เกษตรกรและองค์กรเกษตรกร

๑) เกษตรกร

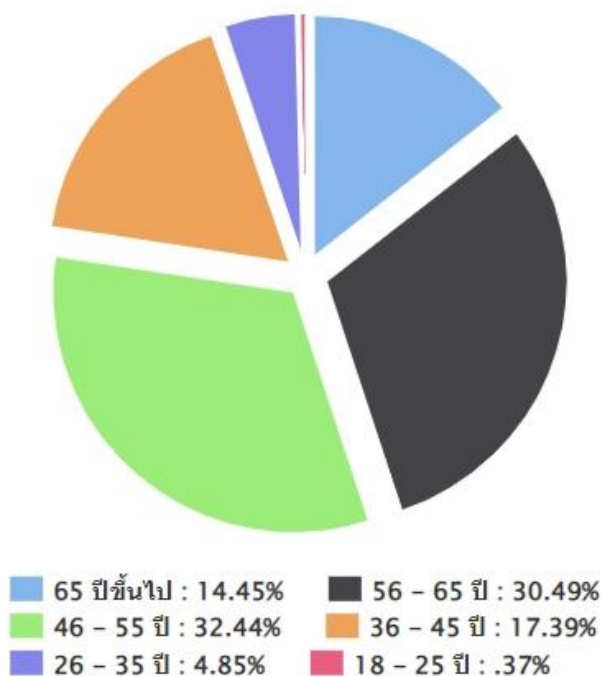
(๑) ครัวเรือนเกษตรกร

อำเภอภูเรือ มีครัวเรือนเกษตรกร จำนวน ๔,๓๕๒ ครัวเรือน โดยมีรายละเอียดแสดงใน ตารางที่ ๗ ตารางที่ ๗ แสดงหัวหน้าครัวเรือนจำแนกตามอายุ อำเภอภูเรือ จังหวัดเลย

ช่วงอายุ (ปี)	ครัวเรือน	ร้อยละ
๖๕ ปีขึ้นไป	๖๒๙	๑๔.๔๕
๕๖ - ๖๕ ปี	๑,๓๒๗	๓๐.๔๙
๔๖ - ๕๕ ปี	๑,๔๑๒	๓๒.๔๔
๓๖ - ๔๕ ปี	๗๕๗	๑๗.๓๙
๒๖ - ๓๕ ปี	๒๑๑	๔.๘๕
๑๘ - ๒๕ ปี	๑๖	๐.๓๗
รวม	๔,๓๕๒	๑๐๐

ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอภูเรือ, ตัดยอด ๓๐ เมษายน ๒๕๖๔

หัวหน้าครัวเรือนเกษตรกร จำแนกช่วงอายุ

ภาพที่ ๑๒ แสดงหัวหน้าครัวเรือนเกษตรกรจำแนกตามอายุ อำเภอภูเรือ จังหวัดเลย

(ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอภูเรือ, ๒๕๖๔)

(๒) ลักษณะการประกอบอาชีพ

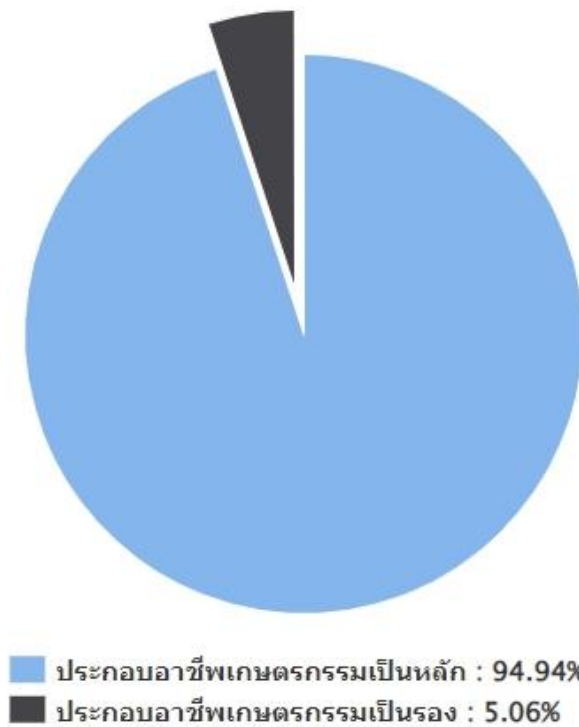
อำเภอภูเรือ มีเกษตรกรที่ประกอบอาชีพหลักส่วนใหญ่เป็นการประกอบอาชีพเกษตรกรรม เป็นหลัก จำนวน ๔,๑๓๒ ครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ ๙๔.๙๔ และประกอบอาชีพเกษตรกรรมเป็นรอง จำนวน ๒๒๐ ครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ ๕.๐๖

ตารางที่ ๘ แสดงลักษณะการประกอบอาชีพเกษตรกร อำเภอภูเรือ จังหวัดเลย

ลักษณะการประกอบอาชีพ	ครัวเรือน	ร้อยละ
ประกอบอาชีพเกษตรกรรมเป็นหลัก	๔,๑๓๒	๙๔.๙๔
ประกอบอาชีพเกษตรกรรมเป็นรอง	๒๒๐	๕.๐๖

ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอภูเรือ, ตัดยอด ๓๐ เมษายน ๒๕๖๔

ลักษณะการประกอบอาชีพ

ภาพที่ ๑๓ แสดงลักษณะการประกอบอาชีพ อำเภอภูเรือ จังหวัดเลย
(ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอภูเรือ, ๒๕๖๔)

(๓) ลักษณะการถือครองที่ดิน

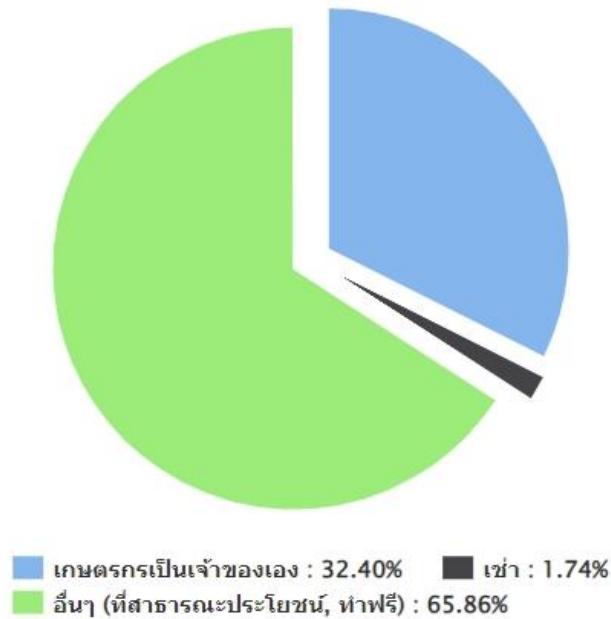
ลักษณะการถือครองที่ดินของเกษตรกรอำเภอภูเรือ ส่วนใหญ่เกษตรกรเป็นเจ้าของ จำนวน ๑,๖๙๕ ครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ ๖๒.๘๗ รองลงมาคืออื่นๆ (ที่สาธารณะประโยชน์, ทำฟรี) จำนวน ๓,๔๔๖ ครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ ๖๕.๘๖ และเช่า จำนวน ๙๑ ครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ ๑.๗๔ ตามลำดับ

ตารางที่ ๙ แสดงลักษณะการถือครองที่ดินของเกษตรกร อำเภอภูเรือ จังหวัดเลย

ลักษณะการถือครอง	ครัวเรือน	ร้อยละ
เกษตรกรเป็นเจ้าของ	๑,๖๙๕	๓๒.๔๐
อื่นๆ (ที่สาธารณะประโยชน์, ทำฟรี)	๓,๔๔๖	๖๕.๘๖
เช่า	๙๑	๑.๗๔

ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอภูเรือ, ตัดยอด ๓๐ เมษายน ๒๕๖๔

ลักษณะการถือครองที่ดิน

ภาพที่ ๑๔ แสดงลักษณะการถือครองที่ดิน อำเภอภูเรือ จังหวัดเลย
(ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอภูเรือ, ๒๕๖๔)

(๔) ประเภทเอกสารสิทธิ์ (เฉพาะเกษตรกรเป็นเจ้าของ)

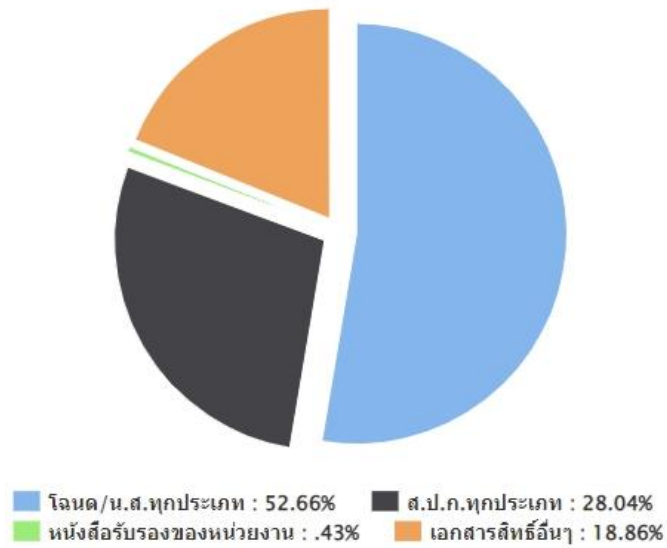
เกษตรกรอำเภอภูเรือ มีการถือครองที่ดินแบบไม่มีเอกสารสิทธิ์ จำนวน ๒,๖๕๗ ครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ ๖๑.๐๕ รองลงมาคือเอกสารสิทธิ์ประเภท ส.ป.ก. จำนวน ๕๑๖ ครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ ๒๘.๐๔ และเอกสารสิทธิ์ประเภทโฉนด จำนวน ๙๖๙ ครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ ๕๒.๖๖ ตามลำดับ

ตารางที่ ๑๐ แสดงลักษณะประเภทเอกสารสิทธิ์ อำเภอภูเรือ จังหวัดเลย

ประเภทเอกสารสิทธิ์ (ครัวเรือน)				รวม
โฉนด/น.ส.ทุกประเภท	ส.ป.ก. ทุกประเภท	หนังสือรับรอง ของหน่วยงาน	เอกสารสิทธิ์ อื่นๆ	
๙๖๙	๕๑๖	๘	๓๔๗	๑,๖๙๕

ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอภูเรือ, ตัดยอด ๓๐ เมษายน ๒๕๖๔

ประเภทเอกสารสิทธิ์ (ครัวเรือน)

ภาพที่ ๑๕ แสดงประเภทเอกสารสิทธิ์ อำเภอกุฉินารายณ์ จังหวัดเลย
(ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอกุฉินารายณ์, ๒๕๖๔)

๒) องค์กรและสถาบันเกษตรกร

(๑) กลุ่มเกษตรกร/สถาบัน

อำเภอกุฉินารายณ์ มีกลุ่มส่งเสริมอาชีพ ๔ กลุ่ม มีสมาชิก ๑๖๐ ราย กลุ่มแม่บ้านเกษตรกร ๗ กลุ่ม สมาชิก ๑๕๖ ราย กลุ่มยุวเกษตรกร ๔ กลุ่ม สมาชิก ๘๕ ราย วิสาหกิจชุมชน ๙๔ แห่ง สมาชิก ๙๔๐ ราย สหกรณ์จำนวน ๐ แห่ง สมาชิก ๐ ราย และกลุ่มเกษตรกร ๓ กลุ่ม สมาชิก ๑๓๐ ราย

ตารางที่ ๑๑ แสดงจำนวนและสมาชิกสถาบันเกษตรกรอำเภอกุฉินารายณ์ จังหวัดเลย

ตำบล	กลุ่มส่งเสริมอาชีพ		กลุ่มแม่บ้าน		กลุ่มยุวเกษตรกร		วิสาหกิจชุมชน		สหกรณ์		กลุ่มเกษตรกร	
	กลุ่ม	สมาชิก (ราย)	กลุ่ม	สมาชิก (ราย)	กลุ่ม	สมาชิก (ราย)	แห่ง	สมาชิก (ราย)	แห่ง	สมาชิก (ราย)	กลุ่ม	สมาชิก (ราย)
หนองบัว	๑	๔๕	๒	๔๕	๑	๓๕	๔๙	๔๙๐	๐	๐	๑	๔๕
ท่าศาลา	๐	๐	๑	๑๕	๐	๐	๓	๓๐	๐	๐	๐	๐
ร่องจิก	๑	๓๑	๑	๓๑	๑	๒๐	๑๐	๑๐๐	๐	๐	๑	๓๕
ปลาบ่า	๑	๒๕	๑	๒๗	๑	๑๕	๙	๙๐	๐	๐	๐	๐
ลาดค่าง	๐	๐	๑	๒๑	๐	๐	๘	๘๐	๐	๐	๐	๐
सानตม	๑	๕๐	๑	๑๗	๑	๑๕	๑๕	๑๕๐	๐	๐	๑	๕๐
รวม	๔	๑๖๐	๗	๑๕๖	๔	๘๕	๙๔	๙๔๐	๐	๐	๓	๑๓๐

ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอกุฉินารายณ์, มิถุนายน ๒๕๖๒

๓) ศูนย์เรียนรู้และเครือข่าย

อำเภอภูเรือ มีแหล่ง/ศูนย์เรียนรู้และบริการด้านการเกษตร มีศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.) ๑ ศูนย์ และศพก. เครือข่าย ๓ ศูนย์ ศูนย์จัดการศัตรูพืชชุมชน ๓ ศูนย์ ศูนย์จัดการดินและปุ๋ย ๑ ศูนย์ ศูนย์ถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรประจำตำบล ๖ ศูนย์ ศูนย์เรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียง ๒ ศูนย์ และศูนย์ถ่ายทอดเทคโนโลยีด้านการพัฒนาที่ดิน ๑ ศูนย์

ตารางที่ ๑๒ แสดงจำนวนแหล่ง/ศูนย์เรียนรู้และบริการด้านการเกษตร อำเภอภูเรือ จังหวัดเลย

ตำบล	ศพก.	ศพก. เครือข่าย	ศจช.	ศคปช.	ศบกด.	ศูนย์เรียนรู้เศรษฐกิจ			ศูนย์ถ่ายทอดเทคโนโลยี ด้านการพัฒนาที่ดิน
						กษ.	ปศุสัตว์	ปฏิรูป	
หนองบัว	๐	๑	๑	๐	๑	๑	๐	๐	๐
ท่าศาลา	๐	๐	๐	๐	๑	๐	๐	๐	๐
ร่องจิก	๐	๐	๑	๑	๑	๐	๐	๐	๐
ปลาบ่า	๐	๑	๑	๐	๑	๐	๐	๐	๐
ลาดค่าง	๐	๐	๐	๐	๑	๐	๐	๐	๐
सानตม	๑	๑	๐	๐	๑	๐	๑	๐	๑
รวม	๑	๓	๓	๑	๖	๑	๑	๐	๑

ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอภูเรือ, พ.ศ.๒๕๖๒

(๑) อาสาสมัครเกษตร

อำเภอภูเรือ มีอาสาสมัครเกษตร จำนวน ๔๗ คน โดยมีเกษตรหมู่บ้านจำนวนมากที่สุด จำนวน ๖๘ ราย รองลงมาคืออาสาปศุสัตว์ จำนวน ๕๘ ราย และหมอดินอาสา จำนวน ๔๘ ราย ตามลำดับ อย่างไรก็ตามอาสาเกษตรบางรายทำหน้าที่อาสามากกว่า ๒ หน้าที่

ตารางที่ ๑๓ แสดงข้อมูลอาสาสมัครเกษตรอำเภอภูเรือ จังหวัดเลย

ตำบล	หน่วยงาน /อาสาสมัครเกษตร (ราย)								
	อาสาสมัคร ฝนหลวง	ครูบัญชี อาสา	ประมง อาสา	อาสา ปศุสัตว์	หมอดิน อาสา	เกษตร หมู่บ้าน	สหกรณ์	เศรษฐกิจ การเกษตร	อาสาสมัคร ปฏิรูปที่ดิน
หนองบัว	๑	๔	๑	๑๐	๘	๑๕	๐	๐	๐
ท่าศาลา	๐	๒	๐	๑๐	๗	๙	๑	๐	๐
ร่องจิก	๑	๔	๑	๑๑	๑๑	๑๓	๑	๐	๐
ปลาบ่า	๐	๑	๐	๕	๗	๑๐	๐	๐	๐
ลาดค่าง	๐	๑	๐	๖	๖	๗	๐	๐	๐
सानตม	๑	๕	๒	๑๖	๙	๑๔	๑	๑	๐
รวม	๓	๑๗	๔	๕๘	๔๘	๖๘	๓	๑	๐

ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอภูเรือ, มิถุนายน ๒๕๖๒

(๒) ประชาชนชาวบ้าน

อำเภอภูเรือ มีประชาชนชาวบ้านภายใต้โครงการเกษตรตามแนวทฤษฎีใหม่ โดยยึดปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ซึ่งการดำเนินการโครงการได้คัดเลือกประชาชนชาวบ้านเป็นผู้ดำเนินการถ่ายทอดองค์ความรู้ตามวิถีของประชาชนแต่ละคน ซึ่งในอำเภอภูเรือ มีประชาชนชาวบ้านจำนวน ๑๐ คน

ตารางที่ ๑๔ แสดงข้อมูลประชาชนชาวบ้านอำเภอภูเรือ จังหวัดเลย

ตำบล	จำนวน (ราย)	ชื่อ - สกุล	ที่อยู่
सानตม	๑	๑) นายสมศักดิ์ ธีญญารักษ์	๑๖ ม.๕ ต.सानตม
หนองบัว	๓	๑) นายสมเดช ไชยแสงกล้า ๒) นายทองดี ศรีบุรินทร์ ๓) นายวิชัย ชาวนา	๙๗ ม.๔ ต.หนองบัว ๑๗๙ ม.๒ ต.หนองบัว ม.๔ ต.หนองบัว
ปลาบ่า	๒	๑) นายสุรัตน์ ศรีบุรินทร์ ๒) นายบุญหนัก ศรีบุรินทร์	๒๕ ม.๖ ต.ปลาบ่า ๓๕/๑ ม.๒ ต.ปลาบ่า
ร่องจิก	๒	๑) นายเสวียน วงศ์คำ ๒) นางกิตติกา ศรีบุรินทร์	๕๐ ม.๗ ต.ร่องจิก ๑๔ ม.๔ ต.ร่องจิก
ท่าศาลา	๑	๑) กิตติ จำปานิล	๔ ม.๗ ต.ท่าศาลา
ลาดค่าง	๑	๑) นายอำนวยการ วิ่งศิริ	๕๘ ม.๒ ต.ลาดค่าง

ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอภูเรือ, พ.ศ. ๒๕๖๔

(๓) ศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร

ชื่อ : ศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตรอำเภอภูเรือ (ไม้ดอกไม้ประดับ)

ชื่อเกษตรกรต้นแบบ : นายสมศักดิ์ ธีญญารักษ์

บ้านเลขที่ ๑๖ ม.๕ ต.सानตม อ.ภูเรือ จ.เลย ๔๒๑๖๐

สถานการณ์ของพื้นที่ : อำเภอภูเรือ เป็นแหล่งปลูกไม้ดอกไม้ประดับที่สำคัญของจังหวัดเลย โดยเฉพาะในพื้นที่ตำบลसानตม ตำบลร่องจิก และตำบลหนองบัว มีการทำไม้ดอกไม้ประดับ เช่น คริสต์มาสชำถุง มีทั้งสีแดง สีชมพู และสีขาว ต้นดาวเรืองชำถุง ดาวเรืองตัดดอก ต้นสร้อยไก่

แนวทางการพัฒนา :

๑. เป็นศูนย์กลางการบริการและแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ข้อมูลข่าวสารหน่วยงานต่างๆ กับเกษตรกรในชุมชน
๒. เป็นแหล่งเรียนรู้การผลิตสินค้าเกษตรที่ถูกต้องและเหมาะสมกับพื้นที่และบริบทของชุมชน
๓. มีความมุ่งมั่นในการเปลี่ยนวิถีการทำงานเกษตรแบบดั้งเดิมเปลี่ยนมาเป็นผู้ผลิตวิชาการในการวางแผนการผลิต
๔. สร้างเครือข่ายเกษตรกรในพื้นที่ และเครือข่ายสนับสนุนด้านวิชาการและบริการเฉพาะด้าน

จุดเด่นของศูนย์เรียนรู้ : การผลิตปุ๋ยอินทรีย์และปุ๋ยชีวภาพ และการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตไม้ดอกไม้ประดับ

- หลักสูตรเรียนรู้ : ๑. การผลิตไม้ดอกไม้ประดับ
 ๒. การขยายพันธุ์ไม้ผล
 ๓. การใช้ปุ๋ยตามค่าวิเคราะห์ดินเพื่อลดต้นทุนการผลิต

- หลักสูตรบังคับ : ๑. การทำเกษตรตามแนวทฤษฎีใหม่
 ๒. เศรษฐกิจพอเพียงกับการดำเนินชีวิต
 ๓. เกษตรผสมผสาน

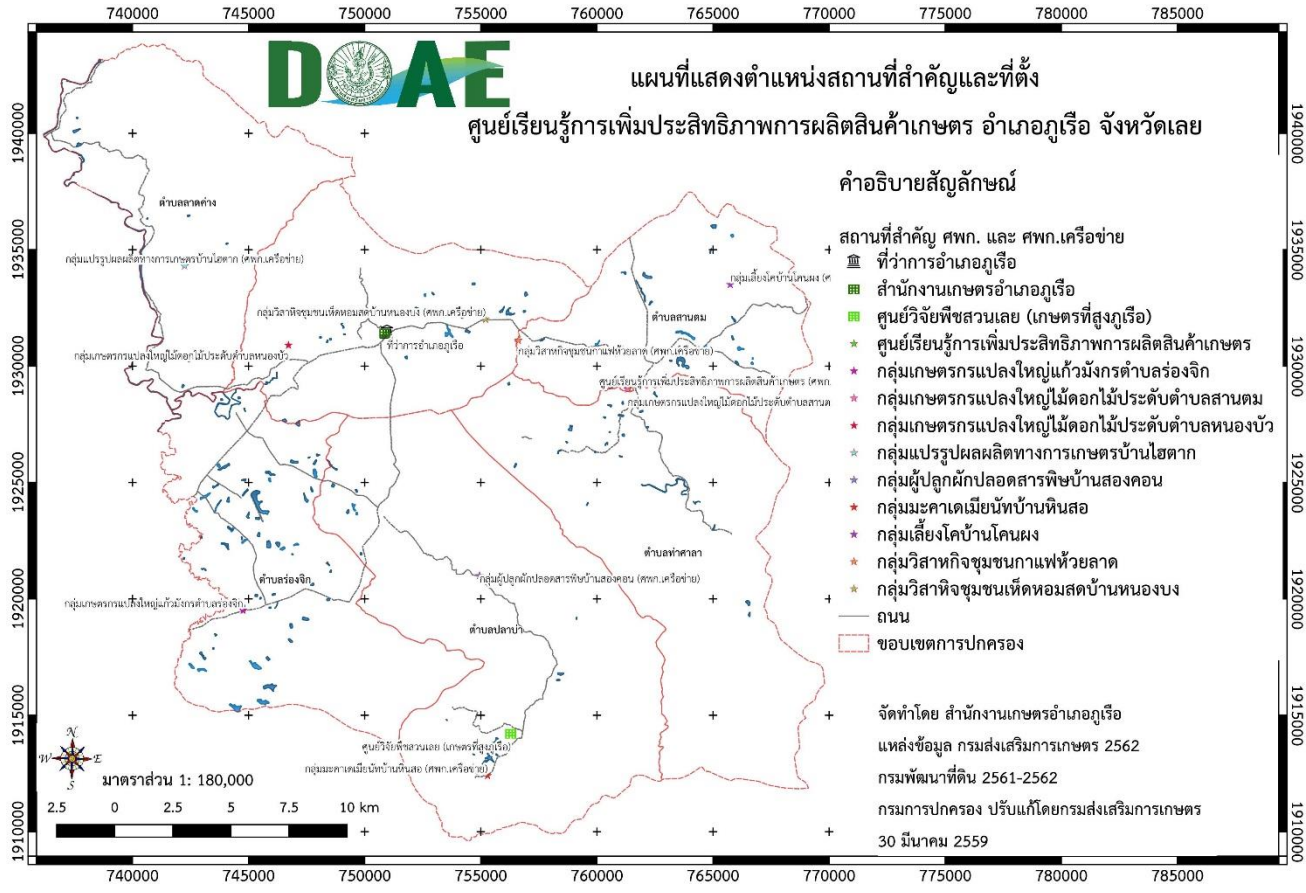
- หลักสูตรเสริม : ๑. การผลิตและใช้สารชีวภัณฑ์ในการควบคุมศัตรูพืช
 ๒. การจัดการศัตรูพืชแบบผสมผสาน

ศูนย์เครือข่าย จำนวน ๑๗ ศูนย์

ตารางที่ ๑๕ ศูนย์เครือข่ายของศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตรอำเภอภูเรือ

ศูนย์เครือข่ายของศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตรอำเภอภูเรือ จังหวัดเลย					
ที่	ชื่อศูนย์เครือข่าย	ประเภท/กิจกรรมหลัก	ที่ตั้งศูนย์	ชื่อ - นามสกุล ประธานศูนย์ เครือข่าย	เบอร์โทรศัพท์ ประธานศูนย์ เครือข่าย
๑	กลุ่มผลิตปุ๋ยอินทรีย์อัดเม็ด	ศูนย์เรียนรู้ด้านการ จัดการดิน	ม.๒ ต.ปลาบ่า	นายสมหมาย พิมพ์เสนา	๐๘๖๒๓๓๗๔๒๔
๒	กลุ่มวิสาหกิจชุมชนกลุ่ม แม่บ้านเกษตรกร บ้านสันติสุข	อื่นๆ	ม.๘ ต.หนองบัว	นางสาวธนากร บุตรพรม	๐๘๐๘๖๐๒๕๗
๓	ไร่นาสวนผสม	ศูนย์เรียนรู้เศรษฐกิจ พอเพียง/เกษตรทฤษฎี ใหม่/เกษตรผสมผสาน	ม.๔ ต.หนองบัว	นายรุ่งสยาม สวัสดิ์	๐๘๘๕๑๑๔๔๙๖
๔	ศูนย์จัดการศัตรูพืชชุมชน บ้านบวมหก	ศูนย์จัดการศัตรูพืช ชุมชน (ศจช.)	ม.๕ ต.หนองบัว	นางด้วง คำบุญ	๐๘๒๓๑๑๘๙๙๐
๕	ศูนย์จัดการศัตรูพืชชุมชน บ้านหนองบง	ศูนย์จัดการศัตรูพืช ชุมชน (ศจช.)	ม.๔ ต.หนองบัว	นายสมเดช ไชยแสงกล้า	๐๙๕๕๕๖๖๔๑๑
๖	กลุ่มเลี้ยงโคบ้านโคนผง	ศูนย์เรียนรู้ด้าน ปศุสัตว์	ม.๙ ต.सानตม	นายอนุพงษ์ วงศ์ป้อง	๐๘๓๖๖๔๓๘๙๕
๗	กลุ่มวิสาหกิจชุมชนรักษ์ สมนไพรท่าศาลา	ศูนย์ท่องเที่ยว เชิงเกษตร	ม.๕ ต.ท่าศาลา	นายธัญญ์นิธิ ศรีบูรินธนาภรณ์	๐๘๔๔๐๔๘๐๑๘
๘	กลุ่มผลิตปุ๋ยอินทรีย์ชุมชน ตำบลร่องจิก	ศูนย์เรียนรู้ด้านการ จัดการดิน	ม.๒ ต.ร่องจิก	นายอภัย สุทธิ	๐๙๗๓๐๑๕๗๕๙
๙	กลุ่มแปรรูปผลผลิตทาง การเกษตร	ศูนย์เรียนรู้ด้านการแปรรูป ผลิตผลด้านการเกษตร	ม.๒ ต.ลาดค่าง	นายจันทริกข์ อัจสมบาล	๐๘๘๓๐๐๘๐๔๘
๑๐	กลุ่มผู้ปลูกผักปลอดสารพิษ บ้านสองคอน	ศูนย์เรียนรู้พืชผัก	ม.๒ ต.ปลาบ่า	นายบุญหนัก ศรีบูรินทร์	๐๘๗๘๖๓๐๔๑๒
๑๑	กลุ่มแปลงใหญ่แก้วมังกร ตำบลร่องจิก	ศูนย์เรียนรู้ด้านไม้ผล	ม.๔ ต.ร่องจิก	นางกิตติกา ศรีบูรินทร์	๐๖๕๑๒๑๕๐๗๖
๑๒	ศูนย์จัดการดินปุ๋ยชุมชน ตำบลร่องจิก	ศูนย์จัดการดินปุ๋ยชุมชน (ศตปช.)	ม.๔ ต.ร่องจิก	นายทองใหม่ ภูสถาน	๐๘๓๓๕๙๗๗๓๙

๑๓	กลุ่มวิสาหกิจชุมชนเห็ดหอมสดบ้านหนองบง	อื่นๆ	ม.๔ ต.หนองบัว	นายวิชัย ชาวนา	๐๘๗๒๓๗๒๕๐๑
๑๔	กลุ่มวิสาหกิจชุมชนกาแฟห้วยลาด	ศูนย์เรียนรู้ด้านการแปรรูปผลิตภัณฑ์ด้านการเกษตร	ม.๓ ต.सानตม	นางทัศนีย์ แสนปัดชา	๐๘๗๘๒๙๘๔๓๙
๑๕	กลุ่มมะคาเดเมียนท์บ้านหินสอ	ศูนย์เรียนรู้ด้านไม้ยืนต้น	ม.๖ ต.ปลาบ่า	นายวุฒิชัย พรหมมานอก	๐๘๗๑๑๘๖๐๔๑
๑๖	กลุ่มเกษตรกรผสมผสานบ้านตาตสาน ตำบลปลาบ่า	ศูนย์เรียนรู้ด้านไม้ผล	ม.๕ ต.ปลาบ่า	นายวีระ สีหะสุทธิ์	๐๘๗๒๒๓๘๖๓๑

ภาพที่ ๑๖ แสดงที่ตั้งศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.) อำเภอภูเรือ จังหวัดเลย

(๔) กลุ่มเกษตรกรแปลงใหญ่

อำเภอภูเรือ มีกลุ่มเกษตรกรแปลงใหญ่ จำนวน ๒ กลุ่ม ได้แก่

แผนการผลิตรายกลุ่มของ แปลงใหญ่แก้วมังกร.....

ที่อยู่ ๑๔ ม.๔ ต.ร่องจิก อ.ภูเรือ จ.เลย ๔๒๑๖๐ โทร. ๐๙๘๖๕๐๕๔๑๔.....

กิจกรรม ไม้ผล (แก้วมังกร).....

- เป้าหมายการดำเนินงานลดต้นทุนการผลิต จาก ๒,๑๐๐ บาท/ไร่ เป็น ๘๐๐ บาท/ไร่ (...%)
- เป้าหมายผลผลิต เพิ่มผลผลิต จาก ๒๖๐ ตัน เป็น ๓๐๐ ตัน (..... %)
- เป้าหมายรายได้ ๕๐๐,๐๐๐ บาท/ไร่.....
- ประมาณการรายจ่าย ๑๐๐,๐๐๐ บาท/ไร่.....

กิจกรรมที่ต้องการพัฒนา

๑. การเพิ่มช่องทางจัดจำหน่ายออนไลน์
๒. การพัฒนาบรรจุภัณฑ์สำหรับไม้ผลแก้วมังกร
๓. การผลิตแก้วมังกรอินทรีย์ให้เป็นไปตามมาตรฐาน GAP

ตารางที่ ๑๖ แสดงปฏิทินการทำงานแปลงใหญ่แก้วมังกร

กิจกรรม	เดือน												ประมาณการรายจ่าย	ประมาณการรายได้
	ม.ค.	ก.พ.	มี.ค.	เม.ย.	พ.ค.	มิ.ย.	ก.ค.	ส.ค.	ก.ย.	ต.ค.	พ.ย.	ธ.ค.		
ใส่ปุ๋ยซีไค		✓	✓	✓									15,000	
ตัดแต่งกิ่ง										✓	✓	✓	4,000	
ตัดหญ้า						✓	✓	✓	✓	✓	✓		4,000	
กำจัดแมลง								✓	✓				1,500	
เก็บเกี่ยว					✓	✓	✓	✓	✓	✓				300,000

แผนการผลิตรายกลุ่มของ.....แปลงใหญ่คริสต์มาส.....

ที่อยู่ ๔๗ ม.๓ ต.หนองบัว อ.ภูเรือ จ.เลย ๔๒๑๖๐ โทร. ๐๙๙๕๗๐๕๕๐๘.....

กิจกรรม ต้นไม้ดอกไม้ประดับ (คริสต์มาส).....

- เป้าหมายการดำเนินงานลดต้นทุนการผลิต จาก ๒๐ บาท/ต่อต้น เป็น ๑๘ บาท/ต้น (...%)
- เป้าหมายผลผลิต เพิ่มผลผลิต จาก ๘,๐๐๐ ต้น เป็น ๑๐,๐๐๐ ต้น (..... %)
- เป้าหมายรายได้ ๔๕๐,๐๐๐ บาท/ปี.....
- ประมาณการรายจ่าย ๑๐๐,๐๐๐ บาท/ปี.....

กิจกรรมที่ต้องการพัฒนา

๑. การเพิ่มช่องทางจัดจำหน่ายออนไลน์
๒. การพัฒนาบรรจุภัณฑ์สำหรับไม้ดอกไม้ประดับ
๓. การใช้สารชีวภัณฑ์ในการควบคุมโรครากเน่าโคนเน่าและป้องกันกำจัดแมลงหริั่ว

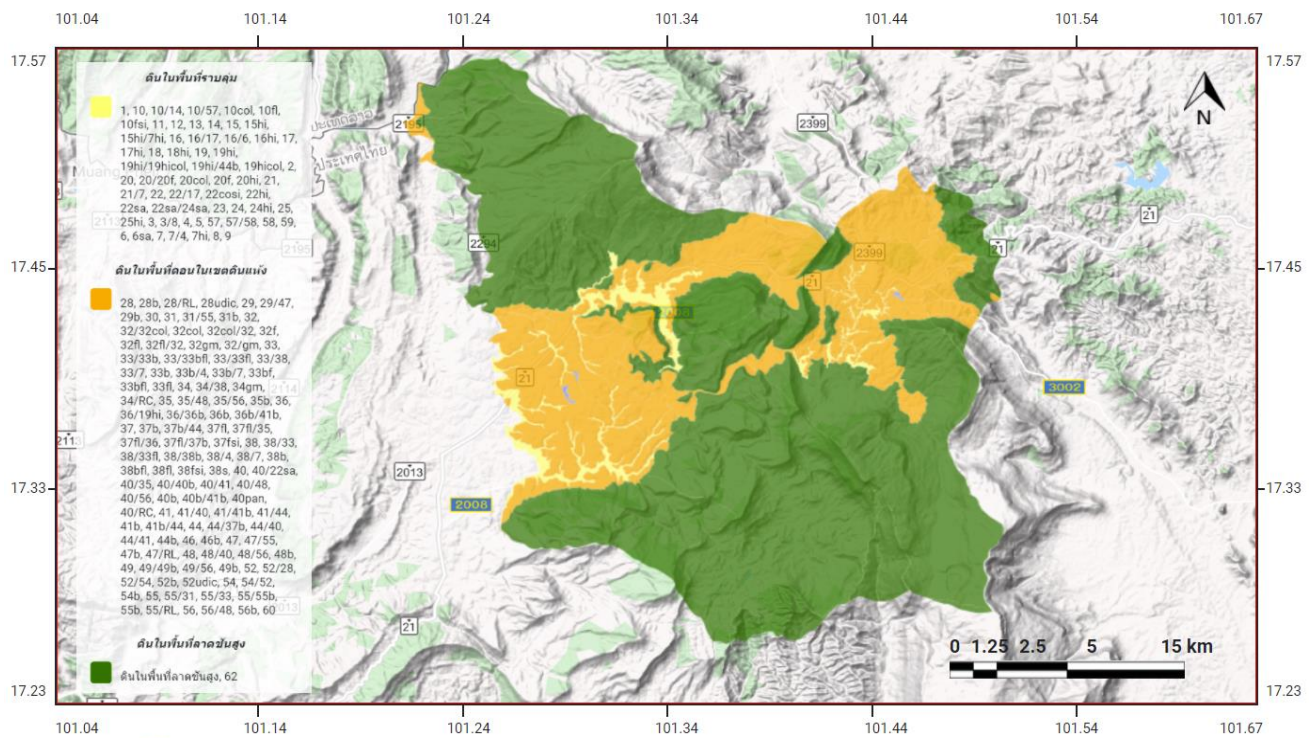
ตารางที่ ๑๗ แสดงปฏิทินการทำงานแปลงใหญ่คริสต์มาส ตำบลหนองบัว อำเภอภูเรือ จังหวัดเลย

กิจกรรม	เดือน												ประมาณการรายจ่าย	ประมาณการรายได้
	ม.ค.	ก.พ.	มี.ค.	เม.ย.	พ.ค.	มิ.ย.	ก.ค.	ส.ค.	ก.ย.	ต.ค.	พ.ย.	ธ.ค.		
ใส่ปุ๋ย				✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓			3,250	
ตัดแต่งกิ่ง					✓				✓				1,200	
กำจัดแมลง			✓		✓			✓		✓			3,250	
กรอกถุ่		✓				✓							1,200	
ตัดหญ้า	✓				✓				✓				1,000	
ให้น้ำ	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓		1,200	
พ่นสารเคมี			✓			✓			✓				1,000	
จำหน่าย	✓											✓		360,000

๒.๑.๒ ศักยภาพพื้นที่/ทรัพยากรการเกษตร

๑) ทรัพยากรดิน

อำเภอภูเรือ สามารถแบ่งตามสภาพพื้นที่ ได้แก่ ดินในพื้นที่ราบลุ่ม มีเนื้อที่ ๑๒,๔๙๖ ไร่ ร้อยละ ๒.๙๕ ดินในพื้นที่ดอนในเขตดินแห้ง มีเนื้อที่ ๑๑๕,๔๕๐ ไร่ ร้อยละ ๒๗.๒๗ ดินในพื้นที่ลาดชันสูง มีเนื้อที่ ๒๙๕,๑๑๔ ไร่ ร้อยละ ๖๙.๗๑ พื้นที่เบ็ดเตล็ด มีเนื้อที่ ๒๔๒ ไร่ ร้อยละ ๐.๐๕

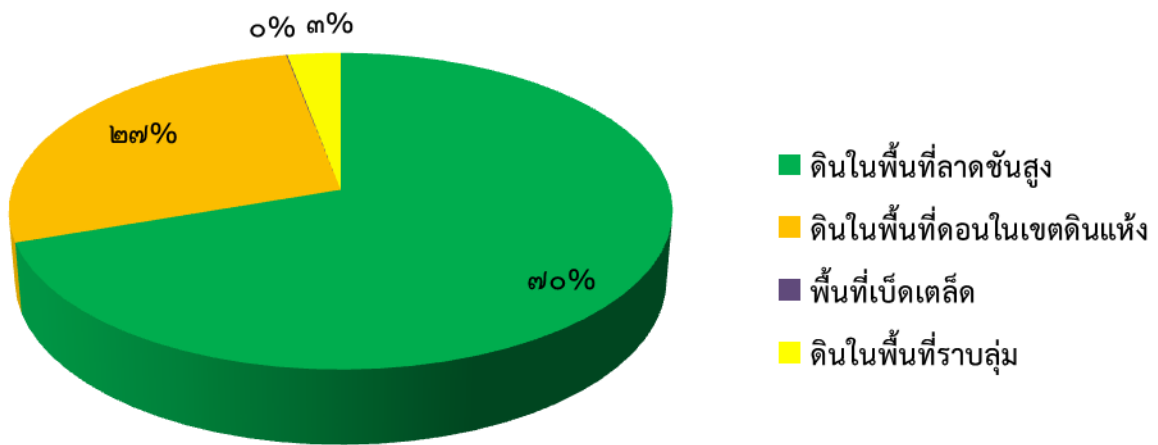

แหล่งข้อมูล
กรมพัฒนาที่ดิน

ภาพที่ ๑๗ แสดงพื้นที่ทรัพยากรดินอำเภอภูเรือ จังหวัดเลย

ที่มา : <http://agri-map-online.moac.go.th/>

แผนภูมิแสดงทรัพยากรดิน อำเภอกุเวร จังหวัดเลย

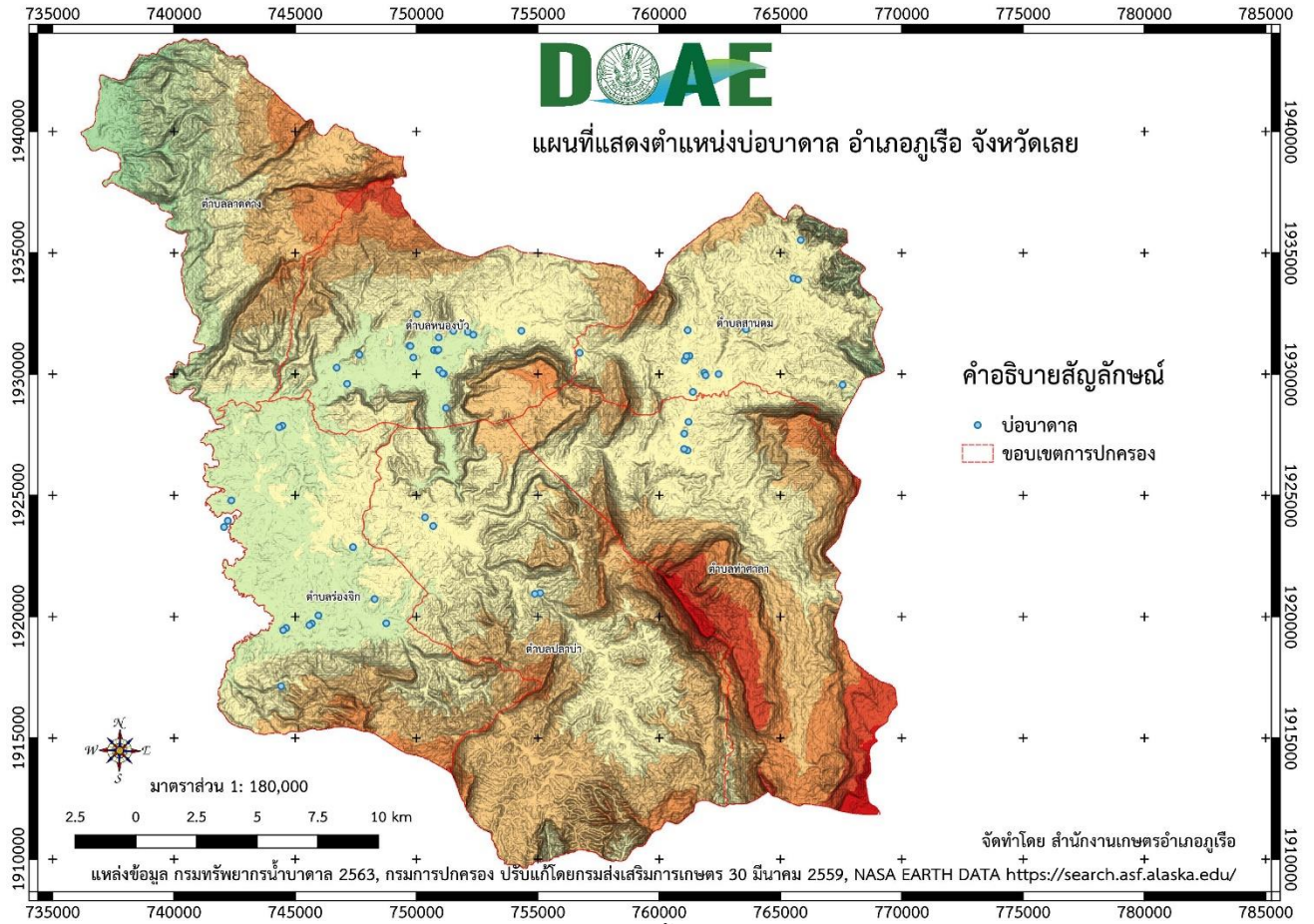
ภาพที่ ๑๘ แผนภูมิแสดงทรัพยากรดินอำเภอกุเวร จังหวัดเลย
(ที่มา : กรมพัฒนาที่ดิน)

๒) ทรัพยากรน้ำ

อำเภอกุเวร เป็นพื้นที่อาศัยน้ำฝนในการทำการเกษตรเป็นหลัก ประมาณ ๙๐% ของพื้นที่ทั้งหมด นอกจากนี้ยังแหล่งน้ำอื่นๆ ที่ใช้ในการเกษตรดังนี้

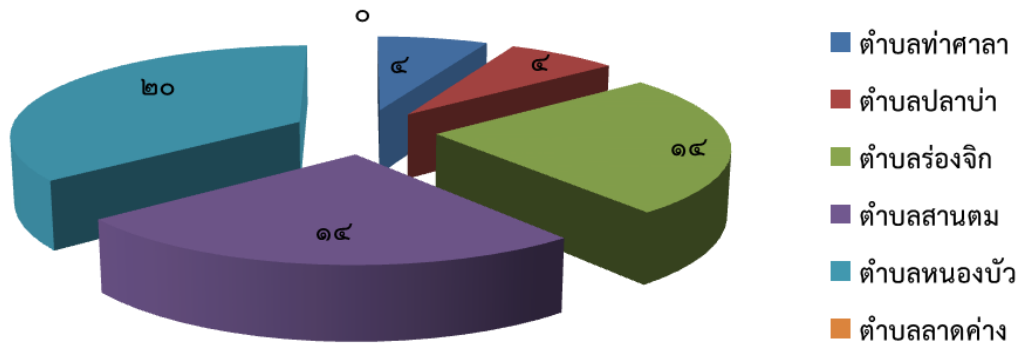
- แหล่งน้ำใต้ดิน บ่อบาดาลอำเภอกุเวร จังหวัดเลย รวมทั้งสิ้น ๕๖ บ่อ แยกรายตำบลได้ดังนี้

ตำบลท่าศาลา	จำนวน ๔ บ่อ
ตำบลปลาป่า	จำนวน ๔ บ่อ
ตำบลร่องจิก	จำนวน ๑๔ บ่อ
ตำบลसानทม	จำนวน ๑๔ บ่อ
ตำบลหนองบัว	จำนวน ๒๐ บ่อ
ตำบลลาดค่าง	จำนวน ๐ บ่อ

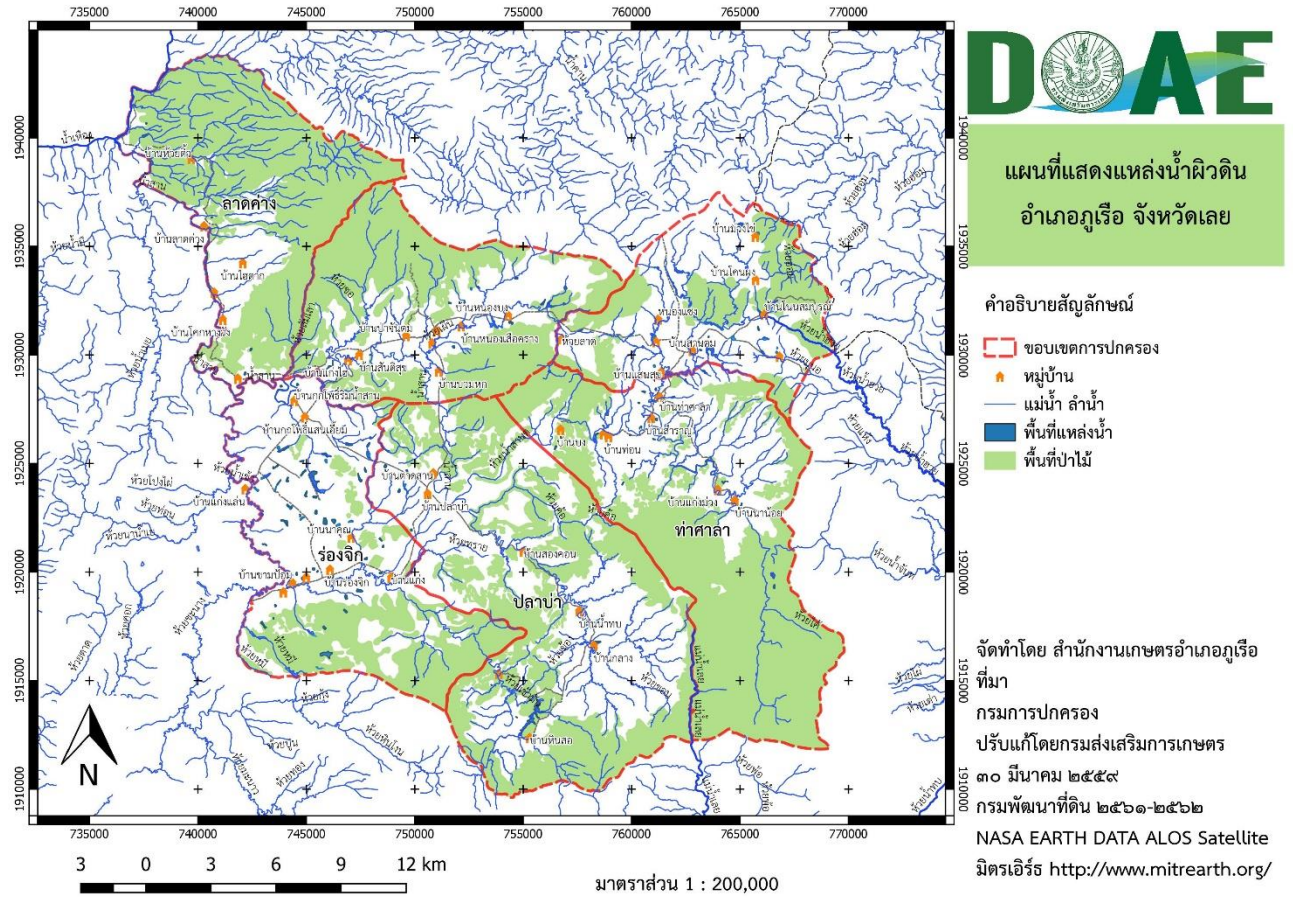
ภาพที่ ๑๙ แสดงตำแหน่งแหล่งน้ำใต้ดินอำเภอภูเรือ จังหวัดเลย
(ที่มา : กรมทรัพยากรน้ำบาดาล, ๒๕๖๓)

แผนภูมิแสดงจำนวนบ่อน้ำบาดาล อำเภอภูเรือ จังหวัดเลย

ภาพที่ ๒๐ แผนภูมิแสดงจำนวนบ่อน้ำบาดาลอำเภอภูเรือ จังหวัดเลย
(ที่มา : กรมทรัพยากรน้ำบาดาล, พ.ศ. ๒๕๖๓)

- แหล่งน้ำผิวดิน ได้แก่ น้ำในแม่น้ำ ลำน้ำ สระน้ำ และในพื้นที่ชุ่มน้ำที่เป็นน้ำจืด ปกติน้ำผิวดินจะได้รับการเติมจากฝนและเส้นทางลำห้วยเก่า

ภาพที่ ๒๑ แสดงแหล่งน้ำผิวดินอำเภอกูเรือ จังหวัดเลย
ที่มา : กรมการปกครอง ปรับแก้โดยกรมส่งเสริมการเกษตร ๓๐ มี.ค.๒๕๕๙
กรมพัฒนาที่ดิน ๒๕๖๑-๒๕๖๒
NASA EARTH DATA ALOS Satellite

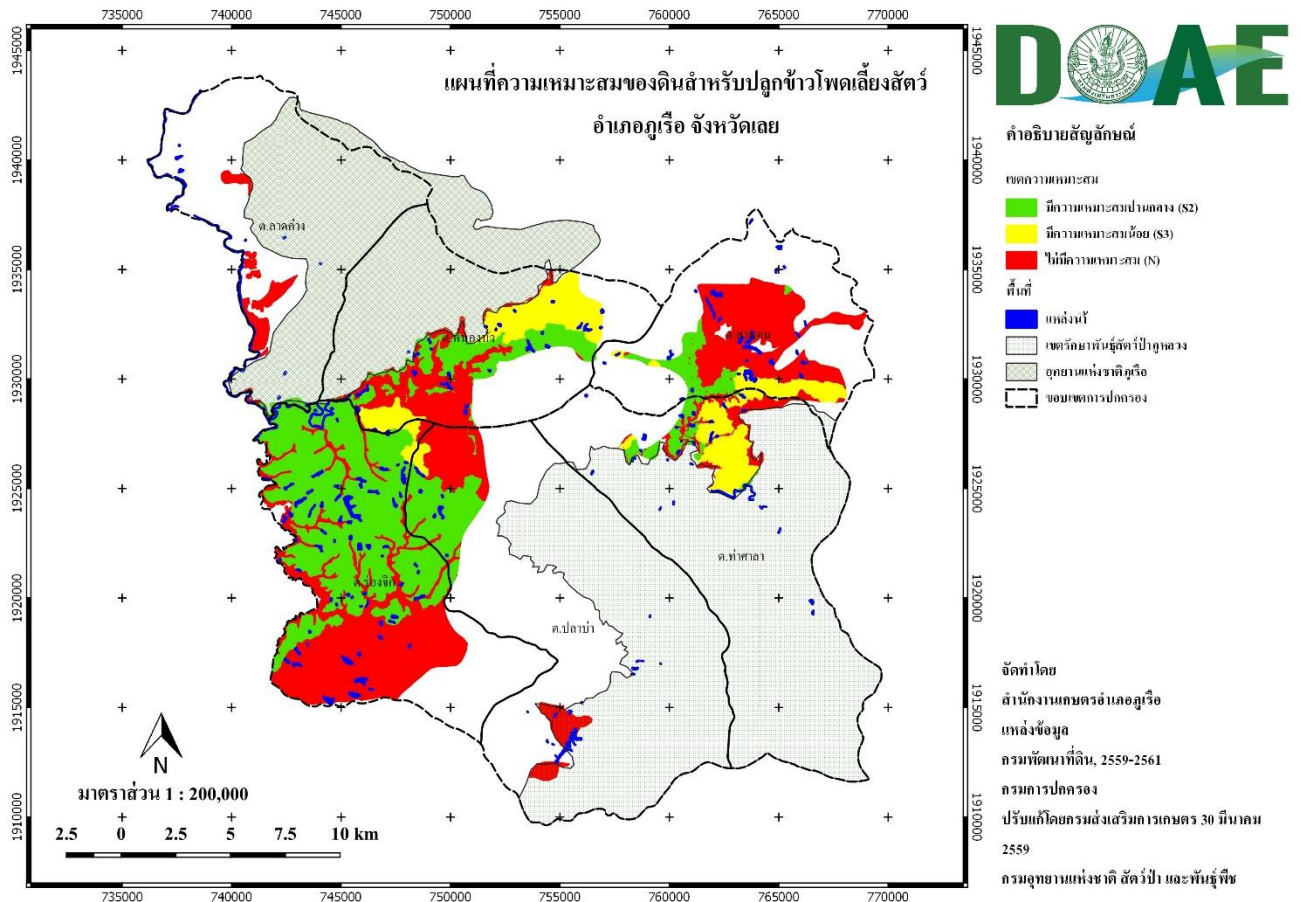
๒.๑.๓ สิ้นค้าเกษตรที่สำคัญ

๒.๑.๓.๑ ชนิดสินค้า ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์

๑) พื้นที่เหมาะสม/ไม่เหมาะสม

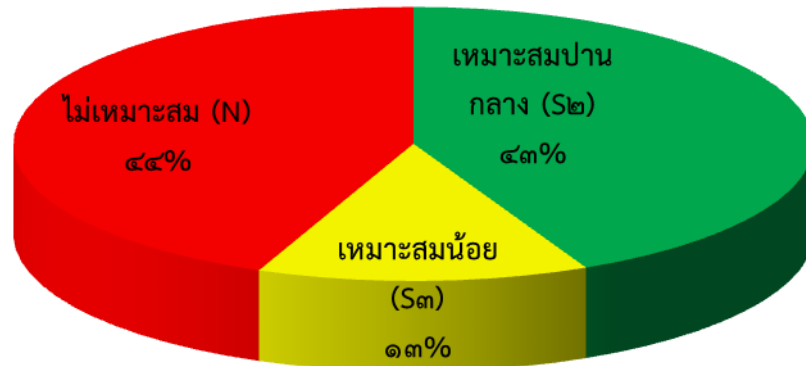
(๑) เขตความเหมาะสม

อำเภอภูเรือ มีพื้นที่ที่เหมาะสมสำหรับปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ทั้งหมด จำนวน ๑๒๐,๕๕๑ ไร่ พื้นที่เหมาะสมปานกลาง (S๒) จำนวน ๕๑,๗๓๕ ไร่ คิดเป็นร้อยละ ๔๒.๙๑ พื้นที่เหมาะสมน้อย (S๓) จำนวน ๑๖,๑๓๗ ไร่ คิดเป็นร้อยละ ๑๓.๓๘ และพื้นที่ไม่เหมาะสม (N) จำนวน ๕๒,๖๗๙ ไร่ คิดเป็นร้อยละ ๔๓.๖๙

ภาพที่ ๒๒ แสดงเขตความเหมาะสม (พื้นที่ศักยภาพ) สำหรับปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ อำเภอภูเรือ (ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอภูเรือ, พ.ศ.๒๕๖๒)

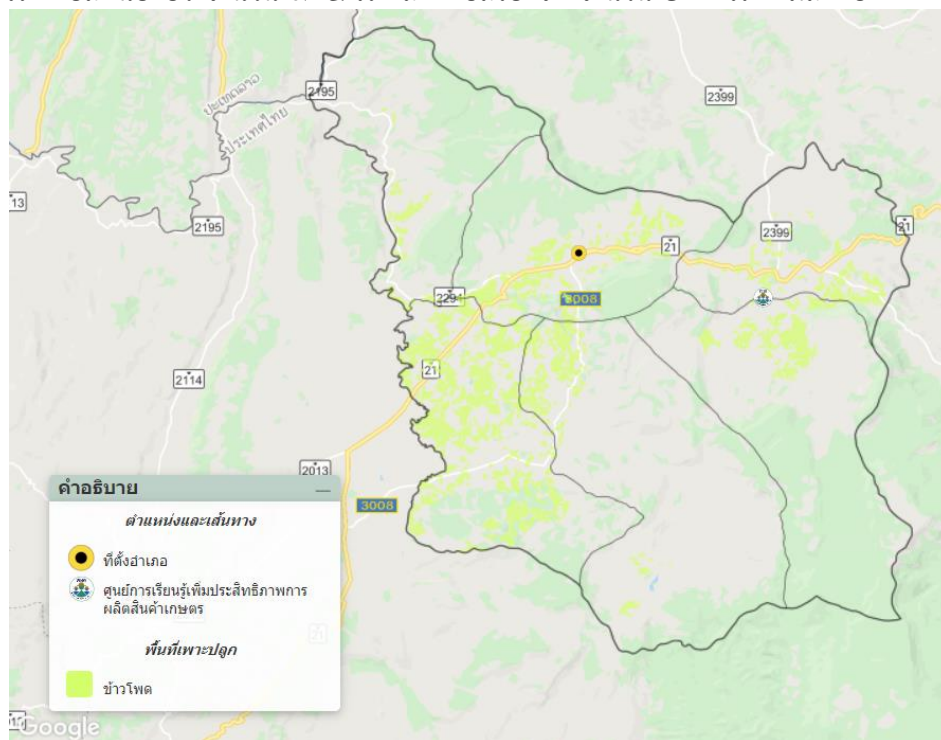
แผนภูมิแสดงร้อยละแต่ละระดับชั้นความเหมาะสมสำหรับ
ปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ อำเภอกูเรือ จังหวัดเลย

ภาพที่ ๒๓ แสดงร้อยละแต่ละระดับชั้นความเหมาะสมสำหรับข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ อำเภอกูเรือ
(ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอกูเรือ, พ.ศ.๒๕๖๓)

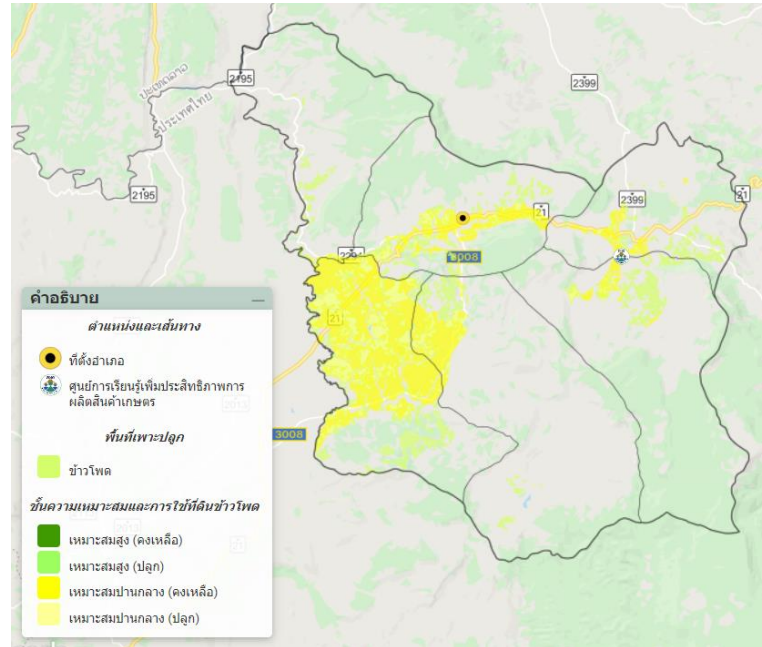
(๒) พื้นที่ปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์

อำเภอกูเรือ จังหวัดเลย มีพื้นที่ปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ จำนวน ๘,๔๘๒ ไร่ โดยปลูกมากที่สุดคือ ตำบลลาดค่าง จำนวน ๒,๑๑๖ ไร่ รองลงมาคือตำบลปลาบ่า จำนวน ๒,๐๙๕ ไร่ ตำบลสานตม จำนวน ๑,๔๑๙ ไร่ ตำบลท่าศาลา จำนวน ๑,๓๑๘ ไร่ ตำบลหนองบัว จำนวน ๙๐๔ ไร่ และตำบลร่องจิก จำนวน ๖๓๐ ไร่ ตามลำดับ

ภาพที่ ๒๔ แสดงพื้นที่ปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ (พื้นที่ปลูกจริง) อำเภอกูเรือ
ที่มา : <http://agri-map-online.moac.go.th/>

(๓) พื้นที่ปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ ตามระดับชั้นความเหมาะสม
อำเภอภูเรือ มีพื้นที่ปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ ตามระดับชั้นความเหมาะสม จำนวน ๕๑,๗๓๕ ไร่
แบ่งเป็นปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์บนพื้นที่เหมาะสมปานกลาง (S๒) จำนวน ๑๓,๓๔๔ ไร่ คิดเป็นร้อยละ ๒๕.๗๙ คงเหลือ
พื้นที่เหมาะสมปานกลาง (S๒) จำนวน ๓๘,๓๙๑ ไร่ คิดเป็นร้อยละ ๗๔.๒๑

ภาพที่ ๒๕ แผนที่แสดงพื้นที่ปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ ตามระดับชั้นความเหมาะสม อำเภอภูเรือ
ที่มา : <http://agri-map-online.moac.go.th/>

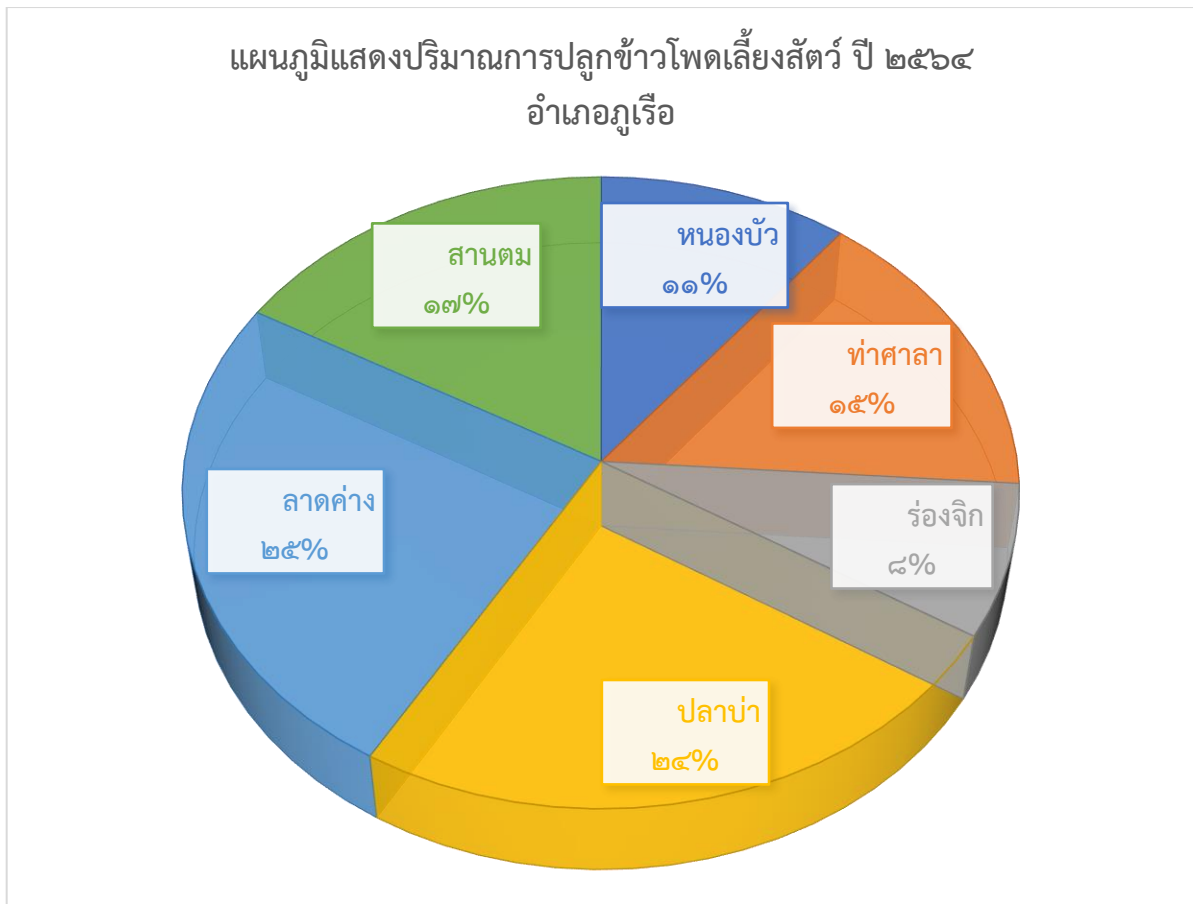
๒) ปริมาณการผลิต

อำเภอภูเรือ มีผลผลิตข้าวโพดเลี้ยงสัตว์เฉลี่ย ๗๙๐ กิโลกรัมต่อไร่ปริมาณผลผลิตทั้งอำเภอ ๖,๗๒๕ตัน

ตารางที่ ๑๘ แสดงปริมาณการปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ อำเภอภูเรือ จังหวัดเลย

ตำบล	ครัวเรือน เกษตรกร	พื้นที่ปลูก (ไร่)	พื้นที่เกี่ยวเกี่ยว (ไร่)	ผลผลิต (ตัน)	ผลผลิตต่อไร่ (ตัน)
หนองบัว	๗๘	๙๐๔	๙๐๔	๗๑๔	๐.๗๙
ท่าศาลา	๘๔	๑,๓๑๘	๑,๓๑๘	๑,๐๔๑	๐.๗๙
ร่องจิก	๕๖	๖๖๑	๖๖๑	๕๒๒	๐.๗๙
ปลาบ่า	๑๑๙	๒,๐๙๕	๒,๐๙๕	๑,๖๕๕	๐.๗๙
ลาดค่าง	๑๕๔	๒,๑๑๖	๒,๑๑๖	๑,๖๗๑	๐.๗๙
सानทม	๖๐	๑,๔๑๙	๑,๔๑๙	๑,๑๒๑	๐.๗๙
รวม	๕๔๓	๘,๕๑๓	๘,๕๑๓	๖,๗๒๕	๐.๗๙

ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอภูเรือ, พ.ศ. ๒๕๖๔

ภาพที่ ๒๖ แสดงปริมาณการปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ อำเภอภูเรือ จังหวัดเลย
(ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอภูเรือ, ๒๕๖๔)

๓) สถานการณ์ใช้เทคโนโลยีการผลิต

(๑) การใช้พันธุ์ดี

การเลือกพันธุ์ ผลผลิตสูง ฝักใหญ่ แขนงเล็ก น้ำหนักเมล็ดมาก ต้นและรากแข็งแรง หักล้มง่าย กาบหุ้มปลายฝักมิด ต้านทานต่อโรคและแมลงศัตรูพืช เจริญเติบโตดีและเหมาะสมกับสภาพดินฟ้าอากาศ ควรเลือกใช้พันธุ์ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ลูกผสม เช่น พันธุ์นครสวรรค์ ๓ นครสวรรค์ ๕ ของภาครัฐ รวมทั้งพันธุ์ของภาคเอกชน ซึ่งเป็นพันธุ์ที่มีศักยภาพในการให้ผลผลิตสูงเมื่อปลูกในสภาพนา ทั้งนี้การปลูกสภาพดังกล่าวมีการใช้ปัจจัยการผลิตต่างๆ ค่อนข้างสมบูรณ์ เช่น ปุ๋ย และน้ำชลประทาน ลักษณะพันธุ์ข้าวโพดที่เหมาะสมสำหรับพื้นที่นา คือ มีลำต้นและระบบรากแข็งแรง ไม่หักล้มง่าย ทนทานต่อน้ำท่วมขัง นอกจากนี้เมล็ดพันธุ์ควรมีความงอกมากกว่า ๙๐ เปอร์เซ็นต์และมีความแข็งแรงสูง

(๒) การเตรียมดิน

เพื่อให้ผิวดินอ่อนตัว และห่อหุ้มเมล็ดข้าวโพดให้ชื้นอยู่เสมอ และให้ดินมีอากาศถ่ายเทสะดวก และทำลายหญ้าวัชพืชให้แห้งตายและฝังกลบซากวัชพืชเดิมให้จมดิน การไถพรวนควรไถอย่างน้อย ๒ ครั้ง ภายใต้หลักการ ไถตะให้ลึก ไถแปรให้ดินแตกละเอียด

๑. ไถตะ การไถด้วยพล ๓ หรือพล ๔ ควรไถให้ลึกประมาณ ๓๐ ซม.เพราะการไถลึก จะทำให้ดินเก็บน้ำได้มาก และตากดินไว้ประมาณ ๑๐-๑๕ วัน เพื่อทำลายวัชพืชและศัตรูพืชในดินบางชนิด

๒. ไถแปร ควรไถด้วยพล ๗ โดยไถขวางรอยเดิมของไถตะเพื่อย่อยดินก้อนใหญ่ให้แตก ทำให้ดินมีความร่วนซุยมากยิ่งขึ้น เพื่อให้เมล็ดพันธุ์งอกได้อย่างสม่ำเสมอ

(๓) การปลูก

๑. ใช้เครื่องปลูก เลือกรูงานหยอดให้เหมาะกับขนาดของเมล็ดพันธุ์ ซึ่งจะระบุไว้ที่ถุง โดยทั่วไปจะใช้ระยะห่างระหว่างแถว ๗๕ ซม. ระยะระหว่างหลุมประมาณ ๒๐-๒๕ ซม. โดยปริมาณเมล็ดที่ใช้จะประมาณ ๓-๓.๕ กก./ไร่ และจะมีจำนวนต้นข้าวโพด/ไร่ ประมาณ ๘,๕๓๓-๑๐,๖๐๐ ต้นต่อไร่ ควรหยอดเมล็ดข้าวโพดให้ลึก ๒.๕-๓ นิ้ว

๒. ใช้คนปลูก ในหลายพื้นที่โดยเฉพาะทางภาคเหนือ จะใช้เชือกในการกำหนดระยะให้มีระยะห่างระหว่างร่องประมาณ ๗๐ ซม. แล้วใช้จอบขุด หยอดเมล็ด ๑-๒ เมล็ดแล้วกลบ โดยจำนวนเมล็ดที่หยอดและระยะห่างระหว่างหลุมขึ้นอยู่กับสายพันธุ์ว่า สายพันธุ์นั้นเหมาะกับการปลูกกี่ได้ดีเพียงใด

(๔) ระบบการให้น้ำ

การให้น้ำชลประทาน ควรให้น้ำครั้งแรกหลังจากพรวนดินแฉกร่อง เมื่อต้นข้าวโพดอายุได้ประมาณ ๒๐-๒๕ วัน ตลอดฤดูปลูกข้าวโพดควรได้รับน้ำอย่างน้อย ๔ ครั้ง พิจารณาจากความชื้นดิน หรือ อาการเหี่ยวของใบข้าวโพด

- ครั้งที่ ๑ เมื่อข้าวโพดอายุ ๒๐-๒๕ วัน

- ครั้งที่ ๒ เมื่อข้าวโพดอายุ ๔๐-๔๕ วัน

- ครั้งที่ ๓ เมื่อข้าวโพดอายุ ๖๐-๖๕ วัน

- ครั้งที่ ๔ เมื่อข้าวโพดอายุ ๘๐ วัน ข้าวโพดเป็นพืชที่ไม่ชอบน้ำท่วมขัง โดยเฉพาะในระยะแรกของการเจริญเติบโต ซึ่งตายอดยังมาโผล่พื้นดิน อาจทำให้ต้นกล้าเน่าตายได้

(๕) การดูแลรักษา ...

(๖) การใส่ปุ๋ย

แบ่งได้ ๒ ครั้ง เพื่อให้มีธาตุอาหารเพียงพอกับการสร้างผลผลิตได้เต็มที่ ดังนี้

๑. ปุ๋ยรองพื้น ควรใส่รองกันหลุม หรือโรยเป็นแถวแล้วกลบพร้อมปลูก ใช้ปุ๋ยสูตร ๑๖-๒๐-๐ หรือ ๑๕-๑๕-๑๕ ในปริมาณ ๒๐ กิโลกรัม/ไร่

๒. ปุ๋ยยูเรีย เมื่อข้าวโพดมีอายุ ๒๕-๓๐ วัน ควรมีการใส่ปุ๋ยอีกครั้งหนึ่ง โดยใช้ปุ๋ยยูเรีย ๔๖-๐-๐ ในปริมาณ ๒๐-๒๕ กิโลกรัม/ไร่

ข้อเสนอแนะ ควรใส่ปุ๋ยพร้อมกับการกำจัดวัชพืชมื้อข้าวโพดอายุได้ ๒๐-๓๕ วัน หรือสูงแค่เข่า โดยใส่แบบโรยข้างแถวให้ห่างจากโคนต้นประมาณ ๑ คืบ แล้วใช้ดินกลบ

(๗) การเก็บเกี่ยว

ควรเก็บเกี่ยวเมื่อข้าวโพดแก่จัดและเก็บในช่วงที่อากาศแห้ง ถ้ามีฝนตกควรงดการเก็บเกี่ยวเพราะฝักจะเน่าได้ง่ายไม่ควรเก็บเกี่ยวข้าวโพดก่อนกำหนด แต่ถ้าต้องการพื้นที่เพื่อปลูกพืชรุ่น ๒ ก็สามารถตัดยอดข้าวโพดออกปล่อยให้ฝักข้าวโพดแห้งบนต้นได้ การตัดยอดและใบข้าวโพดออกเป็นการเปิดหน้าดินให้พืชรุ่น ๒ ได้รับแสงแดดโดยไม่ต้องรีบเก็บเกี่ยวก่อนกำหนด การตัดยอดข้าวโพดหลังจากข้าวโพดออกใหม่แล้ว ๑ เดือน เป็นต้นไป ไม่ทำให้ผลผลิตลดลง

ถ้าข้าวโพดไม่แก่เต็มที่ความชื้นจะยังสูง ทำให้กะเทาะเมล็ดยากเกิดบาดแผลได้ง่ายจึงควรปล่อยให้ข้าวโพดแห้งคาต้นก่อนจึงเก็บเกี่ยวโดยหักฝักข้าวโพดให้หัวห้อยลง วิธีจะป้องกันการเข้าทำลายของแมลงทางปลายฝักได้ และสามารถป้องกันความชื้นหรือน้ำที่ปลายฝักได้

ข้าวโพดที่หักมาแล้ว ควรคัดฝักเสียออกไป เช่นฝักที่มีหนอนแมลงเจาะทำลายหรือฝักที่มีเชื้อราขึ้น จะทำให้เชื้อราไม่แพร่ระบาดไปยังฝักที่ดี แล้วจึงนำฝักที่ดีไปตากให้แห้งโดยเร็ว

(๘) การปฏิบัติหลังการเก็บเกี่ยว

วิธีการลดความชื้น แบ่งออกเป็น ๒ วิธีการ ดังนี้

๑. การตากแดด เป็นวิธีที่นิยมใช้กันทั่วไป โดยเฉพาะการตากเมล็ดบนลานคอนกรีต เนื่องจากมีค่าใช้จ่ายต่ำ ในวันที่มีแดดดีสามารถลดความชื้นได้ถึง ๗ เปอร์เซ็นต์ แต่มักจะมีปัญหาจากฝนที่ตกอยู่เสมอในช่วงต้นฤดูการเก็บเกี่ยวข้าวโพด

๒. การใช้เครื่องลดความชื้น โดยหลักการแล้วเครื่องลดความชื้นเมล็ดพืชแบบต่าง ๆ มีหลักการทำงานที่คล้ายกัน คือ การเป่าลมที่ถูกปรับสภาพให้มีความชื้นสัมพัทธ์ต่ำ โดยการเพิ่มอุณหภูมิของอากาศให้ผ่านเข้าไปในกองเมล็ดพืช เพื่อให้เกิดการระเหยของน้ำออกจากเมล็ดพืช ดังนั้น องค์ประกอบของเครื่องอบ จึงมีเพียง ๓ ส่วน คือ โครงสร้างที่เป็นภาชนะสำหรับบรรจุเมล็ด เครื่องเป่า และต้นกำเนิดความร้อนซึ่งสามารถแบ่งออกเป็น ๒ ชนิด ตามลักษณะการทำงาน คือ ชนิดเมล็ดพืชอยู่นิ่งและชนิดเมล็ดพืชไหล

การเก็บรักษา

เกษตรกรส่วนมากมียุ่งไว้สำหรับเก็บฝักข้าวโพด และฝักข้าวโพดที่เก็บเกี่ยวมาจะถูกนำเข้ายุ้งโดยไม่มีการจัดการใด ๆ ทั้งสิ้น ระยะเวลาเก็บรักษาโดยเฉลี่ยนานประมาณ ๑ เดือน แบบของยุ้งเก็บข้าวโพดจะมีหลายแบบ เช่น ทำคอกบริเวณใต้ถุนบ้าน หรือยุ้งแยกต่างหากจากบ้าน พื้นเสมอดินหรือยกพื้น พื้นยุ้งอาจทำด้วยไม้ไผ่ ไม้กระดาน หรือพื้นคอนกรีตและบางยุ้งไม่มีพื้นกองกับดินโดยตรง

เมื่อเก็บข้าวโพดมาใหม่ ๆ ความชื้นในเมล็ดยังสูง อัตราการหายใจสูง ทำให้เกิดความร้อนมากขึ้น การเก็บรักษาข้าวโพดไว้ในยุ้ง อุณหภูมิภายในจะสูงกว่าภายนอก ๒-๕ องศาเซลเซียส ความชื้นสัมพัทธ์มีมากถึง ๙๐-๙๕ เปอร์เซ็นต์ เป็นผลให้เกิดสภาวะที่เหมาะสมสำหรับเชื้อราในการสร้างสารพิษอะฟลาทอกซินออกมา อัตราการลดความชื้น โดยธรรมชาติภายในกองข้าวโพดภายในยุ้งนั้น ประมาณ ๑-๒ เปอร์เซ็นต์ ต่อสัปดาห์และต้องใช้ระยะเวลาเกินกว่า ๑ เดือน ความชื้นจึงจะลดลงถึงระดับ ๑๔ เปอร์เซ็นต์

การปรับปรุงยุ้งเก็บข้าวโพดให้มีการถ่ายเทอากาศที่ดี สามารถระบายความร้อนและความชื้นออกจากกองข้าวโพดได้อย่างเพียงพอ จะทำให้บริเวณผิวของฝักข้าวโพดแห้งขึ้น ซึ่งช่วยลดการเกิดสารอะฟลาทอกซินได้ ส่วนการทำท่อระบายอากาศภายในยุ้ง พบว่าในทางปฏิบัติแล้วมีความยุ่งยากมาก

แมลงศัตรูในโรงเก็บจะเริ่มพบการเข้าทำลายหลังจากเก็บรักษาไว้นานประมาณ ๑ เดือน และปริมาณการเข้าทำลายจะเพิ่มมากขึ้นตามระยะเวลาการเก็บรักษา

(๙) การป้องกันกำจัดโรคและแมลงศัตรู

การใช้สารเคมี อาจใช้ทันทีหลังปลูกข้าวโพดหรือพ่นกำจัดวัชพืชหลังข้าวโพดและวัชพืชงอกแล้ว การใช้สารเคมีเป็นวิธีที่สะดวกและประหยัด แต่ต้องระมัดระวังเพราะอาจเป็นอันตรายต่อคน พืชอื่น ๆ และสิ่งแวดล้อม ควรฉีดพ่นขณะที่ดินยังมีความชื้นอยู่ สารเคมีที่แนะนำมีดังนี้

อาหารราซิน ๘๐ ในอัตรา ๓๗๕-๗๕๐ กรัม ผสมน้ำ ๖๐-๘๐ ลิตร/ไร่ผสมอะลาคลอร์ ๕๐๐-๗๕๐ ซีซี ผสมน้ำ ๖๐-๘๐ ลิตร พ่นในพื้นที่ ๑ ไร่ ในขณะที่ดินมีความชื้นใช้ก่อนข้าวโพดงอก (และก่อนหญ้าออกหรือหญ้าออกต้นเล็กไม่เกิน ๓ ใบ) ถ้าเป็นดินเหนียวให้ใช้เพิ่มขึ้นอีก ใช้ควบคุมวัชพืชใบกว้างและใบแคบได้ดีเป็นพืชต่อฝักและพืชตระกูลถั่ว ดังนั้นถ้าจะปลูกถั่วตามหลังข้าวโพด ไม่ควรใช้อาหารราซินและอะลาคลอร์ ใช้ฉีดพ่นวัชพืชก่อนข้าวโพดงอก ใช้อัตรา ๕๐๐-๑,๐๐๐ ซีซี/ไร่ กำจัดวัชพืชใบแคบได้ดี เป็นพืชต่อข้าวฟ่าง ดังนั้นถ้าจะปลูกข้าวฟ่างตามหลังข้าวโพด ไม่ควรใช้อะลาคลอร์

๔) ปฏิทินการเพาะปลูก

เกษตรกรในอำเภอภูเรือ มีการปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ ดังนี้

ชื่อสินค้า	ม.ค.	ก.พ.	มี.ค.	เม.ย.	พ.ค.	มิ.ย.	ก.ค.	ส.ค.	ก.ย.	ต.ค.	พ.ย.	ธ.ค.
ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์				↔		↔				↔		↔

สัญลักษณ์ ↔ ช่วงฤดูปลูก △ ปลูกสูงสุด
 ↔ ช่วงฤดูเก็บเกี่ยว ▽ เก็บเกี่ยวสูงสุด

ภาพที่ ๒๗ แสดงปฏิทินการเพาะปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ ในอำเภอภูเรือ จังหวัดเลย
 (ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอภูเรือ, พ.ศ.๒๕๖๔)

๕) ต้นทุนการผลิต

อำเภอภูเรือ มีต้นทุนการผลิต ดังรายละเอียดตามตารางที่ ๒๐

ตารางที่ ๑๙ แสดงต้นทุนการผลิตข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ ปี ๒๕๖๓ อำเภอภูเรือ จังหวัดเลย

ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์

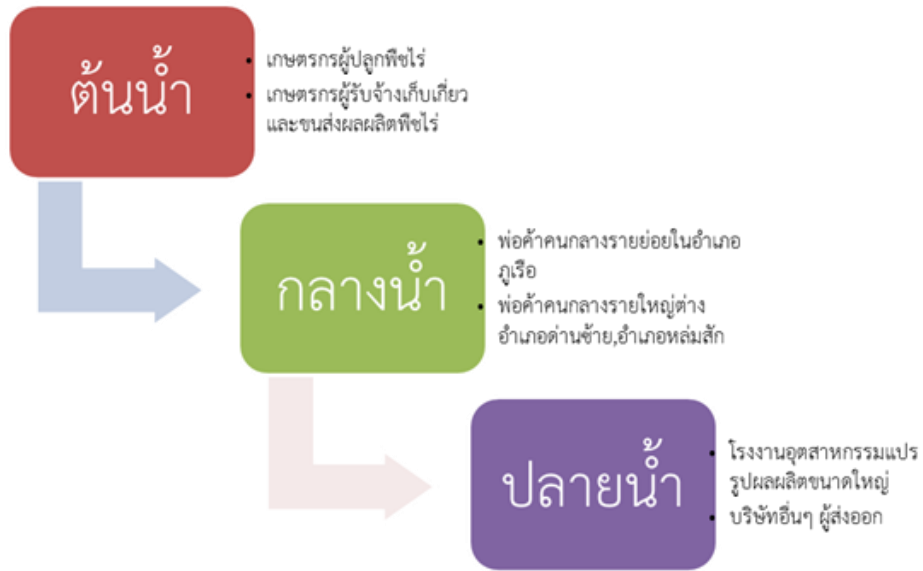
รายการ	บาท/ไร่
ค่าจ้างไถเตรียมดิน	๕๒๐.๐๐
ค่าเมล็ดพันธุ์ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ ใช้ ๓ กก./ไร่ ๑๗๐ บาท	๕๑๐.๐๐
ค่าจ้างแรงงานปลูก	๕๐๐.๐๐
ค่าปุ๋ย	๙๘๐.๐๐
ค่าสารกำจัดโรคและแมลงศัตรูพืช	๖๐๐.๐๐
ค่าสารกำจัดวัชพืช	๑๕๐.๐๐
ค่าจ้างแรงงานกำจัดศัตรูพืช	๒๕๐.๐๐
ค่าจ้างแรงงานเก็บเกี่ยว (แรงงานคน) จำนวน ๓๕ กระสอบ ๆ ละ ๒๐ บาท	๗๐๐.๐๐
ค่าขนส่ง	๑๐๐.๐๐
อื่นๆ เช่น ค่าน้ำมันเชื้อเพลิง	๓๐๐.๐๐
รวมเป็นเงิน	๔,๖๑๐.๐๐
ปริมาณผลผลิต (กิโลกรัม/ไร่)	๗๔๘.๐๐
ราคาขายผลผลิต (บาท/กิโลกรัม)	๖.๕๐
รวมเป็นเงิน	๔,๘๖๒.๐๐
รวมเป็นเงินสุทธิ	๒๕๒.๐๐

(ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอภูเรือ, พ.ศ.๒๕๖๓)

๖) สถานการณ์การตลาด/วิธีการตลาด

อำเภอภูเรือ มีจุดรับซื้อผลผลิตของพืชเป้าหมาย ทั้งของผู้ประกอบการ สหกรณ์ กลุ่มรวบรวม เช่น ลานรับซื้อผลผลิตทางการเกษตร ข้อมูลที่สำรวจได้แก่ จำนวนลานรับซื้อผลผลิตทางการเกษตร กำลังการผลิตที่สามารถรองรับผลผลิตทางการเกษตร

(๑) วิธีการตลาด

ภาพที่ ๒๘ แสดงวิธีการตลาดข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ อำเภอภูเรือ จังหวัดเลย (ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอภูเรือ, พ.ศ.๒๕๖๔)

(๒) แหล่งรับซื้อผลผลิต/ โรงงานแปรรูป

อำเภอภูเรือ มีแหล่งรับซื้อผลผลิต จำนวน แห่ง

อำเภอภูเรือ มีจุดรับซื้อผลผลิตของพืชเป้าหมาย ทั้งของผู้ประกอบการ สหกรณ์ กลุ่มรวบรวม เช่น ลานรับซื้อผลผลิตทางการเกษตร ข้อมูลที่สำรวจได้แก่ จำนวนลานรับซื้อผลผลิตทางการเกษตร กำลังการผลิตที่สามารถรองรับผลผลิตทางการเกษตร

ตารางที่ ๒๐ แสดงแหล่งรับซื้อผลผลิตทางการเกษตรพืชไร่ อำเภอภูเรือ

ที่	ชื่อ	ที่ตั้ง	จุดรับซื้อผลผลิตทางการเกษตร		
			โซน	X	Y
๑	ลาน ศศิประภา	ม.๕ ต.सानทม	๔๗	๗๖๒๐๙๙	๑๙๒๙๕๕๘
๒	ลาน สมจิตร	ม.๑ ต.सानทม	๔๗	๗๖๔๗๕๐	๑๙๓๐๕๗๓
๓	ลาน กิจธงชัย	ม.๒ ต.ร่องจิก	๔๗	๗๔๕๓๐๐	๑๙๒๑๐๔๖
๔	ลาน ส.ธนวัฒน์	ม.๒ ต.ร่องจิก	๔๗	๗๔๖๐๙๙	๑๙๑๙๘๑๓
๕	ลาน ร้านวานิช	ม.๒ ต.ร่องจิก	๔๗	๗๔๖๖๔๗	๑๙๑๙๙๙๗

จุดรับซื้อผลผลิตทางการเกษตร		
ที่	ลานรับซื้อ	รองรับผลิต (ตัน/ปี)
๑	ลาน ศศิประภา(ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ , มันสำปะหลัง)	๕๐๐
๒	ลาน สมจิตร(ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ , มันสำปะหลัง)	๖๐๐
๓	ลาน กิจจงชัย(ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ , มันสำปะหลัง)	๕๐๐
๔	ลาน ส.ธนวัฒน์(ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ , มันสำปะหลัง)	๗๐๐
๕	ลาน ร้านวานิช(ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ , มันสำปะหลัง)	๕๐๐

๗) เกษตรกรต้นแบบในพื้นที่

อำเภอภูเรือ มีเกษตรกรที่เป็นต้นแบบในพื้นที่ โดยมีเกษตรกรที่เป็น Smart Farmer ต้นแบบ ด้านต่างๆ จำนวน ๑๕ ราย และมี Smart Farmer ซึ่งมีเกษตรกรที่เป็น Smart Farmer แปลงใหญ่ จำนวน ๓ ราย

องค์ความรู้ทักษะความชำนาญ

เกษตรกรมีความรู้ ความชำนาญ องค์ความรู้ในเทคโนโลยีการผลิต ที่มีความโดดเด่น ดังนี้

ตารางที่ ๒๑ แสดง Smart Farmer ต้นแบบใน อำเภอภูเรือ จังหวัดเลย

ที่	ชื่อ - สกุล	ที่อยู่	ปีที่เริ่ม	ทักษะความชำนาญ/สาขา
๑	ว่าที่ ร.ต.อาวุธ โกษาจันทร์	๑๐๙ ม.๑ ต.सानตม		เศรษฐกิจพอเพียง, ปาล์ม
๒	นายบุญหนัก ศรีบุรินทร์	๓๗/๕ ม.๒ ต.ปลาบ่า		ดินและปุ๋ย, ผักปลอดสารพิษ
๓	นางกิตติกา ศรีบุรินทร์	๑๔ ม.๔ ต.ร่องจิก		พืชสวน,แปลงใหญ่แก้วมังกร
๔	นายจันทักษ์ อาจสมบาล	๙๓ ม.๒ ต.ลาดค่าง		กลุ่มวิสาหกิจแปรรูปผลผลิต
๕	นายสมศักดิ์ ธัญญารักษ์	๑๖ ม.๕ ต.सानตม		พืชสวน ไร่นาสวนผสม
๖	นางเสถียร ธัญญารักษ์	๑๖ ม.๕ ต.सानตม		แปลงใหญ่ไม้ดอก(คริสต์มาส,
๗	นายทองดี ศรีบุรินทร์	๑๗๙ ม.๒ ต.หนองบัว		เกษตรผสมผสาน, เกษตร
๘	นายกิตติพันธ์ ชาวนา	๒๓๖ ม.๔ ต.หนองบัว		เห็ดหอม
๙	นางณัฐริกา ศรีสวัสดิ์	๔๗ ม.๓ ต.หนองบัว		แปลงใหญ่ไม้ดอก(คริสต์มาส
๑๐	นายอนุพงศ์ วงศ์ป้อง	๙๒ ม.๙ ต.सानตม		ปศุสัตว์ โค
๑๑	นายสมเดช ไชยแสงกล้า	๙๗ ม.๔ ต.หนองบัว		พืชสวน,ไม้ผล
๑๒	นายรุ่งสยาม สวัสดิ์	๒๕๒ ม.๔ ต.หนองบัว		เกษตรอินทรีย์
๑๓	นายสิทธิศักดิ์ ยอดสังวาลย์	๑๕๙ ม.๒ ต.หนองบัว		เลี้ยงไก่ ฟริกไทย
๑๔	นายเสวียน วังคำ	๕๐ ม.๗ ต.ร่องจิก		ดิน, การจัดการดินและปุ๋ย
๑๕	นายเผชิญ สิงหาญจนกุล	๔๓ ม.๓ ต.ลาดค่าง		เกษตรผสมผสาน, กาแฟ

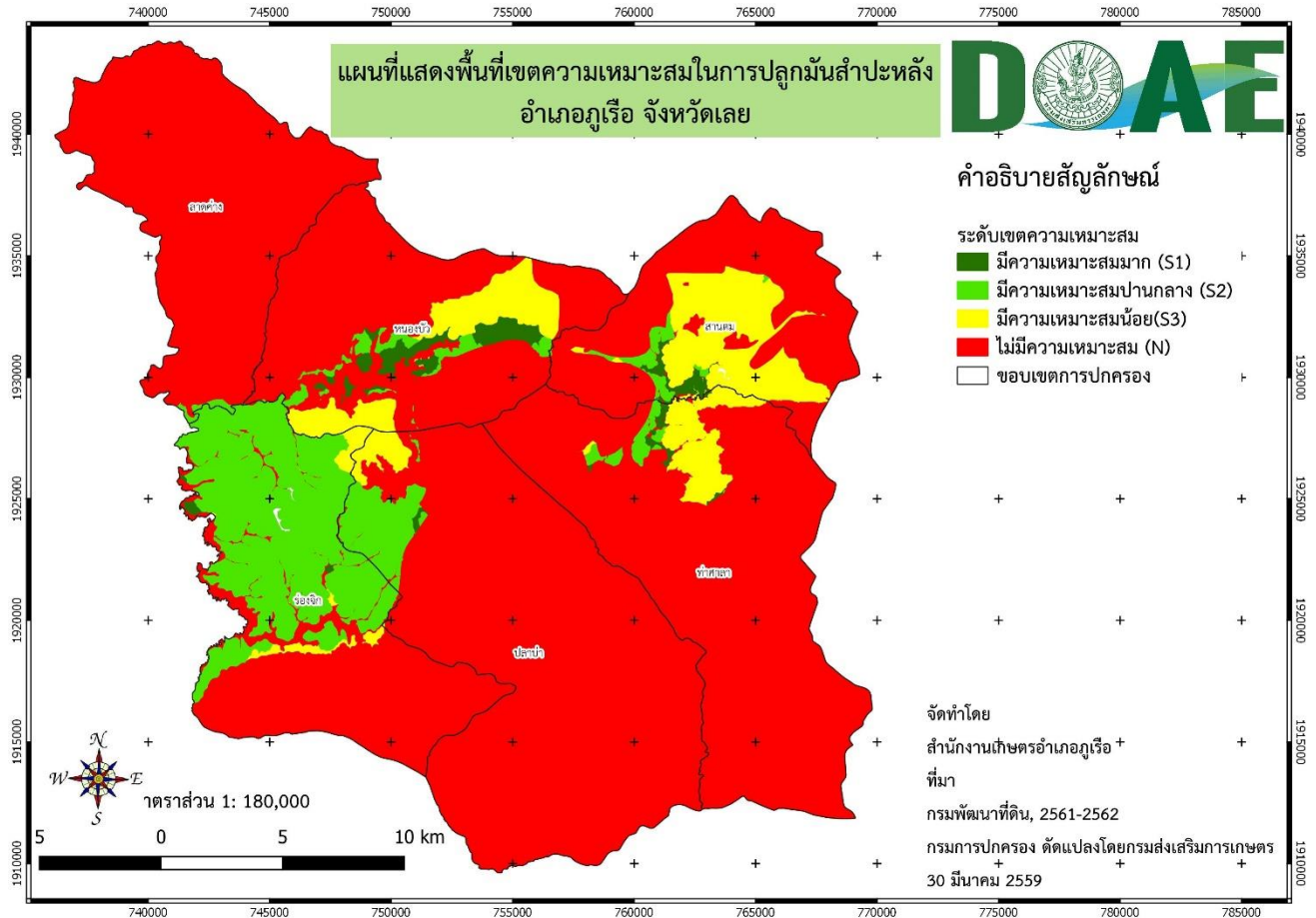
(ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอภูเรือ, พ.ศ. ๒๕๖๓)

๒.๑.๓.๒ ชนิดสินค้ำมันสำปะหลัง

๑) พื้นที่เหมาะสม/ไม่เหมาะสม

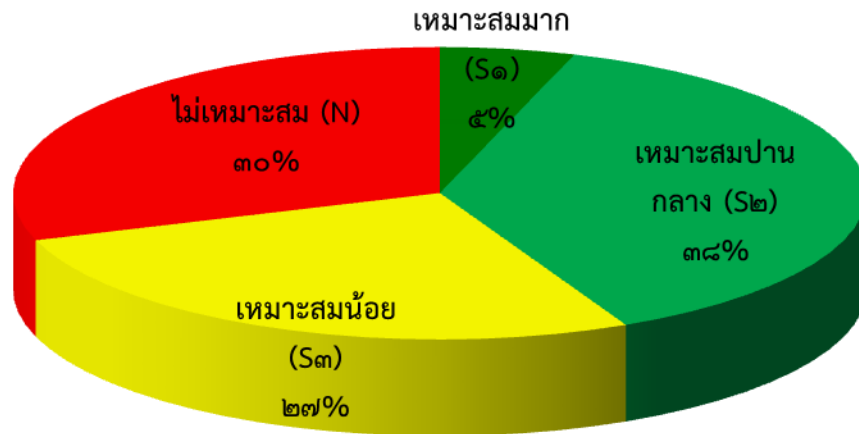
(๑) เขตความเหมาะสม

อำเภอภูเรือ มีพื้นที่ที่เหมาะสมสำหรับปลูกมันสำปะหลัง จำนวน ๑๒๐,๗๙๓.๕๒ ไร่ แบ่งเป็นพื้นที่ที่มีความเหมาะสมมาก (S๑) จำนวน ๖,๑๗๘ ไร่ คิดเป็นร้อยละ ๕.๑๑ พื้นที่เหมาะสมปานกลาง (S๒) จำนวน ๔๕,๕๕๖ ไร่ คิดเป็นร้อยละ ๓๗.๗๑ พื้นที่เหมาะสมน้อย (S๓) จำนวน ๓๒,๕๔๐ ไร่ คิดเป็นร้อยละ ๒๖.๙๓ และพื้นที่ไม่เหมาะสม (N) จำนวน ๓๖,๕๒๐ ไร่ คิดเป็นร้อยละ ๓๐.๒๓

ภาพที่ ๒๙ แผนที่แสดงเขตความเหมาะสม (พื้นที่ที่มีศักยภาพ) สำหรับปลูกมันสำปะหลัง อำเภอภูเรือ (ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอภูเรือ, พ.ศ.๒๕๖๒)

แผนภูมิแสดงร้อยละแต่ละระดับชั้นความเหมาะสมสำหรับ
ปลูग्มันสำปะหลัง อำเภอกูเรือ จังหวัดเลย

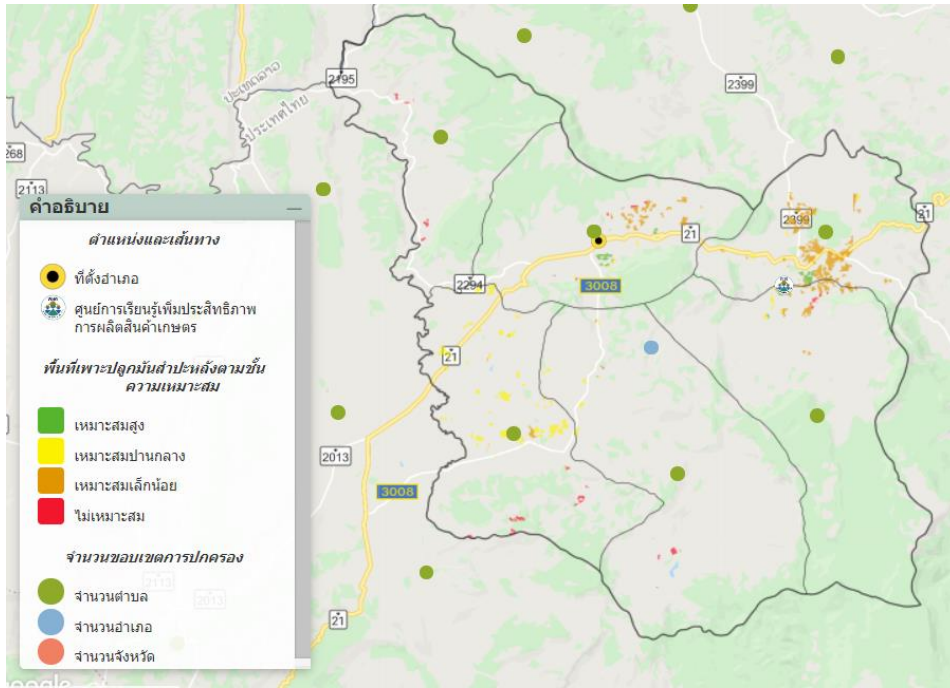
ภาพที่ ๓๐ แสดงร้อยละแต่ละระดับชั้นความเหมาะสมสำหรับปลูग्มันสำปะหลัง อำเภอกูเรือ
(ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอกูเรือ , พ.ศ.๒๕๖๒)

(๒) พื้นที่ปลูग्มันสำปะหลัง

อำเภอกูเรือ จังหวัดเลย มีพื้นที่การปลูग्มันสำปะหลัง จำนวน ไร่ ๔๓,๐๐๙ ไร่ โดยมีพื้นที่ปลูग्มากที่สุดคือ ตำบลปลาป่า จำนวน ๑๓,๖๙๔ ไร่ รองลงมาคือ ตำบลร่องจิก จำนวน ๑๐,๙๐๕ ไร่ ตำบลท่าศาลา จำนวน ๖,๒๒๑ ไร่ ตำบลสนามตม จำนวน ๔,๙๐๙ ไร่ ตำบลลาดค่าง จำนวน ๔,๑๖๐ ไร่ และตำบลหนองบัว จำนวน ๓,๑๒๐ ไร่ ตามลำดับ

(๓) พื้นที่ปลูग्มันสำปะหลัง ตามระดับชั้นความเหมาะสม

อำเภอกูเรือ มีพื้นที่ปลูग्มันสำปะหลัง ตามระดับชั้นความเหมาะสม จำนวน ๕๑,๗๓๓.๗๙ ไร่ แบ่งเป็นปลูग्บนพื้นที่ที่มีความเหมาะสมมาก (S๑) จำนวน ๔๓๖ ไร่ คิดเป็นร้อยละ ๐.๘๔ คงเหลือพื้นที่ที่มีความเหมาะสมมาก (S๑) จำนวน ๕,๗๔๒ ไร่ คิดเป็นร้อยละ ๑๑.๐๙ ปลูग्บนพื้นที่เหมาะสมปานกลาง (S๒) จำนวน ๑,๙๖๔ ไร่ คิดเป็นร้อยละ ๓.๗๙ คงเหลือพื้นที่ที่เหมาะสมปานกลาง (S๒) จำนวน ๔๓,๕๙๒ ไร่ คิดเป็นร้อยละ ๘๔.๒๖

ภาพที่ ๓๑ แผนที่แสดงพื้นที่ปลูกมันสำปะหลัง ตามระดับชั้นความเหมาะสม อำเภอภูเรือ
ที่มา : <http://agri-map-online.moac.go.th/>

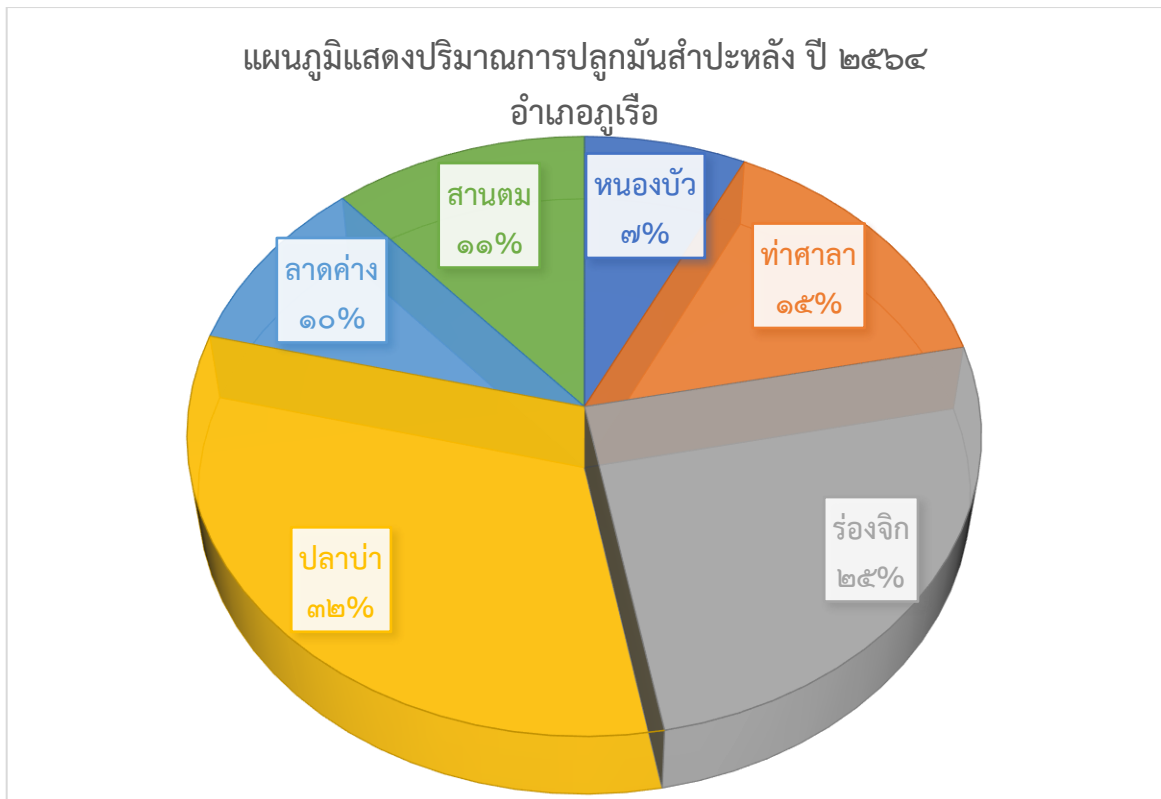
๒) ปริมาณการผลิต

อำเภอภูเรือ มีผลผลิตหัวมันสำปะหลังสดเฉลี่ย ๕,๒๐๐ กิโลกรัมต่อไร่ ปริมาณผลผลิตทั้งอำเภอ ๒๒๓,๓๙๔ ตัน

ตารางที่ ๒๒ แสดงปริมาณการปลูกมันสำปะหลัง อำเภอภูเรือ จังหวัดเลย

ตำบล	ครัวเรือนเกษตรกร	พื้นที่ปลูก (ไร่)	พื้นที่เก็บเกี่ยว (ไร่)	ผลผลิต (ตัน)	ผลผลิตต่อไร่ (ตัน)
หนองบัว	๒๓๓	๓,๑๒๐	๓,๑๑๔	๑๖,๑๙๒	๕.๒
ท่าศาลา	๔๑๗	๖,๒๒๑	๖,๒๑๓	๓๒,๓๐๗	๕.๒
ร่องจิก	๕๒๔	๑๐,๙๐๕	๑๐,๙๐๕	๕๖,๗๐๖	๕.๒
ปลาบ่า	๖๖๓	๑๓,๖๙๔	๑๓,๖๙๔	๗๑,๒๐๘	๕.๒
ลาดค่าง	๓๑๖	๔,๑๖๐	๔,๑๔๘	๒๑,๕๖๙	๕.๒
सानตม	๓๐๓	๔,๙๐๙	๔,๘๘๗	๒๕,๔๑๒	๕.๒
รวม	๒,๔๕๖	๔๓,๐๐๙	๔๒,๙๖๑	๒๒๓,๓๙๔	๕.๒

ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอภูเรือ, พ.ศ.๒๕๖๔

ภาพที่ ๓๒ แสดงปริมาณการปลูกมันสำปะหลัง อำเภอภูเรือ จังหวัดเลย
(ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอภูเรือ, พ.ศ.๒๕๖๔)

๓) สถานการณ์ใช้เทคโนโลยีการผลิตมันสำปะหลัง

๑. เลือกใช้มันสำปะหลังพันธุ์ดีที่เหมาะสมกับสภาพพื้นที่ปลูก

๒. ต้องใช้ต้นพันธุ์ที่มีอายุ ๘ - ๑๔ เดือน โดยสังเกตได้จากสีของลำต้นที่จะเปลี่ยนแปลงเป็นสีเขียวเมื่ออายุมากขึ้น และไม่มีโรคแมลง

๓. ต้องเก็บรักษาต้นพันธุ์ให้ดี หลังจากเก็บเกี่ยวผลผลิตแล้ว ควรรีบนำต้นพันธุ์ไปปลูกทันที ถ้าจำเป็นต้องเก็บรักษาต้นไว้ทำพันธุ์ต่อไป สามารถทำได้โดยตั้งกองพันธุ์ไว้กลางแจ้งในแนวตั้ง ให้ส่วนของโคนสัมผัสกับพื้นดิน หรือใช้ดินกลบโคน และกองไม่ใหญ่เกินไป เพื่อให้อากาศถ่ายเท ซึ่งวิธีการดังกล่าวนี้ จะสามารถรักษาสภาพต้นได้ประมาณ ๑๕ - ๓๐ วัน หรือนานถึง ๒ เดือน แต่ถ้าเก็บไว้นานต้นจะแห้งจากส่วนปลายลงมา และตาจะแตกทำให้ได้จำนวนท่อนที่สมบูรณ์น้อยลง

๔. ต้องใช้ส่วนกลางของลำต้น ควรเป็นส่วนกลางและโคนต้นที่ไม่อ่อนหรือแก่จนเกินไป

๕. ต้องตัดท่อนที่มีความยาวที่เหมาะสม ในช่วงต้นฤดูฝน ควรใช้ท่อนพันธุ์ขนาด ๒๐ ซม. และช่วงปลายฝน ควรใช้ท่อนพันธุ์ขนาด ๒๕ - ๓๐ ซม. (ควรมีตาอย่างน้อยประมาณ ๕ - ๗ ตา) ส่วนการสับท่อนพันธุ์ควรสับให้เฉียงเล็กน้อย และหลีกเลี่ยงไม่ให้ตาบนท่อนพันธุ์ชำ หรือถูกกระทบกระเทือน

๖. ปรับปรุงโครงสร้างและบำรุงดินที่ปลูกมันสำปะหลังโดยใช้ปุ๋ยอินทรีย์ ปุ๋ยหมักปุ๋ยคอก การปลูกพอเทืองแล้วไถกลบ รวมทั้งการปลูกพืชหมุนเวียน

๗. การใช้ปุ๋ยเคมี การใช้ปุ๋ยเคมีเป็นวิธีการที่สามารถเพิ่มผลผลิตมันสำปะหลังได้อย่างชัดเจนชนิดปุ๋ยที่แนะนำได้แก่ปุ๋ยเคมีสูตร ๑๕-๑๕-๑๕ หรือ ๑๓-๑๓-๑๒ อัตรา ๕๐-๑๐๐ กิโลกรัมต่อไร่โดยใส่แบบขุดหลุมห่างต้นประมาณ ๒๐-๓๐ เซนติเมตรแล้วกลบจะลดการสูญเสีย

๘. เคล็ดลับการเก็บท่อนพันธุ์ก่อนการเก็บเกี่ยวก่อนลงมือขุดหรือทำการเก็บเกี่ยวผลผลิตด้วยวิธีใดก็ตาม ให้ทำการคัดเลือกต้นมันสำปะหลังที่มีความสมบูรณ์ตามมันสำปะหลังไม่มาหรือน้อยเกินไป ตัดเก็บไว้เพื่อนำไปทำท่อนพันธุ์ในการปลูกมันสำปะหลังต่อไป โดยเก็บไปตรกรวมกันโดยให้โคนทุกต้นสัมผัสพื้นดิน แต่วิธีการที่ดีที่สุดในการเลือกและเก็บท่อนพันธุ์มันสำปะหลังคือ การเหลือต้นมันสำปะหลังที่ได้เลือกไว้ทำท่อนพันธุ์ไว้ในแปลงโดยไม่ขุดหรือตัดออกมาหมด เพราะยิ่งตัดท่อนพันธุ์ไว้นานเท่าไรโอกาสงอกของมันสำปะหลังก็จะยิ่งลดลงเรื่อย ๆ

๙. การเก็บเกี่ยวมันสำปะหลังมี ๒ วิธี คือ ๑) การเก็บเกี่ยวด้วยแรงงานคนโดยการใช้อุปกรณ์ในการจัดหัวมันขึ้นมา ซึ่งวิธีนี้จะทำให้เสียค่าใช้จ่ายในการจ้างแรงงานมาก และใช้เวลานานแต่ข้อดีคือมันสำปะหลังที่เก็บเกี่ยวขึ้นมานั้นมีสภาพที่ค่อนข้างสมบูรณ์ ไม่แตกหักมากนัก ๒) การเก็บเกี่ยวด้วยเครื่องจักรโดยใช้รถขุดมันสำปะหลังในการเก็บเกี่ยว วิธีนี้จะช่วยให้ประหยัดทั้งเวลาและค่าใช้จ่าย แต่ข้อเสียคือหัวมันแตกหักมากกว่าการใช้แรงงานขุดเมื่อทำการเก็บเกี่ยวมันสำปะหลังเสร็จเรียบร้อยแล้วก็ทำการจัดการดินและเหง้าของมันสำปะหลัง และให้รีบขนมันสำปะหลังไปส่งโรงงานภายใน ๑-๒ วัน หรือนำไปส่งโดยเร็วที่สุด เพราะหากปล่อยทิ้งไว้นานเปอร์เซ็นต์แป้งจะลดลง หัวมันจะมีการเน่าเสีย ทำให้ผลผลิตที่ได้นั้นลดลง ราคาตก

๔) ปฏิทินการเพาะปลูก

เกษตรกรในอำเภอภูเรือ มีการปลูกมันสำปะหลัง ฤดูการปลูกเริ่มตั้งแต่เดือนกุมภาพันธ์ ถึงเดือนเมษายน ปลูกสูงสุดในเดือนมีนาคม การเก็บเกี่ยวระหว่างเดือนธันวาคม ถึงเดือนมกราคม ในปีถัดไป เก็บเกี่ยวสูงสุดในเดือนธันวาคม โดยมีปฏิทินการเพาะปลูกมันสำปะหลัง ในอำเภอภูเรือ จังหวัดเลย ดังนี้

ชื่อสินค้า	ม.ค.	ก.พ.	มี.ค.	เม.ย.	พ.ค.	มิ.ย.	ก.ค.	ส.ค.	ก.ย.	ต.ค.	พ.ย.	ธ.ค.
มันสำปะหลัง		←→	△									▽

สัญลักษณ์

ช่วงฤดูปลูก

ปลูกสูงสุด

ช่วงฤดูเก็บเกี่ยว

เก็บเกี่ยวสูงสุด

ภาพที่ ๓๓ แสดงปฏิทินการเพาะปลูกมันสำปะหลัง อำเภอภูเรือ จังหวัดเลย

(ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอภูเรือ, พ.ศ.๒๕๖๓)

๕) ต้นทุนการผลิต

อำเภอภูเรือ มีต้นทุนการผลิตมันสำปะหลัง เป็นเงิน ๖,๙๔๐ บาท/ไร่
 ตารางที่ ๒๓ แสดงต้นทุนการผลิตมันสำปะหลังต่อไร่ ปี ๒๕๖๓ อำเภอภูเรือ จังหวัดเลย
 มันสำปะหลัง

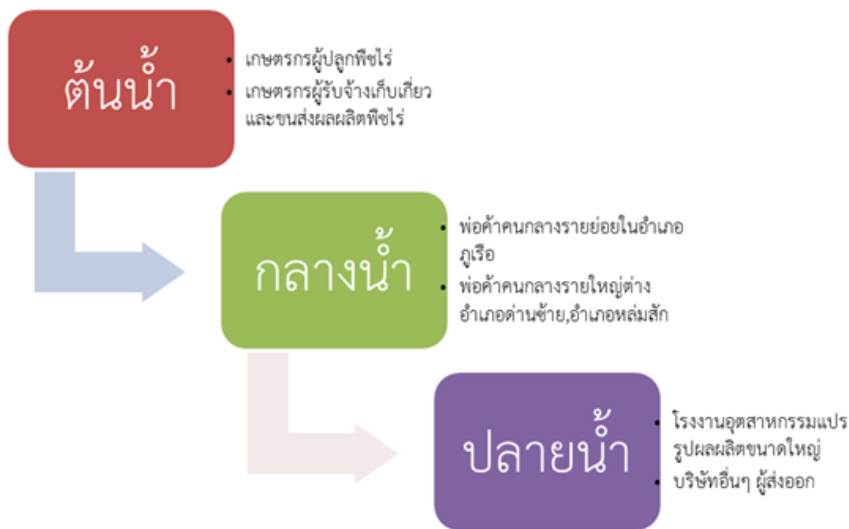
ที่	รายการ	บาท/ไร่
๑	ค่าจ้างไถเตรียมดิน	๕๒๐.๐๐
๒	ค่าท่อนพันธุ์มันสำปะหลัง ๔,๐๐๐ ท่อนๆละ ๐.๒ บาท	๘๐๐.๐๐
๓	ค่าจ้างแรงงานปลูก	๕๐๐.๐๐
๔	ค่าปุ๋ยเคมี	๑,๔๘๐.๐๐
๕	ค่าสารกำจัดโรคและแมลงศัตรูพืช	๕๙๐.๐๐
๖	ค่าสารกำจัดวัชพืช	๑๕๐.๐๐
๗	ค่าจ้างแรงงานกำจัดศัตรูพืช	๒๕๐.๐๐
๘	ค่าจ้างแรงงานเก็บเกี่ยว (แรงงานคน) จำนวน ๕ คนๆละ ๒๕๐ บาท	๑,๒๕๐.๐๐
๙	ค่าขนส่ง จำนวน ๑๑๐ กระสอบ ๆ ละ ๑๐ บาท	๑,๑๐๐.๐๐
๑๐	อื่นๆ เช่น ค่าน้ำมันเชื้อเพลิง	๓๐๐.๐๐
รวมเป็นเงิน		๖,๙๔๐.๐๐
๑	ปริมาณผลผลิต (กิโลกรัม/ไร่)	๕,๕๐๐.๐๐
๒	ราคาขายผลผลิต (บาท/กิโลกรัม)	๑.๘๐
รวมเป็นเงิน		๙,๙๐๐.๐๐
รวมเป็นเงินสุทธิ		๒,๙๖๐.๐๐

ที่มา สำนักงานเกษตรอำเภอภูเรือ, พ.ศ.๒๕๖๓

๖) สถานการณ์การตลาด/วิถีการตลาด

อำเภอภูเรือ มีจุดรับซื้อผลผลิตของพืชเป้าหมาย ทั้งของผู้ประกอบการ สหกรณ์ กลุ่มรวบรวม เช่น
 ลานรับซื้อผลผลิตทางการเกษตร ข้อมูลที่สำรวจได้แก่ จำนวนลานรับซื้อผลผลิตทางการเกษตร กำลังการผลิตที่
 สามารถรองรับผลผลิตทางการเกษตร

(๑) วิธีการตลาด

ภาพที่ ๓๔ แสดงวิธีการตลาดมันสำปะหลัง อำเภอภูเรือ จังหวัดเลย
(ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอภูเรือ, พ.ศ.๒๕๖๒)

(๒) แหล่งรับซื้อผลผลิต/ โรงงานแปรรูป

อำเภอภูเรือ มีแหล่งรับซื้อผลผลิต จำนวน แห่ง

อำเภอภูเรือ มีจุดรับซื้อผลผลิตของพืชเป้าหมาย ทั้งของผู้ประกอบการ สหกรณ์ กลุ่มรวบรวม เช่น ลานรับซื้อผลผลิตทางการเกษตร ข้อมูลที่สำรวจได้แก่ จำนวนลานรับซื้อผลผลิตทางการเกษตร กำลังการผลิตที่สามารถรองรับผลผลิตทางการเกษตร

ตารางที่ ๒๔ แสดงแหล่งรับซื้อผลผลิตทางการเกษตรพืชไร่ อำเภอภูเรือ
จุดรับซื้อผลผลิตทางการเกษตร

ที่	ชื่อ	ที่ตั้ง	โซน	X	Y
๑	ลาน ศศิประภา	ม.๕ ต.सानตม	๔๗	๗๖๒๐๙๙	๑๙๒๙๕๔๘
๒	ลาน สมจิตร	ม.๑ ต.सानตม	๔๗	๗๖๔๗๕๐	๑๙๓๐๕๗๓
๓	ลาน กิจธงชัย	ม.๒ ต.ร่องจิก	๔๗	๗๕๕๓๐๐	๑๙๒๑๐๔๖
๔	ลาน ส.ธนวัฒน์	ม.๒ ต.ร่องจิก	๔๗	๗๕๖๐๙๙	๑๙๑๙๘๑๓
๕	ลาน ร้านวานิช	ม.๒ ต.ร่องจิก	๔๗	๗๕๖๖๔๗	๑๙๑๙๙๙๗

จุดรับซื้อผลผลิตทางการเกษตร

ที่	ลานรับซื้อ	รองรับผลิต (ตัน/ปี)
๑	ลาน ศศิประภา(ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ , มันสำปะหลัง)	๕๐๐
๒	ลาน สมจิตร(ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ , มันสำปะหลัง)	๖๐๐
๓	ลาน กิจธงชัย(ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ , มันสำปะหลัง)	๕๐๐
๔	ลาน ส.ธนวัฒน์(ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ , มันสำปะหลัง)	๗๐๐
๕	ลาน ร้านวานิช(ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ , มันสำปะหลัง)	๕๐๐

๒.๑.๓.๓ ชนิดสินค้าแก้วมังกร

๑) พื้นที่ปลูกแก้วมังกร

อำเภอภูเรือ จังหวัดเลย มีพื้นที่ปลูกแก้วมังกร จำนวน ๙,๓๘๙ ไร่ โดยมีพื้นที่ปลูกมากที่สุดคือ ตำบลร่องจิก จำนวน ๔,๕๙๐ ไร่ รองลงมาคือตำบลปลาบ่า จำนวน ๒,๕๔๑ ไร่ ตำบลสานตม จำนวน ๘๒๒ ไร่ ตำบลลาดค่าง จำนวน ๖๕๘ ไร่ ตำบลหนองบัว จำนวน ๔๐๙ ไร่ และตำบลท่าศาลา จำนวน ๓๗๘ ไร่ ตามลำดับ

๒) ปริมาณการผลิต

อำเภอภูเรือ มีผลผลิตแก้วมังกร เฉลี่ย ๔,๙๐๐ กิโลกรัมต่อไร่ ปริมาณผลผลิตทั้งอำเภอ ๔๐,๒๘๖ ตัน

ตารางที่ ๒๕ แสดงปริมาณการปลูกแก้วมังกร อำเภอภูเรือ จังหวัดเลย

ตำบล	ครัวเรือน	พื้นที่ปลูก (ไร่)	พื้นที่เกี่ยวเกี่ยว (ไร่)	ผลผลิต (ตัน)	ผลผลิตต่อไร่ (ตัน)
หนองบัว	๑๔๓	๔๐๙	๔๐๕	๑,๙๘๕	๔.๙
ท่าศาลา	๑๐๒	๓๗๘	๓๐๙	๑,๕๑๔	๔.๙
ร่องจิก	๖๓๕	๔,๕๙๐	๔,๕๔๖	๒๒,๒๗๕	๔.๙
ปลาบ่า	๔๑๒	๒,๕๔๑	๑,๘๕๑	๙,๐๗๐	๔.๙
ลาดค่าง	๑๓๘	๖๕๘	๔๖๗	๒,๒๘๘	๔.๙
สานตม	๑๘๒	๘๒๒	๖๔๐	๓,๑๓๖	๔.๙
รวม	๑,๖๑๒	๙,๓๘๘	๘,๒๑๘	๔๐,๒๖๘	๔.๙

ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอภูเรือ, พ.ศ.๒๕๖๔

ภาพที่ ๓๕ แสดงปริมาณการปลูกแก้วมังกร อำเภอภูเรือ จังหวัดเลย
(ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอภูเรือ, พ.ศ.๒๕๖๒)

๓) สถานการณ์ใช้เทคโนโลยีการผลิตแก้วมังกร

๑ การเตรียมกิ่งพันธุ์ ควรเตรียมกิ่งพันธุ์ที่สะอาด และเป็นกิ่งพันธุ์ที่ไม่ได้มาจากแหล่งที่เป็นโรค แก้วมังกรมี ๓ สายพันธุ์ ดังนี้

พันธุ์เนื้อขาวเปลือกสีแดง : *Hylocercus undatus* (Haw) Brit. & Rose.) เปลือกสีชมพูสด ปลายกลีบสีเขียว รสหวานอมเปรี้ยวหรือหวานจัด

พันธุ์เนื้อขาวเปลือกสีเหลือง : *Hylocercus megalanthus*. เปลือกสีเหลือง ผลเล็กกว่าพันธุ์อื่นๆ เนื้อสีขาว เมล็ดขนาดใหญ่และมีน้อยกว่าพันธุ์อื่นๆ รสหวาน

พันธุ์เนื้อแดงเปลือกสีแดง : *Hylocercus costaricensis*. หรือพันธุ์คอสตาริกา เปลือกสีแดงจัด ผลเล็กกว่าพันธุ์เนื้อขาวเปลือกแดงแต่รสหวานกว่า

๒ ระยะเวลาปลูก

ระยะ ๓.๐๐ x ๓.๐๐ เมตร จำนวน ๑๗๗ ต้น/ไร่

ระยะ ๓.๐๐ x ๒.๕๐ เมตร จำนวน ๒๑๓ ต้น/ไร่

๓ วิธีการปลูก

-กำหนด ระยะเวลาปลูก ผึ่งเสาท่อยืดหินเส้นผ่าศูนย์กลาง ๖ นิ้ว หรือเสาปูน ขนาด ๔x๔ นิ้ว ยาว ๒ เมตร

-ขุดหลุม ผึ่งเสาเหล็ก ๕๐-๖๐ เซนติเมตรด้านบนเสาใช้เหล็กขนาด ๓ หุน เสียบรูปกากบาท วางทับด้วยยางรถจักรยานยนต์เก่า เพื่อทำเป็นร้านให้แก้วมังกรยึดเกาะ

-ใช้ท่อนพันธุ์แก้วมังกรยาว ๕๐ เซนติเมตร ปักชำในแปลงเพาะ ๒ เดือนก่อนปลูก

-ปลูกท่อนพันธุ์ข้างเสา เสาละ ๓ ต้น

-ปลูกพืชแซมแก้วมังกร ในระยะปีแรก เช่น แตงกวา พริก พักทอง

๔ ฤดูปลูก

-ควรปลูกต้นฤดูฝน ประมาณเดือนพฤษภาคม สัปดาห์แรก ฝน ๓ วันต่อครั้ง สัปดาห์ที่ ๒-๓ ฝน ๗ วันต่อครั้ง

๕ การดูแลรักษา

-หลังปลูก ๑ เดือน โรยด้วยมูลไก่หรือปุ๋ยอินทรีย์ หลุมละ ๑ กิโลกรัม

-อายุ ๓ เดือน ใส่มูลไก่หรือปุ๋ยอินทรีย์ หลุมละ ๒ กิโลกรัม

-อายุ ๘ เดือน แก้วมังกรติดดอก รุ่นแรก

-บำรุงด้วย ปุ๋ยสูตร ๑๖-๒๐-๐ ประมาณ ๑ กำมือต่อต้น (๑๐ ซ่อนแกง/ต้น)

-หลังจากติดลูก ๒๐-๓๐ วัน ใส่ปุ๋ยสูตร ๑๕-๑๕-๑๕ ประมาณ ๑ กำมือต่อต้น

๖ การให้น้ำ

-แก้วมังกรเริ่มออกดอก ประมาณเมษายน-พฤษภาคม ไม่ต้องให้น้ำ

-ควรให้น้ำช่วง มกราคม กุมภาพันธ์ มีนาคม ให้น้ำ ๑๐ วันต่อครั้ง

๗ ระยะเวลาดอกบาน

-ดอกบานรอรับการผสมพันธุ์ ประมาณ ๑ พุ่ม ถึง ๘ โมงเช้า ดอกบานกลิ่นหอมเย็น ประมาณ ๓ วัน

๘ การเก็บเกี่ยว

-หลังจากออกดอก (เริ่มเป็นตุ่ม) เก็บเกี่ยวได้เมื่ออายุ ๕๐-๕๕ วัน ช่วงเดือน มิถุนายน -กันยายน

-แก้วมังกรสามารถออกดอกได้ ๒๒ ครั้งต่อปี เมื่อแก้วมังกรอายุ ๒-๓ ปี

๙ ผลผลิต

-ผลผลิต ประมาณ ๕๐ กิโลกรัมต่อต้น เมื่ออายุได้ ๒-๓ ปี

๑๐ การตัดแต่ง

- ควรตัดแต่งเมื่อ ปีที่ ๓
- ตัดกิ่งก้านที่ให้ลูกแล้วในปีที่ ๑
- ตัดกิ่งเก่า เหลือประมาณ ๒๐ เซนติเมตร
- ตัดแต่งกิ่งประมาณเดือนธันวาคม หลังเก็บเกี่ยว ของทุกปี

๑๑ อายุต้นแก้วมังกร

- อายุ ๑๕-๒๐ ปี

๔) ปฏิทินการเพาะปลูก

เกษตรกรในอำเภอภูเรือ มีการปลูกแก้วมังกร ฤดูการปลูกเริ่มตั้งแต่เดือนพฤศจิกายน ถึงเดือนมีนาคม ปลูกสูงสุดในเดือนมกราคม การเก็บเกี่ยวระหว่างเดือนพฤษภาคม ถึง เดือนกันยายน เก็บเกี่ยวสูงสุดในเดือนกรกฎาคม โดยมีปฏิทินการเพาะปลูกแก้วมังกร ในอำเภอภูเรือ จังหวัดเลย ดังนี้

ชื่อสินค้า	ม.ค.	ก.พ.	มี.ค.	เม.ย.	พ.ค.	มิ.ย.	ก.ค.	ส.ค.	ก.ย.	ต.ค.	พ.ย.	ธ.ค.
แก้วมังกร	←△	→	→		←---	---	▽	---	→		←	→

สัญลักษณ์

ช่วงฤดูปลูก

ปลูกสูงสุด

ช่วงฤดูเก็บเกี่ยว

เก็บเกี่ยวสูงสุด

ภาพที่ ๓๖ แสดงปฏิทินการเพาะปลูกแก้วมังกร ในอำเภอภูเรือ จังหวัดเลย
(ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอภูเรือ พ.ศ.๒๕๖๓)

๕) ต้นทุนการผลิต

อำเภอภูเรือ มีต้นทุนการผลิตแก้วมังกร เป็นเงิน ๔๑,๐๐๐ บาท ต่อไร่

ตารางที่ ๒๖ แสดงต้นทุนการผลิตแก้วมังกรต่อไร่ ปี ๒๕๖๓ อำเภอภูเรือ จังหวัดเลย

แก้วมังกร		
ที่	รายการ	บาท/ไร่
๑	ค่าเสาหลักพร้อมฝััง	๒๕,๐๐๐.๐๐
๒	ค่ายางรถจักรยานยนต์เก่าพร้อมลวด	๖,๐๐๐.๐๐
๓	ค่าปุ๋ยมูลไก่	๘,๐๐๐.๐๐
๔	ค่ากิ่งพันธุ์สีขาว	๐.๐๐
๕	ค่าสารกำจัดโรคและแมลงศัตรูพืช	๒,๐๐๐.๐๐
๖	ค่าจ้างเก็บเกี่ยว (วันละ ๓๐๐ บาท/คน ปีละ ๘ ครั้ง)	๓,๐๐๐.๐๐
๗	ค่าจ้างตัดหญ้า	๒,๕๐๐.๐๐
๘	อื่นๆ เช่น ค่าน้ำมันเชื้อเพลิง	๑,๐๐๐.๐๐
๙	ค่าเสื่อมราคาเสา (หลักละ ๒๐ บาท/ปี)	๔,๐๐๐.๐๐
รวมเป็นเงิน		๕๑,๕๐๐

๑ ปริมาณผลผลิต (กิโลกรัม/ไร่)	๕,๐๐๐.๐๐
๒ ราคาขายผลผลิต (บาท/กิโลกรัม)	๑๕.๐๐
	รวมเป็นเงิน ๗๕,๐๐๐.๐๐
	รวมเป็นเงินสุทธิ ๒๓,๕๐๐.๐๐

(ที่มา สำนักงานเกษตรอำเภอรือ, พ.ศ.๒๕๖๓)

๖) สถานการณ์การตลาด/วิธีการตลาด เกษตรกรส่วนมาก จะมีพ่อค้ามารับซื้อหน้าสวนซึ่ง จะทำการตกลงราคากับเจ้าของสวนเอง และนำรถบรรทุก มาตัดผลผลิตใส่ไปด้วย เกษตรกรบางส่วน จะนำไปขายให้กับลานรับซื้อผลผลิต และจะมีพ่อค้ามารับซื้อจากลานรับซื้อผลผลิตอีกครั้งหนึ่ง

(๑) วิธีการตลาดแก้วมังกร เกษตรกรจะขายผลผลิตโดยมีขั้นตอนและแนวทางในการปฏิบัติดังนี้ เกษตรกรส่วนมาก จะมีพ่อค้ามารับซื้อหน้าสวนซึ่ง จะทำการตกลงราคากับเจ้าของสวนเอง และนำรถบรรทุก มาตัดผลผลิตใส่ไปด้วย เกษตรกรบางส่วน จะนำไปขายให้กับลานรับซื้อผลผลิต และจะมีพ่อค้ามารับซื้อจากลานรับซื้อผลผลิตอีกครั้งหนึ่ง ตลาดที่สำคัญ ได้แก่ ตลาดไท พิษณุโลก อุตรธานี และส่งออกต่างประเทศ เป็นต้น

(๒) แหล่งรับซื้อผลผลิต/ โรงงานแปรรูป

อำเภอรือ จังหวัดเลย มีจุดรับซื้อแก้วมังกร จำนวน ๓๒ แห่ง โดยตั้งอยู่ใน ตำบลปลาบ่า ๖ แห่ง ตำบลลาดค่าง ๑ แห่ง ตำบลหนองบัว ๑ แห่ง ตำบลร่องจิก ๑๙ แห่ง ตำบลท่าศาลา ๔ แห่ง และ ตำบลสามตม ๑ แห่ง

๒.๑.๓.๔ ชนิดสินค้ามะคาเดเมีย

๑) พื้นที่ปลูกมะคาเดเมีย

อำเภอภูเรือ จังหวัดเลย มีพื้นที่ปลูกมะคาเดเมีย จำนวน ๓,๓๑๑ ไร่ โดยมีพื้นที่ปลูกมากที่สุดคือ ตำบลร่องจิก จำนวน ๑,๗๒๙ ไร่ รองลงมาคือตำบลปลาบ่า จำนวน ๑,๒๕๓ ไร่ ตำบลสานตม จำนวน ๑๘๙ ไร่ ตำบลท่าศาลา จำนวน ๙๓ ไร่ ตำบลลาดค่าง จำนวน ๔๕ และตำบลหนองบัว จำนวน ๒ ไร่ ตามลำดับ

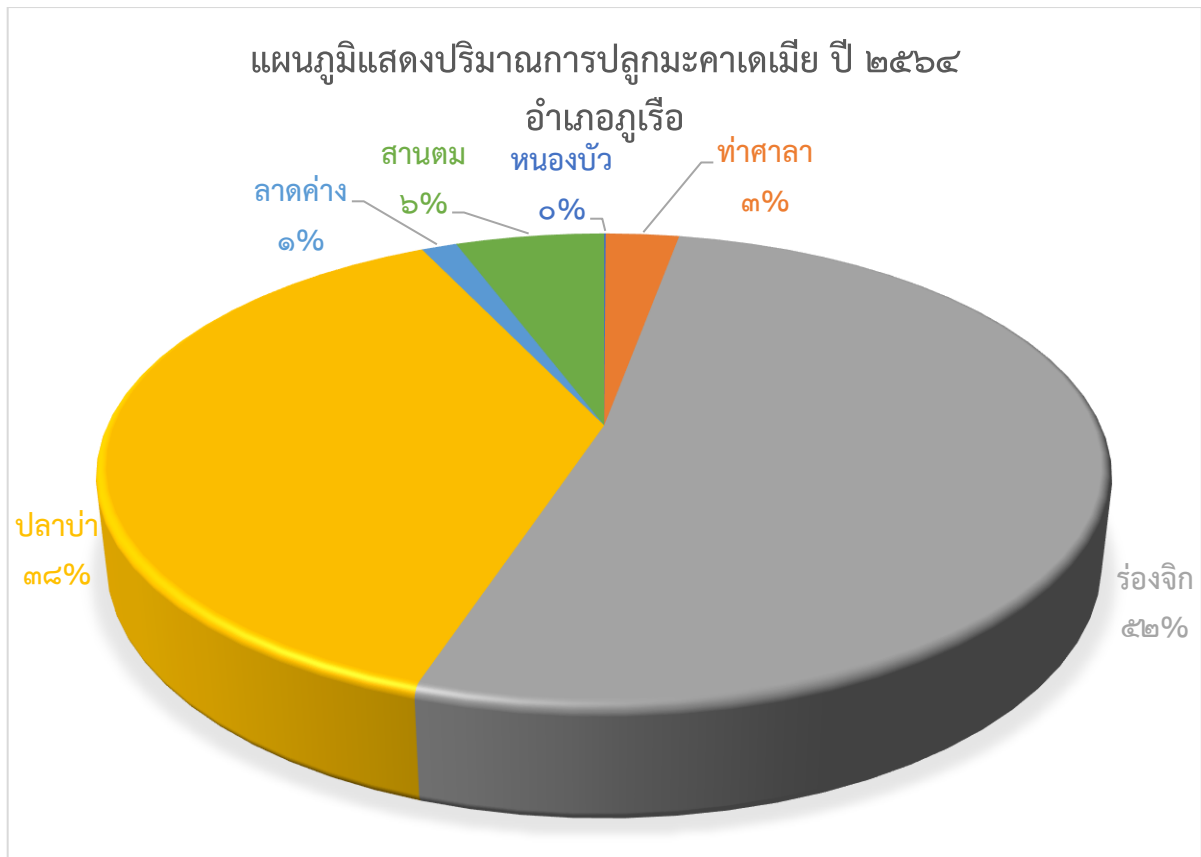
๒) ปริมาณการผลิต

อำเภอภูเรือ มีผลผลิตมะคาเดเมียรูปแบบกะลา(nut in shell) เฉลี่ย ๓๐๐ กิโลกรัมต่อไร่ ปริมาณผลผลิตทั้งอำเภอ ๗๐๓ ตัน

ตารางที่ ๒๕ แสดงปริมาณการปลูกมะคาเดเมีย อำเภอภูเรือ จังหวัดเลย

ตำบล	ครัวเรือน	พื้นที่ปลูก (ไร่)	พื้นที่เก็บเกี่ยว (ไร่)	ผลผลิต (ตัน)	ผลผลิตต่อไร่ (ตัน)
หนองบัว	๒	๒	๒	๐.๖	๐.๓
ท่าศาลา	๑๐	๙๓	๔๐	๑๒	๐.๓
ร่องจิก	๑๔	๑,๗๒๙	๑,๖๙๒	๕๐๗	๐.๓
ปลาบ่า	๑๓๕	๑,๒๕๓	๕๑๙	๑๕๕	๐.๓
ลาดค่าง	๗	๔๕	๔	๑.๒	๐.๓
สานตม	๒๐	๑๘๙	๘๗	๒๖	๐.๓
รวม	๑๘๘	๓,๓๑๑	๒,๓๔๔	๗๐๓	๐.๓

ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอภูเรือ, พ.ศ.๒๕๖๔

ภาพที่ ๓๘ แสดงปริมาณการปลูกมะคาเดเมีย อำเภอกูเรือ จังหวัดเลย (ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอกูเรือ, พ.ศ.๒๕๖๔)

๓) สถานการณ์ใช้เทคโนโลยีการผลิตมะคาเดเมีย

ชื่อวิทยาศาสตร์ *Macadamia Integrifolia* เป็นไม้ยืนต้นไม่ผลัดใบ (Evergreen tree) จำพวกหนึ่งที่อยู่ในวงศ์ Protaceae พืชที่ต้องการอุณหภูมิต่ำกว่า ๑๘-๒๐ °C นานประมาณ ๑ เดือน ในการพัฒนาเป็นตาดอกและต้องการปริมาณความชื้นที่เหมาะสม ลำต้นสูงตั้งตรง ทรงพุ่มลักษณะคล้ายปิรามิด ใบมีลักษณะเหมือนดอกห้วกกลับ ใบแก่สีเขียวเข้ม ขอบใบมีหนามเล็กน้อย ออกดอกเป็นช่อยาว ติดผลเป็นช่อ สภาพพื้นที่ในการปลูกต้นมะคาเดเมียจะต้องมีความสูงประมาณ ๗๐๐ เมตรจากระดับน้ำทะเลปานกลางขึ้นไป พื้นที่ลาดเอียงไม่ควรเกิน ๑๕ องศา ดินควรเป็นดินที่มีลักษณะร่วนปนทราย มีการระบายน้ำและถ่ายเทอากาศได้ดี มีอินทรีย์วัตถุสูง ชั้นของหน้าดินลึก อย่างน้อย ๕๐ เซนติเมตร สภาพอากาศค่อนข้างเย็น อุณหภูมิที่เหมาะสมประมาณ ๑๐-๓๐ °C ระยะเวลาการออกดอกประมาณ ๑ เดือนอุณหภูมิประมาณ ๑๘-๒๐°C มีความชื้นสัมพัทธ์ในอากาศมากกว่าร้อยละ ๗๕ และมีความแห้งแล้งไม่เกิน ๔ เดือน

๑ การเตรียมต้นพันธุ์ ควรเตรียมต้นพันธุ์ที่สะอาด และไม่ได้มาจากแหล่งที่เป็นโรค มะคาเดเมียที่ปลูกในพื้นที่มี ๔ สายพันธุ์ ดังนี้

พันธุ์เบอร์ ๓๔๔ (Kau) ทรงต้นคล้ายสนฉัตร ใบสีเขียว ปลายใบแหลม เป็นคลื่นเล็กน้อย ใบเขียวตลอดปี แม้ปลูกในที่ความอุดมสมบูรณ์ต่ำ กะลาผิวเรียบและขรุขระเล็กน้อย ดอกสีขาว ขนาดผลใหญ่ กะลาหนาเล็กน้อย(๑๓๐-๑๕๐ ผลต่อกิโลกรัม) ข้อจำกัด คือ ให้ผลผลิตช้ากว่าพันธุ์อื่น ๆ แต่เมื่ออายุมากขึ้นจะให้ผลผลิตสูง ถ้าปลูกในพื้นที่ต่ำกว่า ๗๐๐ เมตรจากระดับทะเล และมีความชื้นต่ำจะมีกะลาหนา อ่อนแอต่อการเข้าทำลายของหนอนเจาะผลและกิ่ง

และเปลี่ยหอย เหมาะสำหรับพื้นที่ระดับ ๘๐๐ เมตรจากระดับทะเลขึ้นไป และควรปลูกร่วมกับพันธุ์เชียงใหม่ ๔๐๐ และเชียงใหม่ ๗๐๐

พันธุ์เชียงใหม่ ๔๐๐ (Keaau หรือ HAES ๖๖๐) ทรงต้นตั้งตรง คล้ายปิรามิด ใบเขียวเข้ม มีหนามเล็กน้อย พุ่มเล็ก เป็นพันธุ์เบา ออกดอกตก ใช้ปลูกร่วมกับพันธุ์อื่นเพื่อช่วยผสมเกสรยกเว้น พันธุ์เบอร์ ๓๔๔ และ พันธุ์เชียงใหม่ ๗๐๐ อายุเก็บเกี่ยวสั้น (๑๘๐-๒๑๐ วัน) เปอร์เซ็นต์เกรด ๑ เนื้อใน ๓๔-๔๒ เปอร์เซ็นต์ เปอร์เซ็นต์ลอยน้ำ ๙๓-๑๐๐ เปอร์เซ็นต์ น้ำหนักเนื้อใน ๑.๕-๒.๗ กรัม ขนาดผลเล็ก กะลาบาง (๑๗๕-๑๙๐ ผลต่อกิโลกรัม) ข้อจำกัด คือ ต้นอายุมากขึ้น ผลผลิตอาจลดลง เหมาะสำหรับปลูกในพื้นที่อากาศเย็นในที่สูงระดับ ๕๐๐ เมตรเหนือระดับทะเลขึ้นไป หรือหากต้องการปลูกในระดับ ๔๐๐ เมตร พื้นที่ปลูกควรอยู่ในเขตเส้นละติจูด ๑๙.๘ องศาเหนือขึ้นไป

พันธุ์เชียงใหม่ ๗๐๐ (Mauka หรือ HAES ๗๔๑) ทรงต้นตั้งตรง คล้ายปิรามิด แผ่ข้างเล็กน้อย ใบเขียวเป็นคลื่น ม้วนห่อลง ปลายใบแหลมมีหนามมากกว่าพันธุ์เชียงใหม่ ๔๐๐ และ #๓๔๔ เปอร์เซ็นต์เกรด ๑ เนื้อใน ๓๒-๓๙ เปอร์เซ็นต์ เปอร์เซ็นต์ลอยน้ำ ๙๘ เปอร์เซ็นต์ เนื้อในหนัก ๒.๘ กรัม ผลใหญ่ กะลาบางปานกลาง (๑๓๕-๑๕๐ ผลต่อกิโลกรัม) ปรับตัวได้ดี ข้อจำกัด คือ ไม่ควรปลูกในพื้นที่ต่ำกว่า ๗๐๐ เมตรจากระดับทะเล เพราะคุณภาพเนื้อในจะลดลง ไม่ควรปลูกในพื้นที่ขาดน้ำ และความชื้นในดินต่ำเพราะผลจะร่วงง่าย และมีขนาดผลเล็ก

พันธุ์เชียงใหม่ ๑๐๐๐ (Makea หรือ HAES ๕๐๘) ทรงต้นตั้งตรง ทรงกลม แผ่กว้าง ใบสีเขียวอ่อน เป็นคลื่น ปลายใบแหลมสั้น มีหนามน้อยกว่า พันธุ์เชียงใหม่ ๗๐๐ ขนาดผลปานกลาง กะลาหนาเล็กน้อย (๑๔๘-๑๗๐ ผลต่อกิโลกรัม) เปอร์เซ็นต์เกรด ๑ เนื้อใน ๓๔-๓๘ เปอร์เซ็นต์ เปอร์เซ็นต์ลอยน้ำ ๘๔-๑๐๐ เปอร์เซ็นต์ น้ำหนักเนื้อใน ๑.๗-๒.๕ กรัม เจริญเติบโตและผลผลิตดีกว่าทุกพันธุ์ในที่สูงกว่าระดับทะเล ๑,๐๐๐ เมตรขึ้นไป (ขอบอากาศเย็น) ทนแล้ง ข้อจำกัด คือ ไม่ทนร้อน ทำให้กิ่งเลี้ยว ใบไหม้ ต้นแคระแกร็น (เมื่อปลูกในพื้นที่ต่ำกว่า ๑,๐๐๐ เมตรจากระดับทะเล) ถ้าพื้นที่ปลูกขาดน้ำและความชื้นในดินต่ำ ผลจะร่วง และมีขนาดผลเล็ก และควรปลูกร่วมกับพันธุ์เชียงใหม่ ๔๐๐ เพื่อช่วยในการผสมเกสร

๒ ระยะปลูก

ระยะปลูกระหว่างต้นกับระหว่างแถวควรปลูกให้อยู่ห่างกันประมาณ ๘ x ๑๐ เมตร ถ้าพื้นที่ลาดชันหรือเป็นไหล่เขาควรมีระยะปลูก ๘ x ๘ เมตร

๓ วิธีการปลูก

-กำหนด ระยะปลูก ขนาดของหลุมปลูก ๗๕ x ๗๕ x ๗๕ เซนติเมตร หรือ ๑ x ๑ x ๑ เมตร ขึ้นอยู่กับความอุดมสมบูรณ์ของดิน พร้อมกับรองก้นหลุมด้วยหินฟอสเฟต หลุมละ ๑-๒ กิโลกรัม คลุกเคล้าดินพูนสูงกว่าปากหลุม ๒๐-๔๐ เซนติเมตร และใช้ปุ๋ยมูลไก่เกลบผสมร่วมด้วย

-ปลูกพืชแซมต้นมะคาเดเมีย ในระยะ ๑-๔ ปีแรก เช่น ข้าวไร่ ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ แตงกวา พริก พักทอง ชิงช้า ฯลฯ

๔ การดูแลรักษา

การใส่ปุ๋ย ใช้ปุ๋ยเคมีสูตร

ปีที่ ๑ ใส่ปุ๋ย ๑๕-๑๕-๑๕ ต้นละ ๖๐๐ กรัม ผสมปุ๋ยยูเรีย ๑๒๐ กรัม

ปีที่ ๒ ใส่ปุ๋ย ๑๕-๑๕-๑๕ ต้นละ ๑,๒๐๐ กรัม ผสมปุ๋ยยูเรีย ๒๔๐ กรัม

ปีที่ ๓ ใส่ปุ๋ย ๑๕-๑๕-๑๕ ต้นละ ๑,๘๐๐ กรัม ผสมปุ๋ยยูเรีย ๓๖๐ กรัม

ปีที่ ๔ ใส่ ๑๕-๑๕-๑๕ ต้นละ ๑,๘๐๐ กรัม ผสมปุ๋ยยูเรีย ๔๘๐ กรัม

ส่วนปีที่ ๕ เป็นต้นไปใช้ปุ๋ยสูตร ๑๒-๑๒-๑๗-๒ (Mg) อัตราต้นละ ๓ กิโลกรัม ผสมปุ๋ยยูเรีย ๖๐๐ กรัม

และเพิ่มขึ้นปีละ ๕๐๐-๖๐๐ กรัมต่อต้น เพิ่มปุ๋ย ๔๖-๐-๐ อัตรา ๑๘ กิโลกรัม ปุ๋ย ๑๘-๔๖-๐ อัตรา ๙.๕ กิโลกรัม และปุ๋ย ๐-๐-๖๐ อัตรา ๑๓.๕ กิโลกรัม

แบ่งใส่ปุ๋ยปีละ ๔ ครั้ง คือ ครั้งที่ ๑ ปลายตุลาคม ถึง ต้นพฤศจิกายน ครั้งที่ ๒ เดือนมกราคม ถึง กุมภาพันธ์ ครั้งที่ ๓ เดือนพฤษภาคม ถึง มิถุนายน ครั้งที่ ๔ เดือนสิงหาคม ถึง กันยายน นอกจากนี้ควรใส่ปุ๋ยคอกทุกปี อัตรา ๓๐-๕๐ กิโลกรัมต่อต้น

๕ การให้น้ำ

ในระยะเวลาต้นพีช ๑-๔ ปีแรก ควรให้น้ำแบบพ่นละอองฝอยหรือแบบน้ำหยดและเมื่ออายุต้นพีชมากกว่า ๕ ปี ให้น้ำแบบละอองฝอยหรือแบบข้อเหวี่ยงขนาดเล็ก โดยต้นมะคาเดเมียแต่ละช่วงอายุมีความต้องการน้ำในปริมาณที่แตกต่างกัน ดังนี้

ต้นมะคาเดเมียอายุ ๒ เดือนแรก ควรได้รับน้ำต้นละ ๒๐-๓๐ ลิตรต่อสัปดาห์

ต้นมะคาเดเมียอายุ ๑-๓ ปี ควรได้รับน้ำต้นละ ๑๓๐-๑๕๐ ลิตรต่อสัปดาห์

ต้นมะคาเดเมียอายุ ๔-๗ ปี ควรได้รับน้ำต้นละ ๒๐๐ ลิตรต่อสัปดาห์

ต้นมะคาเดเมียอายุ ๗ ปีขึ้นไป ควรได้รับน้ำต้นละ ๘๐๐ ลิตรต่อสัปดาห์

ช่วงการออกดอกและติดผลระยะแรกบนที่สูงของประเทศไทย จะเป็นช่วงฤดูหนาว จนถึงเข้าฤดูร้อน เดือนเมษายน ควรมีการให้น้ำอย่างสม่ำเสมอ ส่วนช่วงการพัฒนาของผล เดือนพฤษภาคม จนถึง เดือนสิงหาคม เป็นช่วงฤดูฝนไม่จำเป็นต้องให้น้ำ ยกเว้นกรณีที่สภาพอากาศมีความแห้งแล้ง

๖ ระยะเวลาการออกดอก

ช่วงเวลาการออกดอกจะขึ้นอยู่กับสภาพพื้นที่และพันธุ์ ในสภาพบนที่สูงที่ระดับ ๘๐๐-๑,๓๐๐ เมตรเหนือระดับทะเล จะออกดอกมาก ๒ ช่วง คือ ระหว่างเดือนกรกฎาคม-สิงหาคม และเดือนธันวาคม-กุมภาพันธ์ ส่วนในสภาพพื้นที่ต่ำกว่า ๘๐๐ เมตรเหนือระดับทะเล จะออกดอกครั้งเดียวช่วงเดือนธันวาคม-กุมภาพันธ์ การติดผลและการพัฒนาของผลจะแตกต่างกันไปตามสภาพพื้นที่และช่วงเวลาการออกดอก

๗ การเก็บเกี่ยว

-ใช้แรงงานคนเก็บผลแก่ที่ร่วงใต้ดิน และต้องกะเทาะเปลือกเขียวออกภายใน ๒๔ ชั่วโมง เนื่องจากจะทำให้คุณภาพเนื้อในลดลง เก็บผลที่ร่วงบนพื้นดินทุก ควรทำทุก ๓-๔ วัน ในฤดูฝน เพราะถ้าปล่อยให้ไว้นานเชื้อราเข้าทำลายผล

-ควรกะเทาะเปลือกนอก (Dehusking) ภายใน ๒๔ ชั่วโมง หลังกะเทาะเปลือกนอกออก ต้องนำไปผึ่งในที่มิดลมพัดผ่านหรือวางบนตะแกรงเป็นชั้น ๆ และใช้พัดลมเป่าเพื่อลดความชื้น

๘ ผลผลิต

-ผลผลิตมะคาเดเมียรูปแบบกะละ (nut in shell) ประมาณ ๓๐๐ กิโลกรัมต่อไร่ เมื่ออายุได้ ๕ ปีขึ้นไป

๙ การตัดแต่ง

การตัดแต่งระยะที่ให้ผลผลิตแล้วจะตัดเฉพาะกิ่งที่เป็นโรค ทำมุมแคบ กิ่งหัก และกิ่งที่ทรงพุ่มชนกันหรือทับซ้อนกันด้านนอกเท่านั้น หรือตัดเพื่อควบคุมทรงพุ่มด้านนอก โดยตัดแต่งกิ่งในรูปแบบทรงปิรามิดเนื่องจากการตัดแต่งกิ่งในรูปทรงนี้ สามารถฟื้นฟูต้นมะคาเดเมียที่มีอายุมาก ต้นทรุดโทรมให้ต้นสมบูรณ์ มีปริมาณผลผลิตที่ได้คุณภาพเพิ่มมากยิ่งขึ้น

๔) ปฏิทินการเพาะปลูก

เกษตรกรในอำเภอภูเรือ มีการปลูกมะคาเดเมีย ฤดูกาลปลูกเริ่มตั้งแต่เดือนพฤษภาคม ถึงเดือนกันยายน ของแต่ละปี การเก็บเกี่ยวมะคาเดเมียอยู่ระหว่างช่วงเดือนพฤษภาคม ถึง เดือนตุลาคม เก็บเกี่ยวสูงสุดในเดือน กรกฎาคม โดยมีปฏิทินการเพาะปลูกการผลิตและการดูแลรักษามะคาเดเมียอำเภอภูเรือที่ระดับความสูงจากระดับน้ำทะเล ๖๕๐ -๑,๓๐๐ เมตรดังนี้

	ม.ค.	ก.พ.	มี.ค.	เม.ย.	พ.ค.	มิ.ย.	ก.ค.	ส.ค.	ก.ย.	ต.ค.	พ.ย.	ธ.ค.
การปลูก					/	/	/	/	/			
การให้ปุ๋ย						/	/	/				
การให้น้ำ	/	/	/	/							/	/
การออกดอก	/	/							/	/	/	/
การตัดแต่งกิ่ง									/	/		
การขยายพันธุ์									/	/		
ศัตรูพืช : เพลี้ยอ่อน												
ศัตรูพืช : เพลี้ยแป้ง	/			/	/							/
ศัตรูพืช : เพลี้ยไฟ	/	/							/	/	/	/
ศัตรูพืช : มวนเขียว	n/a											
ศัตรูพืช : หนอนเจาะกิ่ง/ลำต้น			/	/								
ศัตรูพืช : หนอนเจาะผล					/	/	/	/	/	/		
ศัตรูพืช : ปลวก	/										/	/
ศัตรูพืช : โรคนิ่วไหม้	n/a											
ศัตรูพืช : โรคนิ่วจุด	n/a											
ศัตรูพืช : โรคโคนเน่า/เปลือกฝุ						/	/	/	/			
การออกผล					/	/	/	/	/	/		
การเก็บเกี่ยว					/	/	/	/	/	/		

ตารางที่ ๒๘ แสดงปฏิทินการเพาะปลูกการผลิตและการดูแลรักษามะคาเดเมีย อำเภอภูเรือ จังหวัดเลย
(ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอภูเรือ พ.ศ.๒๕๖๔)

๕) ต้นทุนการผลิต ตารางที่ ๒๙ แสดงต้นทุนการผลิตมะคาเดเมียต่อไร่ อำเภอภูเรือ จังหวัดเลย

มะคาเดเมีย		ปีที่ ๑	ปีที่ ๒	ปีที่ ๓	ปีที่ ๔	ปีที่ ๕	ปีที่ ๖	ปีที่ ๗
ที่	รายการ	บาท/ไร่	บาท/ไร่	บาท/ไร่	บาท/ไร่	บาท/ไร่	บาท/ไร่	บาท/ไร่
๑	ค่าจ้างไถเตรียมดิน	๕๒๐.๐๐	-	-	-	-	-	-
๒	ค่าต้นพันธุ์มะคาเดเมีย ๒๕ ต้นๆละ ๕๐ บาท	๑,๒๕๐.๐๐	-	-	-	-	-	-
๓	ค่าจ้างแรงงานปลูก	๕๐๐.๐๐	-	-	-	-	-	-
๔	ค่าปุ๋ยมูลไก่	๑๕๗.๐๐	๑๕๗.๐๐	๑๕๗.๐๐	๓๑๓.๐๐	๓๑๓.๐๐	๖๒๕.๐๐	๖๒๕.๐๐
๕	ค่าสารกำจัดโรคและแมลงศัตรูพืช	-	-	-	-	-	-	-
๖	ค่าสารกำจัดวัชพืช (ปีละ ๒ ครั้ง)	๕๐๐.๐๐	๕๐๐.๐๐	๕๐๐.๐๐	๕๐๐.๐๐	๕๐๐.๐๐	๕๐๐.๐๐	๕๐๐.๐๐
๗	ค่าจ้างแรงงานกำจัดศัตรูพืช	๒๕๐.๐๐	๒๕๐.๐๐	๒๕๐.๐๐	๒๕๐.๐๐	๒๕๐.๐๐	๒๕๐.๐๐	๒๕๐.๐๐
๘	ค่าจ้างแรงงานเก็บเกี่ยว (แรงงานคน) จำนวน ๒ คนๆละ ๒๕๐ บาท	-	-	-	-	๕๐๐.๐๐	๕๐๐.๐๐	๕๐๐.๐๐
๙	ค่าขนส่ง จำนวน ๐ กระสอบ ๆ ละ ๐ บาท	-	-	-	-	๓๕๐.๐๐	๓๕๐.๐๐	๓๕๐.๐๐
๑๐	อื่นๆ เช่น ค่าน้ำมันเชื้อเพลิง	๓๐๐.๐๐	๓๐๐.๐๐	๓๐๐.๐๐	๓๐๐.๐๐	๓๐๐.๐๐	๓๐๐.๐๐	๓๐๐.๐๐
๑๑	อื่นๆ เช่น ซื้อมอเตอร์เกะเทาะเปลือกเขียว ๑ เครื่อง	-	-	-	-	-	๓๘,๕๐๐.๐๐	-
	รวมเป็นเงิน	๓,๔๗๗.๐๐	๑,๒๐๗.๐๐	๑,๒๐๗.๐๐	๑,๓๖๓.๐๐	๒,๒๑๓.๐๐	๔,๐๒๕.๐๐	๒,๕๒๕.๐๐
๑	ปริมาณผลผลิต (กิโลกรัม/ไร่) (มะคาเดเมียเปลือกเขียว)	-	-	-	-	๖๕๐.๐๐	๖๕๕.๐๐	๖๖๐.๐๐
๒	ปริมาณผลผลิต (กิโลกรัม/ไร่) (ผลผลิตผ่านรูปแบบกะลา)	-	-	-	-	๓๒๕.๐๐	๓๒๗.๕๐	๓๓๐.๐๐
๓	ราคาขายผลผลิต (บาท/กิโลกรัม) (กะลาอบพร้อมรับประทาน)	-	-	-	-	๔๐๐.๐๐	๔๐๐.๐๐	๔๐๐.๐๐
	รวมเป็นเงิน	-	-	-	-	๑๓๐,๐๐๐.๐๐	๑๓๑,๐๐๐.๐๐	๑๓๒,๐๐๐.๐๐
	รวมเป็นเงินสุทธิ	-๓,๔๗๗.๐๐	-๑,๒๐๗.๐๐	-๑,๒๐๗.๐๐	-๑,๓๖๓.๐๐	๑๒๗,๗๘๗.๐๐	๘๘,๙๗๕.๐๐	๑๒๙,๔๗๕.๐๐

๖) สถานการณ์การตลาด/วิธีการตลาด เกษตรกรส่วนมาก จะจำหน่ายให้กับจุดรับซื้อและกลุ่มเกษตรกรในพื้นที่ โดยในพื้นที่อำเภอภูเรือจะมีจุดรับซื้อหลัก ๒ จุด นอกจากนั้นยังมีกลุ่มเกษตรกรในพื้นที่ รับซื้อเกษตรกรรายย่อย หรือ สมาชิกกลุ่มและที่แปรรูปเพื่อจำหน่ายแบบพร้อมทาน

(๑) วิธีการตลาดมะคาเดเมีย เกษตรกรจะขายผลผลิตโดยมีขั้นตอนและแนวทางในการปฏิบัติดังนี้ เกษตรกรส่วนมาก จะต้องสีเปลือกเขียวทิ้งและนำกะลามาผึ่งแดด อย่างน้อย ๗ วันและลอยน้ำเพื่อคัดกะลาลอย(เสีย)ออก แล้วคัดกะลาขนาดเส้นผ่านศูนย์กลาง ตั้งแต่ ๑๙ มิลลิเมตรขึ้นไปขายในราคา ๑๐๐ บาท และ ขนาดเส้นผ่านศูนย์กลางน้อยกว่า ๑๙ มิลลิเมตรลงมา ในราคา ๕๐ บาท โดยในพื้นที่อำเภอภูเรือจะมีจุดรับซื้อหลัก ๒ จุด และอาจจะมีต่อรองเพิ่ม-ลดราคาอีกเล็กน้อยตามสภาพการสุ่มตรวจสอบ นอกจากนั้นยังมีกลุ่มเกษตรกรในพื้นที่ รับซื้อเกษตรกรรายย่อย หรือ สมาชิกกลุ่มและที่แปรรูปเพื่อจำหน่ายแบบพร้อมทาน โดยการแปรรูป จะมีประมาณ ๓ แบบ คือ แบบกะลาอบพร้อมทาน (มีเหล็กสำหรับแกะ) ราคาละขนาด ประมาณ ๕๐๐ บาท ต่อ ๑๐๐ กรัม แบบกะเทาะ กะลาพร้อมทาน เต็มเม็ดราคา ๑,๒๐๐ บาท/กิโลกรัม เม็ดซีกราคา ๑,๐๐๐ บาท/กิโลกรัม เม็ดแตก ๗๐๐ บาท/กิโลกรัม

(๒) แหล่งรับซื้อผลผลิต/ โรงงานแปรรูป
อำเภอภูเรือ จังหวัดเลย มีจุดรับซื้อมะคาเดเมียหลัก จำนวน ๒ แห่ง โดยตั้งอยู่ใน ตำบลสานตม ๑ แห่ง ตำบลร่องจิก ๑ แห่ง กลุ่มเกษตรกรที่รับซื้อผลผลิต อยู่ประมาณ ๕ กลุ่ม ในพื้นที่อำเภอภูเรือ

๒.๒ ประเด็นปัญหา สภาพของปัญหาแนวทางการแก้ไข

ตารางที่ ๓๐ แสดงประเด็นปัญหา สภาพของปัญหาแนวทางการแก้ไข

ปัญหาและกลุ่มของปัญหา	สภาพของปัญหา	แนวทางการแก้ไข	หมู่บ้านและตำบลเป้าหมาย (พื้นที่/ชุมชนที่ประสบ ปัญหา)	ความสำคัญ เร่งด่วน
ด้านการผลิตสินค้าและ การตลาด ๑. ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ ๒. แก้วมังกร ๓. ไม้ดอกไม้ประดับ	๑. ภัยพิบัติ (แล้ง) ๒. การระบาดของโรคและ แมลงศัตรูพืช ๓. ต้นทุนการผลิตสูง ๔. ราคาผลผลิตตกต่ำ ๕. ขาดแคลนแหล่งเงินทุน ๖. สินค้าเกษตรล้นตลาด ๗. การแข่งขันการตลาดไม้ ดอกไม้ประดับรุนแรง ๘. พื้นที่การเกษตรส่วนใหญ่ไม่ มีเอกสารสิทธิ์	๑. ส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีระบบน้ำหยด ๒. จัดตั้งศูนย์เรียนรู้ด้านการป้องกันกำจัดโรคและแมลงศัตรูพืช ๓. ให้ความรู้ด้านการป้องกันกำจัดศัตรูพืชอย่างถูกวิธี ๔. จัดทำแปลงพยานณ์เตือนการระบาดของศัตรูพืช ๕. ส่งเสริมให้เกษตรกรรวมกลุ่มผลิต พันธุ์ เมล็ดพันธุ์ ไข่เอง ๕. รวมกลุ่มกันจำหน่ายผลผลิต ๖. แปรรูปสร้างมูลค่าเพิ่ม เช่น ผลิตแก้วมังกรอบแห้ง ไอศกรีมแก้วมังกร จำหน่าย ส่งเสริมและสนับสนุนการรวมกลุ่มเพื่อจัดหาปัจจัยการผลิตราคาถูก ๗. ให้ความรู้ด้านการลดต้นทุน ๘. รณรงค์การใช้สารชีวภาพและชีวภัณฑ์ทดแทนการใช้เคมี ๙. รณรงค์และส่งเสริมการประกอบอาชีพการเกษตรตามแนวทางปรัชญา เศรษฐกิจพอเพียง ๑๐. ภาครัฐกำหนดมาตรการควบคุมราคาปัจจัยการผลิต เช่น ปุ๋ยเคมีและ สารเคมี อย่างจริงจัง ๑๑. รัฐมีการกำหนดราคาขั้นต่ำ และมีมาตรการบังคับใช้ ๑๒. ส่งเสริมการรวมกลุ่มและขอจดทะเบียนวิสาหกิจชุมชน ส่งเสริมให้เกษตรกรมีความรู้การบริหารจัดการและการเพิ่มมูลค่าผลผลิต ส่งเสริมให้เกษตรกรหาช่องทางทางการตลาดและรวมกลุ่มขาย ๑๓. รัฐสนับสนุนแหล่งเงินทุนดอกเบี้ยต่ำแก่เกษตรกร	ทุกตำบล	มาก

ตารางที่ ๓๐ แสดงประเด็นปัญหา สภาพของปัญหาแนวทางการแก้ไข (ต่อ)

ปัญหาและกลุ่มของปัญหา	สภาพของปัญหา	แนวทางการแก้ไข	หมู่บ้านและตำบลเป้าหมาย (พื้นที่/ชุมชนที่ประสบ ปัญหา)	ความสำคัญ เร่งด่วน
ด้านเกษตรกรและองค์กร เกษตรกร	๑. เกษตรกรส่วนใหญ่อยู่ในกลุ่ม ผู้สูงอายุ ๒. กลุ่มเกษตรกรขาดความ เข้มแข็งและความต่อเนื่อง ๓. เกษตรกรขาดองค์ความรู้ และทักษะในการทำการเกษตร ทางด้านการปลูกพืช	๑. พัฒนาเกษตรกรรุ่นใหม่เข้ามาช่วยเหลือเกษตรกร รุ่นเก่า ๒. ใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่นเข้ามาช่วยในการส่งเสริมการปฏิบัติ ๓. จัดตั้งศูนย์เรียนรู้ต้นแบบเพื่อถ่ายทอดองค์ความรู้และเทคโนโลยีการ ผลิต ที่เหมาะสมให้แก่เกษตรกร รวมทั้งการสร้างต้นแบบในการปฏิบัติที่ เหมาะสมเพื่อสร้างแรงจูงใจและให้เกษตรกรเกิดความเชื่อมั่นในการ ตัดสินใจปฏิบัติตาม	ทุกตำบล	มาก
ด้านการแปรรูปผลผลิต และผลิตภัณฑ์ ๑. ขาดเครื่องมือวัสดุ อุปกรณ์ ๒. ขาดมาตรฐานการรับรอง คุณภาพ ๓. ผลผลิตไม่ต่อเนื่อง ไม่ เพียงพอ ๔. เกษตรกรไม่ให้ความสนใจ สนใจในการแปรรูป เนื่องจากขั้นตอนยุ่งยาก เสียเวลา	๑. ขาดแคลนวัสดุอุปกรณ์ใน การแปรรูป ๒. สินค้าไม่ได้รับรองมาตรฐาน ผู้บริโภคขาดความเชื่อมั่น ๓. ผลผลิตในการนำมาแปรรูป ไม่เพียงพอ/เกษตรกรผลิตไม่พอ ต่อความต้องการในการบริโภค ๔. เกษตรกรขายผลผลิตสดได้ เงินได้เร็วกว่าการแปรรูป ซึ่งมี ขั้นตอนยุ่งยากซับซ้อน	๑. สนับสนุนวัสดุอุปกรณ์ให้กับเกษตรกรและกลุ่มเกษตรกร ๒. สนับสนุนการผลิตสู่การรับรองมาตรฐาน ๓. วางแผนการผลิตทั้งในส่วนด้านการปลูกพืชและการแปรรูปให้ สอดคล้องกัน ๔. สร้างแรงจูงใจและการรับรู้ให้เกษตรกรเห็นถึงความแตกต่างของราคา ก่อนการแปรรูปและหลังแปรรูปจำหน่าย	กลุ่มยุวเกษตรกร/กลุ่มแม่บ้าน เกษตรกร/กลุ่มส่งเสริมอาชีพ และวิสาหกิจชุมชน	ปานกลาง

๒.๓ การจัดทำ TOWS Matrix

ตารางที่ ๓๑ แสดงการวิเคราะห์ตาราง TOWS Matrix

	<p>จุดแข็ง (S)</p> <p>๑) มีเกษตรกรต้นแบบที่ประสบความสำเร็จจำนวนมาก</p> <p>๒) มีแหล่งเรียนรู้ด้านการเกษตรที่หลากหลาย เช่น ศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร , กลุ่มเกษตรกรแปลงใหญ่ไม้ดอก-ไม้ประดับ ตำบลสวนตม, กลุ่มเกษตรกรแปลงใหญ่ไม้ดอก-ไม้ประดับตำบลหนองบัว, กลุ่มเกษตรกรแปลงใหญ่แก้วมังกรตำบลร่องจิก, กลุ่มเกษตรกรผู้ทำเห็ดหอมบ้านหนองบง,ไร่ภูผาสัก เป็นต้น</p> <p>๓) เกษตรกรมีการเพาะปลูกพืชเศรษฐกิจที่หลากหลายนอกจากข้าว พืชไร่ อย่างพารา ปาล์ม น้ำมัน เป็นต้น แล้วยังมีพืชที่สร้างรายได้ อาทิเช่น ไม้ดอกไม้ประดับ, มะคาเดเมีย, อะโวคาโด ทำให้เกษตรกรมีรายได้ตลอดปี</p> <p>๔) มีผลผลิตทางการเกษตรออกจำหน่ายทุกฤดูกาล</p> <p>๕) มีตลาดรับซื้อผลผลิตทางการเกษตรในชุมชน</p> <p>๖) มีปราชญ์ชาวบ้านที่มีภูมิปัญญาในการถ่ายทอดภูมิปัญญาแก่คนรุ่นหลัง</p> <p>๗) มีป่าชุมชนที่อุดมสมบูรณ์ มีอาหารป่าประเภทยาง ไม้เห็ด ไม้กินเพื่อลดรายจ่าย</p> <p>๘) เป็นอำเภอที่เป็นแหล่งผลิตไม้ดอกไม้ประดับเป็นอันดับต้นๆของประเทศ</p> <p>๙) เกษตรกรมีความสำนึกรักบ้านเกิด</p>	<p>จุดอ่อน (W)</p> <p>๑) เกษตรกรส่วนใหญ่มีอายุมาก</p> <p>๒) เกษตรกรมีหนี้สินมาก</p> <p>๓) เกษตรกรขาดความรู้และทักษะในการบริหารจัดการกลุ่ม</p> <p>๔) เกษตรกรต้องพึ่งสารเคมีเป็นจำนวนมากทำให้เสียสุขภาพ</p> <p>๕) มีน้ำเพื่อการเกษตรไม่เพียงพอในฤดูแล้ง</p> <p>๖) เกษตรกรยังเห็นแก่ประโยชน์ส่วนตนมากกว่าประโยชน์ส่วนรวม</p> <p>๗) เกษตรกรขาดการยอมรับเทคโนโลยีและนวัตกรรมทางการเกษตรใหม่ๆ เนื่องจากส่วนใหญ่เกษตรกรอายุมาก และยังไม่มีความเชื่อเท่าๆ เช่น การทำไร่อินทรีย์จะทำให้ได้ผลผลิตที่มีคุณภาพมากกว่าการทำซ้ำที่เดิม เป็นต้น</p> <p>๘) ที่ดินทำการเกษตรไม่มีเอกสารสิทธิ์ ทำให้เกษตรกรไม่สามารถเข้าร่วมโครงการต่างๆตามนโยบายภาครัฐได้</p>
<p>โอกาส (O)</p> <p>โอกาส (Opportunity : O)</p> <p>๑) การจำหน่าย ผลผลิตทางการเกษตรสามารถจะนำไปจำหน่ายได้ทั้งตลาด ในตัวจังหวัด หรือต่างอำเภอ</p> <p>๒) มีแหล่งน้ำธรรมชาติไหลผ่านทำให้ทุกตำบล สามารถใช้น้ำในการเกษตรในฤดูฝนอย่างเพียงพอ</p> <p>๓) ยุทธศาสตร์จังหวัดมีแผนที่จะพัฒนาทางหลวงจังหวัดหมายเลข ๒๐๓ (สายหล่มสัก-เลย)ทำให้เส้นทางคมนาคมขนส่งสะดวกมากขึ้น</p> <p>๔) มีสภาพภูมิประเทศและภูมิอากาศเย็นตลอดทั้งปีเหมาะในการทำการเกษตรและปลูกไม้ดอกไม้ประดับ</p> <p>๕) ได้รับการสนับสนุนงบประมาณจากรัฐบาลตามนโยบายต่างๆ เช่น การประกันรายได้พืชเศรษฐกิจหลัก, งบประมาณจังหวัด/กลุ่มจังหวัดแบบบูรณาการ</p> <p>๖) มีนักท่องเที่ยว คณะทัศนศึกษาเข้ามาทัศนศึกษาดูงานในพื้นที่เป็นประจำ ทำให้มีช่องทางตลาดกับนักท่องเที่ยวและคณะทัศนศึกษาดูงาน</p>	<p>กลยุทธ์เชิงรุก (SO)</p> <p>(S๑S๒S๓+O๑O๕)บริหารจัดการการผลิตสินค้าเกษตรให้สอดคล้องตามศักยภาพของพื้นที่ตามนโยบายเขตเกษตรเศรษฐกิจ (Zoning)</p> <p>(S๑S๒S๔S๕S๖+O๑O๒O๓O๔O๖)พัฒนาศักยภาพการผลิตไม้ดอกไม้ประดับครบวงจร</p> <p>(S๒S๕+O๓)การผลิตด้านการขับเคลื่อนแผนงาน/โครงการอย่างบูรณาการ</p> <p>(S๒S๔S๕S๖S๗S๘+O๓O๔O๖O๗) การส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงเกษตร</p> <p>(S๑S๒S๓S๔S๕S๖+O๑O๕O๖O๙O๑๐) การส่งเสริมการเพิ่มมูลค่าสินค้าโดยการแปรรูปผลผลิตทางการเกษตร</p> <p>(S๑S๖S๙+O๑O๕) พัฒนากลุ่มเกษตรกรรุ่นใหม่ (Young Smart Farmer) ให้สืบทอดอาชีพการเกษตรโดยให้เทคโนโลยีสมัยใหม่เข้ามาประยุกต์ใช้</p>	<p>กลยุทธ์เชิงแก้ไข (WO)</p> <p>(W๑W๖W๗+O๑O๒O๓O๔O๖)พัฒนาและส่งเสริมการรวมกลุ่ม และสร้างเครือข่ายให้เกิดความเข้มแข็งควบคู่กับการซื้อสัตย์สุจริต</p> <p>(W๑W๒W๗+O๑O๒O๔O๖O๗O๘)เพิ่มขีดความสามารถในการดำเนินธุรกิจและการบริหารจัดการ</p> <p>(W๓W๔W๗+O๕) พัฒนาและส่งเสริมการบริหารจัดการดินและปุ๋ยในการปรับปรุงบำรุงดิน</p> <p>(W๒W๔W๗+O๕O๑๑) ส่งเสริมการใช้สารชีวภัณฑ์ น้ำหมักชีวภาพและปุ๋ยอินทรีย์ทดแทนการให้ปุ๋ยเคมีและสารเคมีเพื่อป้องกันกำจัดศัตรูพืช</p> <p>(W๓W๕+O๕O๘) โครงการสนับสนุนการรวมกลุ่มเพื่อขอขุดเจาะน้ำบาดาลโดยใช้พลังงานแสงอาทิตย์ และโครงการกู้ยืมเงินจากธกส.ในรูปแบบการรวมกลุ่ม</p>

<p>๗) เป็นอำเภอที่มีสถานที่ท่องเที่ยวตามธรรมชาติ เช่น อุทยานแห่งชาติภูเรือ ภูบักได จุดชมวิวสักหน้า ภูครึ่ง ภูแปก ไชตาคแลนด น้ำตกแก่งเกี๋ยง น้ำตกปลาบ่า ไร่จุ่นชาใต้เคอะเลย ฯลฯ</p> <p>๘) มีแหล่งเงินทุนเพื่อการเกษตร (สหกรณ์การเกษตรและธ.ก.ส.)</p> <p>๙) รัฐบาลมีนโยบายส่งเสริมสินค้า OTOP</p> <p>๑๐) มีหน่วยงานราชการส่งเสริมและให้ความรู้ด้านการแปรรูปผลผลิตทางการเกษตร</p> <p>๑๑) มีหน่วยงานภาครัฐพร้อมดูแลและให้คำแนะนำ</p>		
<p>ภัยคุกคาม (T)</p> <p>๑) ภาวะราคาผลผลิตทางการเกษตรผันผวนและถูกกดราคาจากพ่อค้าคนกลาง</p> <p>๒) ดินเสื่อมคุณภาพและขาดความอุดมสมบูรณ์เนื่องจากขาดการปรับปรุงบำรุงดิน</p> <p>๓) เกิดการชะล้างพังทลายของหน้าดินสูง เนื่องจากลักษณะภูมิประเทศของอำเภอภูเรือ ส่วนใหญ่เป็นทิวเขา ภูเขา หุบเขา และแอ่งแผ่นดินระหว่างภูเขา มีความสูงชันและลาดต่ำ ลงมาสู่ที่ราบต่ำสลับกันไป</p> <p>๔) โรคระบาดในสัตว์เลี้ยงและโรคแมลงศัตรูพืชรบกวน</p> <p>๕) ภัยธรรมชาติ เช่น น้ำท่วม ภาวะแล้งลมพายุ ฯลฯ</p> <p>๖) ราคาปัจจัยการผลิตทางการเกษตรสูง</p> <p>๗) นโยบายภาครัฐไม่แน่นอน เช่น มาตรการจำกัดการใช้สารเคมีกำจัดศัตรูพืช(พาราควอต โกลโฟเซต และคลอไพริฟอส) ในพื้นที่ต้นน้ำ</p> <p>๘) แข่งขันตัดราคา ไม้ดอก-ไม้ประดับ</p> <p>๙) สัญญาณโทรศัพท์และอินเทอร์เน็ตยังไม่ทั่วถึงทุกพื้นที่</p> <p>๑๐) ถนนเข้าแปลงเกษตรกรหลายรายไม่สามารถเข้าถึงได้โดยรถยนต์ในช่วงฤดูฝน</p>	<p>กลยุทธ์เชิงป้องกัน (ST)</p> <p>(S๑S๒S๓S๔S๕S๖S๗S๘+S๑T๑T๒T๓T๔) พัฒนาประสิทธิภาพการผลิตและลดต้นทุนการผลิตพืชเศรษฐกิจ</p> <p>(S๒S๓S๖S๘+S๔) พัฒนาศักยภาพการป้องกันกำจัดโรคและแมลงศัตรูพืช</p> <p>(S๒S๕S๖S๙+S๑T๔T๖T๘) โครงการระบบส่งเสริมเกษตรแบบแปลงใหญ่</p> <p>(S๑S๒S๖S๙+S๑T๔T๗) พัฒนา Smart farmer/Young Smart Farmer ต้นแบบเพื่อถอดองค์ความรู้และเผยแพร่แนวทางสู่เกษตรกรที่สนใจ</p> <p>(S๓S๔S๕S๖S๗S๙+S๑T๓T๔T๕T๙) การสร้างป่าชุมชน ปลูกไม้สามอย่างประโยชน์สี่อย่างเพื่อรักษาสภาพป่าไม้และทรัพยากรทางธรรมชาติ</p> <p>(S๑S๒S๓S๕S๙+S๑T๐T๑๑) พัฒนาอาสาสมัครเกษตรกรให้มีความรู้ความสามารถพื้นฐานในการให้คำปรึกษาเบื้องต้นกับเกษตรกรในท้องถิ่นได้</p>	<p>กลยุทธ์เชิงรับ (WT)</p> <p>(W๕W๖+W๔) ส่งเสริมให้มีแหล่งน้ำในไร่นา (W๓W๔+T๕T๖) ปรับปรุงคุณภาพดินให้เหมาะสมกับการเกษตร</p> <p>(W๒W๗+T๑T๒) รั้งน้ำปัจจัยการผลิตด้านการเกษตรในพื้นที่ มีการตรวจสอบ</p> <p>(W๑W๒W๓W๗+T๑T๔T๖T๗) ส่งเสริมให้เกษตรกรรุ่นใหม่กลับมาพัฒนาบ้านเกิด (W๒W๔W๗+T๑T๓T๔T๖T๗T๘) ส่งเสริมการเกษตรแบบทฤษฎีใหม่ แนวพระราชดำริเศรษฐกิจพอเพียง และการทำเกษตรอินทรีย์</p> <p>(W๑W๖W๗+T๙) ปรับปรุงทะเบียนเกษตรกร จัปพิกัดवादแปลง และประชาคมตรวจสอบสิทธิ์การเพาะปลูกให้แม่นยำ</p> <p>(W๑W๗+T๑๐T๑๑) การเลือกผู้นำชุมชนหรือตัวแทนกลุ่มเกษตรกร ต้องมีความสามารถในการถ่ายทอดข้อมูลเป็นอย่างดี</p> <p>(W๕W๖+T๑T๓T๕T๙) ส่งเสริมการทำป่าชุมชน ปลูกป่าทดแทน ปรับเปลี่ยนการทำไร่เลื่อนลอยมาเป็นทำไม้ผล ไม้ยืนต้น</p>

๒.๔ การกำหนดเป็นกลยุทธ์ ดังนี้

๑. กลยุทธ์เชิงรุก

๑.๑ เพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร

๑.๒ บริหารจัดการการผลิตสินค้าเกษตรให้สอดคล้องตามศักยภาพของพื้นที่ตามนโยบายเขตเกษตร

เศรษฐกิจ

๑.๓ พัฒนาศักยภาพการผลิตไม้ดอกไม้ประดับครบวงจร

๑.๔ การส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงเกษตร

๑.๕ การส่งเสริมการเพิ่มมูลค่าสินค้าโดยการแปรรูปผลผลิตทางการเกษตร

๑.๖ พัฒนากลุ่มเกษตรกรรุ่นใหม่ (Young Smart Farmer) ให้สืบทอดอาชีพการเกษตรโดยให้เทคโนโลยีสมัยใหม่เข้ามาประยุกต์ใช้

๒. กลยุทธ์เชิงแก้ไข

๒.๑ เพิ่มขีดความสามารถในการดำเนินธุรกิจและการบริหารจัดการ

๒.๒ พัฒนาและส่งเสริมการบริหารจัดการดินและปุ๋ยในการปรับปรุงบำรุงดิน

๒.๓ ส่งเสริมการใช้สารชีวภัณฑ์ น้ำหมักชีวภาพและปุ๋ยอินทรีย์ทดแทนการให้ปุ๋ยเคมีและสารเคมี

เพื่อป้องกันกำจัดศัตรูพืช

๒.๔ โครงการสนับสนุนการรวมกลุ่มเพื่อขอขุดเจาะน้ำบาดาลโดยใช้พลังงานแสงอาทิตย์

๓. กลยุทธ์เชิงป้องกัน

๓.๑ พัฒนาประสิทธิภาพการผลิตและลดต้นทุนการผลิตพืชเศรษฐกิจ

๓.๒ พัฒนาศักยภาพการป้องกันกำจัดโรคและแมลงศัตรูพืช

๓.๓ โครงการระบบส่งเสริมเกษตรแบบแปลงใหญ่

๓.๔ พัฒนา Smart farmer/Young Smart Farmer ต้นแบบ เพื่อถอดองค์ความรู้และเผยแพร่

แนวทางสู่เกษตรกรที่สนใจ

๓.๕ การสร้างป่าชุมชน ปลูกไม้สามอย่างประโยชน์สี่อย่าง เพื่อรักษาสภาพป่าไม้และทรัพยากรทาง

ธรรมชาติ

๓.๖ พัฒนาอาสาสมัครเกษตรกรให้มีความรู้ความสามารถพื้นฐานในการให้คำปรึกษาเบื้องต้นกับ

เกษตรกรในท้องถิ่น

๔. กลยุทธ์เชิงรับ

๔.๑ ส่งเสริมให้มีแหล่งน้ำในไร่นา

๔.๒ ปรับปรุงคุณภาพดินให้เหมาะสมกับการเกษตร

๔.๓ ส่งเสริมให้เกษตรกรรุ่นใหม่กลับมาพัฒนาบ้านเกิด

๔.๔ ส่งเสริมการเกษตรแบบทฤษฎีใหม่ แนวพระราชดำริเศรษฐกิจพอเพียง และการทำเกษตร

อินทรีย์

๔.๕ ส่งเสริมการทำป่าชุมชน ปลูกป่าทดแทน ปรับเปลี่ยนการทำไร่เลื่อนลอยมาเป็นทำไม้ผล ไม้ยืน

แทน

บทที่ ๓ ทิศทาง/แนวทางการพัฒนาการเกษตรระดับอำเภอ

๓.๑ พัฒนาการผลิตรายสินค้า

๓.๑.๑ สินค้าข้าวโพดเลี้ยงสัตว์

เป้าหมาย/เป้าประสงค์

๑. เพื่อให้เกษตรกรมีคุณภาพชีวิตดีขึ้น อาชีพมั่นคง และรายได้จากการทำการเกษตรเพิ่มขึ้น

๒. เพื่อให้เกษตรกรมีพ่อค้ามารับซื้อ

๓. เพื่อให้ภาคเกษตรกรรมได้รับองค์ความรู้ใหม่ๆ และสามารถนำไปปฏิบัติเพื่อให้เกิด

ประสิทธิภาพในการประกอบอาชีพ

กลยุทธ์/วิธีการดำเนินงาน เพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร

กลยุทธ์ที่ ๑ สร้างองค์ความรู้และถ่ายทอดให้แก่เกษตรกรอย่างทั่วถึงและยั่งยืน

โครงการที่ ๑ โครงการระบบส่งเสริมการเกษตรแบบแปลงใหญ่

โครงการที่ ๒ โครงการส่งเสริมและถ่ายทอดเทคโนโลยีการป้องกันกำจัดหนอนกระทู้

ข้าวโพดลายจุด

กลยุทธ์ที่ ๒ ส่งเสริมให้เกษตรกรจัดทำแหล่งผลิตพันธุ์พืชเพื่อใช้ในเชิงการค้า

และการบริโภคในพื้นที่

โครงการที่ ๑ โครงการผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์

กลยุทธ์ที่ ๓ ประชาสัมพันธ์สร้างการรับรู้

โครงการที่ ๑ โครงการรณรงค์ป้องกันกำจัดหนอนกระทู้ข้าวโพด (Kick off)

๑.๑.๒ สินค้าแก้วมังกร

เป้าหมาย/เป้าประสงค์

๑. เพื่อให้เกษตรกรมีคุณภาพชีวิตดีขึ้น อาชีพมั่นคง และรายได้จากการทำการเกษตรเพิ่มขึ้น

๒. เพื่อให้เกษตรกรมีแหล่งจำหน่ายที่หลากหลาย

๓. เพื่อให้ภาคเกษตรกรรมได้รับองค์ความรู้ใหม่ๆ และสามารถนำไปปฏิบัติเพื่อให้เกิด

ประสิทธิภาพในการประกอบอาชีพ

กลยุทธ์/วิธีการดำเนินงาน เพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร

กลยุทธ์ที่ ๑ สร้างองค์ความรู้และถ่ายทอดให้แก่เกษตรกรอย่างทั่วถึงและยั่งยืน

โครงการที่ ๑ โครงการระบบส่งเสริมการเกษตรแบบแปลงใหญ่

โครงการที่ ๒ พัฒนาประสิทธิภาพการผลิตและลดต้นทุนการผลิตพืชเศรษฐกิจ

กลยุทธ์ที่ ๒ ส่งเสริมให้เกษตรกรมีการจัดการด้านการผลิตและการตลาด

โครงการที่ ๑ โครงการส่งเสริมการผลิต การสร้างมูลค่าเพิ่ม และการตลาดสินค้าเกษตร

๑.๑.๓ สินค้าไม้ดอกไม้ประดับ

เป้าหมาย/เป้าประสงค์

๑. เพื่อให้เกษตรกรมีคุณภาพชีวิตดีขึ้น อาชีพมั่นคง และรายได้จากการทำการเกษตรเพิ่มขึ้น

๒. เพื่อให้เกษตรกรมีช่องทางการจัดจำหน่ายที่หลากหลาย

๓. สินค้าเกษตรที่สำคัญได้รับการพัฒนาการผลิตและมีการเพิ่มมูลค่าเพิ่มขึ้น

กลยุทธ์/วิธีการดำเนินงาน เพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร

กลยุทธ์ที่ ๑ สร้างองค์ความรู้และถ่ายทอดเทคโนโลยีให้แก่เกษตรกร

โครงการที่ ๑ โครงการส่งเสริมและพัฒนาศักยภาพการผลิตไม้ดอกไม้ประดับครบวงจร
 โครงการที่ ๒ โครงการระบบส่งเสริมการเกษตรแบบแปลงใหญ่
 กลยุทธ์ที่ ๒ สนับสนุนให้ใช้เทคโนโลยีที่เหมาะสมสอดคล้องกับศักยภาพของพื้นที่เพื่อเพิ่มผลผลิต
 อย่างมีคุณภาพได้มาตรฐาน

โครงการที่ ๑ โครงการเพิ่มขีดความสามารถในการดำเนินธุรกิจและการบริหารจัดการ
 กลยุทธ์ที่ ๓ ประชาสัมพันธ์สร้างการรับรู้
 โครงการที่ ๑ โครงการท่องเที่ยวเชิงเกษตร

๑.๑.๔ สิ้นค้ามะคาเดเมีย

เป้าหมาย/เป้าประสงค์

๑. เพื่อให้เกษตรกรมีคุณภาพชีวิตดีขึ้น อาชีพมั่นคง และรายได้จากการทำการเกษตรเพิ่มขึ้น
๒. เพื่อให้เกษตรกรมีช่องทางการจัดจำหน่ายที่หลากหลาย
๓. สินค้าเกษตรที่สำคัญได้รับการพัฒนาการผลิตและมีการเพิ่มมูลค่าเพิ่มขึ้น

กลยุทธ์/วิธีการดำเนินงาน เพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร

กลยุทธ์ที่ ๑ สร้างองค์ความรู้และถ่ายทอดเทคโนโลยีให้แก่เกษตรกร

โครงการที่ ๑ โครงการส่งเสริมการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตพืชเคี้ยวมัน (มะคาเดเมีย, มะม่วง
 หิมพานต์) เพื่อความยั่งยืน

โครงการที่ ๒ โครงการส่งเสริมการแปรรูปสินค้าเกษตร

กลยุทธ์ที่ ๒ สนับสนุนให้ใช้เทคโนโลยีที่เหมาะสมสอดคล้องกับศักยภาพของพื้นที่เพื่อเพิ่มผลผลิต
 อย่างมีคุณภาพได้มาตรฐาน

โครงการที่ ๑ โครงการเพิ่มขีดความสามารถในการดำเนินธุรกิจและการบริหารจัดการ
 กลยุทธ์ที่ ๓ ประชาสัมพันธ์สร้างการรับรู้

โครงการที่ ๑ โครงการท่องเที่ยวเชิงเกษตร

๓.๒ พัฒนาเกษตรกร/กลุ่ม/องค์กร

เป้าหมาย/เป้าประสงค์

๑. เพื่อให้เกษตรกรและองค์กรเกษตรกรมีความรู้ความสามารถ พึ่งพาตนเองได้ มีการดำเนิน
 กิจกรรมอย่างต่อเนื่องและมีรายได้เพิ่มขึ้น
๒. เพื่อให้เกษตรกรและองค์กรเกษตรกรได้รับองค์ความรู้ใหม่ๆ และสามารถนำไปปฏิบัติ
 เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพในการประกอบอาชีพ
๓. เพื่อสร้างเกษตรกรรุ่นใหม่ให้มีความรู้เข้าสู่ภาคการเกษตร

๓.๒.๑ Young Smart Farmer (YSF)

เป้าหมาย/เป้าประสงค์

๑. เพื่อให้เกษตรกรและองค์กรเกษตรกรมีความรู้ความสามารถ พึ่งพาตนเองได้ มีการดำเนิน
 กิจกรรมอย่างต่อเนื่องและมีรายได้เพิ่มขึ้น
๒. เพื่อให้เกษตรกรและองค์กรเกษตรกรได้รับองค์ความรู้ใหม่ๆ และสามารถนำไปปฏิบัติ
 เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพในการประกอบอาชีพ
๓. เพื่อสร้างเกษตรกรรุ่นใหม่ เข้าสู่ภาคการเกษตร

กลยุทธ์/วิธีการดำเนินงาน พัฒนาศักยภาพเกษตรกร และองค์กรเกษตรกรให้มีความเข้มแข็ง

กลยุทธ์ที่ ๑ การสร้างมูลค่าเพิ่ม (Value Added)

โครงการที่ ๑ โครงการพัฒนาบรรจุภัณฑ์

โครงการที่ ๒ โครงการพัฒนาการผลิตพืชปลอดภัยโดยระบบโรงเรือน

กลยุทธ์ที่ ๒ พัฒนาเยาวชนภาคเกษตรให้มีความรู้ตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงเพื่อสร้างเกษตรกรรุ่นใหม่

โครงการที่ ๑ โครงการฝึกอบรมเพื่อพัฒนาและสร้างเกษตรกรรุ่นใหม่

๓.๒.๒ กลุ่มยุวเกษตรกร/กลุ่มแม่บ้านเกษตรกร/กลุ่มส่งเสริมอาชีพ

เป้าหมาย/เป้าประสงค์

๑. เพื่อให้เกษตรกรและองค์กรเกษตรกรมีความรู้ความสามารถ พึ่งพาตนเองได้ มีการดำเนินกิจการอย่างต่อเนื่องและมีรายได้เพิ่มขึ้น

๒. เพื่อให้เกษตรกรและองค์กรเกษตรกรได้รับองค์ความรู้ใหม่ๆ และสามารถนำไปปฏิบัติเพื่อให้เกิดประสิทธิภาพในการประกอบอาชีพ

๓. เพื่อสร้างเกษตรกรรุ่นใหม่ เข้าสู่ภาคการเกษตร

๔. มีแหล่งเรียนรู้ เทคโนโลยีและภูมิปัญญาท้องถิ่น เพื่อแก้ไขปัญหาพร้อมทั้งพัฒนาให้กับกลุ่มสถาบันเกษตรกร

กลยุทธ์/วิธีการดำเนินงาน

กลยุทธ์ที่ ๑ การพัฒนาศักยภาพ

โครงการที่ ๑ โครงการส่งเสริมและพัฒนากลุ่มยุวเกษตรกร

โครงการที่ ๒ โครงการพัฒนาศักยภาพกลุ่มยุวเกษตรกร

โครงการที่ ๓ โครงการพัฒนาศักยภาพกลุ่มส่งเสริมอาชีพ

กลยุทธ์ที่ ๓ การสร้างมูลค่าเพิ่ม (Value Added)

โครงการที่ ๑ โครงการส่งเสริมและพัฒนาบรรจุภัณฑ์

โครงการที่ ๒ โครงการส่งเสริมการแปรรูปสินค้าเกษตร

โครงการที่ ๓ โครงการพัฒนากระบวนการผลิตการแปรรูปให้มีความปลอดภัยและได้มาตรฐาน

๓.๒.๓ วิสาหกิจชุมชน

เป้าหมาย/เป้าประสงค์

๑. เพื่อให้เกษตรกรและองค์กรเกษตรกรมีความรู้ความสามารถ พึ่งพาตนเองได้ มีการดำเนินกิจการอย่างต่อเนื่องและมีรายได้เพิ่มขึ้น

๒. เพื่อให้เกษตรกรและองค์กรเกษตรกรได้รับองค์ความรู้ใหม่ๆ และสามารถนำไปปฏิบัติเพื่อให้เกิดประสิทธิภาพในการประกอบอาชีพ

๓. เพื่อสร้างเกษตรกรรุ่นใหม่ เข้าสู่ภาคการเกษตร

กลยุทธ์/วิธีการดำเนินงาน พัฒนาศักยภาพเกษตรกร และองค์กรเกษตรกรให้มีความเข้มแข็ง

กลยุทธ์ที่ ๑ การสร้างมูลค่าเพิ่ม (Value Added)

โครงการที่ ๑ โครงการพัฒนาบรรจุภัณฑ์

กลยุทธ์ที่ ๒ การพัฒนาศักยภาพ

โครงการที่ ๑ โครงการส่งเสริมและศักยภาพวิสาหกิจชุมชน

โครงการที่ ๒ โครงการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ต้นแบบวิสาหกิจชุมชน

๓.๒.๔ แหล่งเรียนรู้/เกษตรกรต้นแบบ

เป้าหมาย/เป้าประสงค์

๑. เพื่อให้เกษตรกรมีความรู้ความเข้าใจในการดำเนินชีวิตตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง และสามารถประยุกต์ใช้กับอาชีพเกษตรกรมอย่างยั่งยืน

๒. มีแหล่งเรียนรู้ เทคโนโลยีและภูมิปัญญาท้องถิ่น เพื่อแก้ไขปัญหาพร้อมทั้งพัฒนาให้กับเกษตรกรได้นำปฏิบัติในพื้นที่ของตนเอง

๓. เพื่อส่งเสริมและพัฒนาศักยภาพเกษตรกรในการประกอบอาชีพ

กลยุทธ์/วิธีการดำเนินงาน พัฒนาแหล่งเรียนรู้

กลยุทธ์ที่ ๑ พัฒนาศูนย์เรียนรู้ต้นแบบด้านการเกษตรในพื้นที่ เพื่อถ่ายทอดเทคโนโลยีให้แก่เกษตรกรได้นำไปปฏิบัติในพื้นที่ของตนเอง

โครงการที่ ๑ โครงการศูนย์เรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียงชุมชน

โครงการที่ ๒ โครงการศูนย์จัดการศัตรูพืชชุมชน

โครงการที่ ๓ โครงการศูนย์จัดการดินปุ๋ยชุมชน

โครงการที่ ๓ โครงการศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.)

กลยุทธ์/วิธีการดำเนินงาน พัฒนาศักยภาพเกษตรกรต้นแบบ

กลยุทธ์ที่ ๑ พัฒนาเกษตรกรต้นแบบ

โครงการที่ ๑ โครงการพัฒนาเกษตรกรปราดเปรื่อง

๓.๓ พัฒนาพื้นที่ และทรัพยากรการเกษตร

๓.๓.๑ ที่ดิน

เป้าหมาย/เป้าประสงค์

๑. เพื่อเสริมสร้างจิตสำนึกให้แก่เกษตรกรในการไม่เผาเศษวัสดุเหลือใช้จากการเกษตรในไร่นาและ รณรงค์ให้มีการปรับปรุงบำรุงดินด้วยอินทรีย์วัตถุ

กลยุทธ์/วิธีการดำเนินงาน ส่งเสริมคุณภาพสิ่งแวดล้อมและการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ

กลยุทธ์ที่ ๑ ส่งเสริมให้มีการปรับปรุงบำรุงดินโดยการรณรงค์ให้เกษตรกรไม่เผา และมีการปลูกพืชปุ๋ยสด

โครงการที่ ๑ โครงการส่งเสริมปรับปรุงคุณภาพดินให้เหมาะสมกับการปลูกพืชเศรษฐกิจ

โครงการที่ ๒. โครงการรณรงค์ลดการเผาเศษวัสดุการเกษตรในไร่นา

โครงการที่ ๕ โครงการผลิตปุ๋ยหมักจากเปลือกข้าวโพด

กลยุทธ์ที่ ๒ การเพิ่มความอุดมสมบูรณ์ของดินและอนุรักษ์ดิน

โครงการที่ ๑ โครงการส่งเสริมการไถระเบิดดินดาน

โครงการที่ ๒ โครงการส่งเสริมการปลูกพืชปุ๋ยสด

โครงการที่ ๓ โครงการผลิตปุ๋ยหมักและน้ำหมักชีวภาพ

โครงการที่ ๔ โครงการส่งเสริมและสนับสนุนให้เกษตรกรใช้สารเคมีอย่างถูกต้อง

และเหมาะสม

กลยุทธ์ที่ ๓ การป้องกันกำจัดศัตรูพืช

โครงการที่ ๑ โครงการส่งเสริมการผลิตและการใช้สารชีวภัณฑ์

๓.๓.๒ แหล่งน้ำ

- เป้าหมาย/เป้าประสงค์

๑. เพื่อให้เกษตรกรมีน้ำใช้ในการผลิตสินค้าเกษตรได้อย่างเหมาะสมและเพียงพอ

- กลยุทธ์/วิธีการดำเนินงาน พัฒนาแหล่งน้ำเพื่อใช้ในการเกษตร

กลยุทธ์ที่ ๑ ส่งเสริมให้เกษตรกรมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการน้ำอย่างมีประสิทธิภาพ

 โครงการที่ ๑ โครงการขุดสระน้ำขนาดเล็ก

 โครงการที่ ๒ โครงการฝายเก็บกักน้ำเพื่อการเกษตร

 โครงการที่ ๓ โครงการพัฒนาแหล่งน้ำ (ปรับปรุงสระเก่า)

 โครงการที่ ๒ โครงการจัดตั้งกลุ่มผู้ใช้น้ำบาดาลเพื่อการเกษตร

ภาคผนวก

๑. ชื่อโครงการ ส่งเสริมการผลิตสินค้าเกษตรปลอดภัยและได้มาตรฐาน

๒. หน่วยงานรับผิดชอบ ศูนย์บริการและถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรฯ ,หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

๓. หลักการและเหตุผล

รัฐบาลได้กำหนดให้ ปี ๒๕๔๗ เป็นปีแห่งการรณรงค์ความปลอดภัยด้านอาหาร เพื่อให้อาหารที่ผลิต และบริโภค ภายในประเทศ มีความปลอดภัยได้มาตรฐานทัดเทียมสากล นำไปสู่การมีสุขภาพดีทั่วหน้าของประชาชน ประกอบกับการ มุ่งเน้นให้ประเทศไทย เป็นครัวโลก เป็นผู้นำด้านการเกษตร ในการผลิตอาหารป้อนสู่ตลาดโลก ผลิตผลเกษตรจากไร่นา เกษตรกร ซึ่งเป็นจุดแรกเริ่มของห่วงโซ่อาหาร จึงต้องมีความปลอดภัยก่อนส่งมอบให้แก่ผู้รับซื้อเพื่อนำไปจำหน่ายแก่ ผู้บริโภคโดยตรง หรือเพื่อนำส่งออก ตลอดจนเพื่อนำเป็นวัตถุดิบในอุตสาหกรรมเกษตร มีการส่งเสริมการผลิต และ การแปรรูปสินค้าเกษตรตามระบบความปลอดภัยอาหาร (Food safety) ให้มีการสร้างมูลค่าเพิ่มให้แก่สินค้าเกษตร โดย เน้นสินค้าเกษตรที่มีมาตรฐาน คุณภาพ ศักยภาพและโอกาสทางการตลาดสูง แต่เนื่องจากการผลิตด้านการเกษตรของไทย ในอดีตที่ผ่านมามุ่งเน้น การผลิตเชิงปริมาณ ที่มีได้คำนึงถึงผลกระทบต่อผู้บริโภค สังคมและสิ่งแวดล้อม เกษตรกรมีการใช้ สารเคมีอย่างไม่ถูกต้องตามหลักวิชาการ จึงมีผลทำให้ผลผลิตทางการเกษตรที่ได้ ไม่ปลอดภัยต่อผู้บริโภค

๔. วัตถุประสงค์

- ๔.๑ เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตและปริมาณผลผลิตปลอดภัยจากสารพิษ
- ๔.๒ เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการป้องกันกำจัดศัตรูพืชโดยวิธีผสมผสาน
- ๔.๓ เพื่อลดต้นทุนการผลิต เช่น สารเคมีและหลีกเลี่ยงปัญหาสารเคมีตกค้างในผลผลิต
- ๔.๔ เพื่อรักษาสิ่งแวดล้อมและธรรมชาติ

๕. สถานที่ดำเนินการ

ตำบลหนองบัว,ตำบลร่องจิก

๖. เกษตรกรเป้าหมาย

จัดตั้งกลุ่มพัฒนาการผลิตพืชผักปลอดภัยจากสารพิษ จำนวน ๑ กลุ่ม ๒๕ ราย

๗. ระยะเวลาดำเนินการ

ตุลาคม ๒๕๖๕ – กันยายน ๒๕๖๕

๘. งบประมาณ

- ค่าเมล็ดพันธุ์ ปุ๋ยอินทรีย์ สารชีวภัณฑ์ป้องกันกำจัดศัตรูพืช เป็นเงิน ๑๗,๕๐๐.- บาท
- ค่าใช้จ่ายในการจัดอบรม จำนวน ๕ ครั้ง ๆ ละ ๑ วัน ๆ ละ ๒๕ คน เป็นเงิน ๑๒,๕๐๐.-บาท

๘. แผนการดำเนินงาน

กิจกรรม	เป้าหมาย	ปี ๒๕๖๓												ผู้รับผิดชอบ		
		ม.ค.	ก.พ.	มี.ค.	เม.ย.	พ.ค.	มิ.ย.	ก.ค.	ส.ค.	ก.ย.	ต.ค.	พ.ย.	ธ.ค.			
ประชาสัมพันธ์โครงการฯ(ครั้ง/ หมู่บ้าน)	๘ ครั้ง	←	→													- นักวิชาการส่งเสริม การเกษตร
ฝึกอบรม (ราย / หมู่บ้าน)	๒๐/ หมู่บ้าน			←	→											
ติดตามประเมินผล				←	→											

๙. วิธีดำเนินงาน

- จัดทำโครงการขอรับการสนับสนุนงบประมาณจากองค์การบริหารส่วนตำบล และ ส่วนราชการหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง
- ประชาสัมพันธ์ให้เกษตรกรรับทราบ และสมัครเข้าร่วมการฝึกอบรมหมู่บ้านเป้าหมาย
- จัดทำเวทีชาวบ้านเพื่อคัดเลือกเกษตรกรผู้เข้าร่วมโครงการฯ
- จัดฝึกอบรมและให้ความรู้แก่เกษตรกรเป้าหมาย
- เลขานุการศูนย์ฯและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องจัดฝึกอบรมตามโครงการฯ
- ติดตามและประเมินผลร่วมกับองค์การบริหารส่วนตำบลและคณะกรรมการศูนย์ฯ

๑๐. งบประมาณ

- ค่าใช้จ่ายในการฝึกอบรม จำนวน ๖๐ คน เงิน ๑๒,๐๐๐ บาท
 - วัสดุอุปกรณ์สนับสนุนวิสาหกิจชุมชน จำนวน ๒ กลุ่ม เงิน ๑๐๐,๐๐๐ บาท
- รวมเงิน ๑๑๒,๐๐๐ บาท

๑๑. ผลที่คาดว่าจะได้รับ

- กลุ่มอาชีพในชุมชนมีความรู้ ความเข้าใจในการดำเนินกิจกรรมในลักษณะการรวมกลุ่มและวิสาหกิจชุมชน
- สามารถถ่ายทอดความรู้แก่เกษตรกรรายอื่นๆได้อย่างถูกต้อง
- เกษตรกรมีรายได้ที่ดี

๑. ชื่อโครงการ โครงการส่งเสริมเกษตรกรอินทรีย์(การผลิตน้ำสกัดชีวภาพปุ๋ยหมักชีวภาพ)

๒. ผู้รับผิดชอบ องค์การบริหารส่วนตำบล
สำนักงานเกษตรอำเภอภูเรือ

๓. หลักการและเหตุผล

เนื่องจากเกษตรกรมีการใช้สารเคมีในการทำการเกษตรมากทำให้ต้นทุนการผลิตสูง และเป็นอันตรายต่อมนุษย์ สัตว์ และสภาพแวดล้อมต่างๆ จึงจำเป็นต้องนำถ่ายทอดเทคโนโลยีการทำการเกษตรแบบเกษตรอินทรีย์ เพื่อทดแทนและลดต้นทุนการผลิต พร้อมทั้งเป็นการสนองนโยบายรัฐบาลการผลิตพืชปลอดภัยจากสารพิษ เพื่อนำเศรษฐกิจสู่ครัวโลก

๔. วัตถุประสงค์

๑. เพื่อให้เกษตรกรมีความรู้ความสามารถในการทำการเกษตรอินทรีย์
๒. เพื่อลดต้นทุนการผลิตพืช
๓. เป็นการใช้ทรัพยากรในท้องถิ่นให้เกิดประโยชน์

๕. เป้าหมาย

เกษตรกร จำนวน ๘๐ ราย

๖. พื้นที่ดำเนินการ ดำเนินการอบรมเกษตรกรในแต่ละตำบล

๗. ระยะเวลาดำเนินการ

ตุลาคม ๒๕๖๒ - กันยายน ๒๕๖๓

๘. วิธีดำเนินงาน

- จัดทำโครงการขอรับการสนับสนุนงบประมาณจากองค์การบริหารส่วนตำบล
- ประชาสัมพันธ์ให้เกษตรกรรับทราบ และสมัครเข้าร่วมการฝึกอบรม
- จัดทำเวทีชาวบ้านเพื่อคัดเลือกเกษตรกรผู้เข้าร่วมโครงการ
- จัดฝึกอบรมและให้ความรู้แก่เกษตรกรเป้าหมาย
- เลขานุการศูนย์ฯและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องจัดฝึกอบรมตามโครงการฯ
- สนับสนุนวัสดุอุปกรณ์และปัจจัยการผลิตแก่เกษตรกรเป้าหมาย
- ติดตามและประเมินผลร่วมกับองค์การบริหารส่วนตำบล / และคณะกรรมการศูนย์ฯ

๙. งบประมาณ ๓๐,๐๐๐ บาท

๑๐. ผลที่คาดว่าจะได้รับ

๑๐.๑ ผลตอบแทน

- เกษตรกรผู้เข้าร่วมโครงการฯ จำนวน ๘๐ คน มีความรู้ ความสามารถในการทำเกษตรอินทรีย์ ได้อย่างถูกต้องและสามารถไปใช้ทดแทนการใช้สารเคมีเพื่อลดต้นทุนการผลิตได้
- เกษตรกรผู้เข้าร่วมโครงการ สามารถที่จะถ่ายทอดความรู้และขยายผลสู่เกษตรกรรายอื่นๆ ได้ต่อไป
- เกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการจะมีรายได้เพิ่มครอบครัวละ ไม่น้อยกว่า ๕,๐๐๐ - ๑๐,๐๐๐ บาท / ปี

๑๐.๒ ผลกระทบที่จะเกิดขึ้น

ด้านสังคม

- เกษตรกรมีการผลิตแบบรวมกลุ่มและมีความรับผิดชอบต่อสังคม
- เกษตรกรมีความรักในอาชีพและถิ่นฐาน

- ลดปัญหาอาชญากรรม

ด้านเศรษฐกิจ

- เป็นการสร้างงานให้เกษตรกรในชุมชน
- เกษตรกรมีรายได้เพิ่มขึ้น และมีคุณภาพชีวิตที่ดี

ด้านสิ่งแวดล้อม

- เป็นการอนุรักษ์ธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
- เกิดความสมดุลและยั่งยืนในธรรมชาติ

๑. โครงการผลิตและใช้สารธรรมชาติในการป้องกันกำจัดศัตรูพืช

- กิจกรรม ถ่ายทอดความรู้
- สนับสนุนปัจจัยการผลิต
- การใช้และการอนุรักษ์ศัตรูธรรมชาติ

๒. ภายใต้งบประมาณ

- (/) แผนการถ่ายทอดเทคโนโลยี
- (/) แผนลงทุน
- (/) แผนฟื้นฟูทรัพยากรและสิ่งแวดล้อม

๓. ผู้รับผิดชอบโครงการ ศูนย์บริการและถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรและกรมส่งเสริมการเกษตร

๔. หลักการและเหตุผล

เกษตรกรในปัจจุบันทำเกษตรโดยต้องพึ่งพาปัจจัยการผลิตจากภายนอกซึ่งมีแนวโน้มว่าปัจจัยการผลิตจะมีราคาสูงขึ้นเรื่อยๆ ตามปัจจัยหลายอย่างของตลาดโลก ซึ่งมีการแข่งขันการในเรื่องของผลผลิตทางการเกษตรต้องมีคุณภาพดี และมีความปลอดภัยต่อผู้ปลูกและผู้บริโภค ซึ่งสวนทางกับการผลิตของไทยซึ่งมีการใช้สารเคมีในการปลูกเป็นจำนวนมาก จะมีผลโดยตรงต่อสุขภาพและสิ่งแวดล้อม จึงจำเป็นต้องเปลี่ยนแนวคิดและวิธีปฏิบัติให้เกษตรกรหันมารู้จักผลิตสมุนไพรไล่แมลงและสารชีวภัณฑ์ ในการป้องกันและกำจัดศัตรูพืชเอง เพื่อรักษาสุขภาพแวดล้อมและคุณภาพชีวิตที่ดีของเกษตรกร รวมทั้งผู้บริโภคด้วย

๕. วัตถุประสงค์

๑. เพื่อให้เกษตรกรมีความรู้ความเข้าใจและมีทักษะในกาผลิตพืชสมุนไพรและใช้สารธรรมชาติ ในการป้องกันกำจัดแมลงศัตรูพืชเป็นฐานข้อมูลในการวางแผนพัฒนาการผลิต/การตลาด
๒. เพื่อลดต้นทุนในการผลิต
๓. เพื่อรักษาความสมดุลทางธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมเพื่อเป็นอาชีพเสริมให้กับเกษตรกร

๖. เป้าหมาย ปี ๒๕๖๒-๒๕๖๔ ปีละ ๑ กลุ่ม ๑ ละ ๒๕ ราย รวม ๓ กลุ่ม ๗๕ ราย

๗. พื้นที่ดำเนินการ

ทุกตำบลในอำเภอภูเรือ

๘. ระยะเวลาดำเนินการ จำนวน ๑ ปี เริ่มเดือน ตุลาคม ๒๕๖๒-กันยายน ๒๕๖๓

๙. แผนการดำเนินการ

๑. คัดเลือกพื้นที่
๒. จัดตั้งกลุ่ม
๓. อบรมเกษตรกร
๔. ดำเนินงานตามโครงการ
๕. ประเมินผล/รายงาน

๑๐. วิธีการดำเนินการ

๑. ประชุมชี้แจง
๒. คัดเลือกพื้นที่ดำเนินการ
๓. ฝึกอบรมเกษตรกร
๔. ดำเนินงานตามโครงการ
๕. ศึกษาดูงาน
๖. ติดตามผลการดำเนินงาน

๗. รายงานผล

๑๑. งบประมาณ วัสดุ อุปกรณ์/แผนการใช้เงิน

แผนการใช้เงิน

แผน/กิจกรรม	ปริมาณ (กลุ่ม/ราย)	งบประมาณต่อ หน่วย(บาท)	งบประมาณปี(บาท)			
			๒๕๖๒	๒๕๖๓	๒๕๖๔	รวม
แผนการถ่ายทอดเทคโนโลยี						
- อบรมถ่ายทอดความรู้แก่ เกษตรกร	๑/๒๕	๑๐,๐๐๐	๑๐,๐๐๐	๑๐,๐๐๐	๑๐,๐๐๐	๓๐,๐๐๐
- การใช้และการอนุรักษ์ศัตรู ธรรมชาติ	๑/๒๕	๕,๐๐๐	๕,๐๐๐	๕,๐๐๐	๕,๐๐๐	๑๕,๐๐๐
รวม	๑/๒๕	๑๕,๐๐๐	๑๕,๐๐๐	๑๕,๐๐๐	๑๕,๐๐๐	๔๕,๐๐๐
แผนลงทุน						
- วัสดุอุปกรณ์ในการผลิตและบรรจุ สารธรรมชาติ	๑/๒๕	๕,๐๐๐	๕,๐๐๐	๕,๐๐๐	๕,๐๐๐	๑๕,๐๐๐
รวม	๑/๒๕	๕,๐๐๐	๕,๐๐๐	๕,๐๐๐	๕,๐๐๐	๑๕,๐๐๐

๑๒. ผลตอบแทนของโครงการ/กิจกรรม

- เกษตรกรมีความรู้ความเข้าใจและสามารถนำไปใช้ประโยชน์ได้
- เกษตรกรสามารถผลิตและใช้สารธรรมชาติอย่างง่ายในชีวิตประจำวันได้ร้อยละ ๖๐

๑๓. การติดตามประเมินผลโครงการ

- เจ้าหน้าที่ นักวิชาการส่งเสริมการเกษตร จากอำเภอและตำบล
- อปต.

ปฏิทินการดำเนินงานโครงการ

กิจกรรม	เดือน											
	ต.ค.	พ.ย.	ธ.ค.	ม.ค.	ก.พ.	มี.ค.	เม.ย.	พ.ค.	มิ.ย.	ก.ค.	ส.ค.	ก.ย.
๑. ประชุมชี้แจง							←→					
๒. คัดเลือกพื้นที่ดำเนินการ								←→				
๓. ฝึกอบรมเกษตรกร								←→				
๔. ดำเนินงานตามโครงการ								←→				
๕. ศึกษาดูงาน								←→				→
๖. ติดตามผลการดำเนินงาน								←→				→
๗. รายงานผล								←→				→

คณะผู้จัดทำ

ที่ปรึกษา

นางสุภิญญา พงษ์คำพันธ์

เกษตรอำเภอภูเรือ

ผู้จัดทำ

นางสาวเบญจรัตน์ วันทองสุข

เจ้าพนักงานเคหกิจเกษตรชำนาญงาน

(เกษตรตำบลหนองบัว)

นายทรงกลด พิมใจ

นักวิชาการส่งเสริมการเกษตรชำนาญการ

(เกษตรตำบลสนาม และตำบลท่าศาลา)

นางสาวชลทิพย์ ชลานุเคราะห์

นักวิชาการส่งเสริมการเกษตรปฏิบัติการ

(เกษตรตำบลร่องจิก)

นายชินนทร์ ศรีโยธา

นักวิชาการส่งเสริมการเกษตร

(เกษตรตำบลปลาบ่า และตำบลลาดค่าง)